

A TOLDI - KUNYHÓ FOGLYAI

SOMOGYI DÉNES

Készült: 2018-ban

ISBN: 978-615-81101-0-1

Írta: Somogyi Dénes

Tisztelt Olvasó!

A természetjárás nagyon sok örömmel szolgál a túrázóknak, de rejteget veszélyeket is. Túratársaim kérésére fogtam hozzá, hogy ezt a kis kalandot leírjam. A valós események mellett tartalmaz fikciókat is. Aki túrázik, vagy túrázott valaha, tudja, hosszú évek alatt történő túrázások során sok minden megtörténik és a következő időkben is megtörténhet.

Én is többször tévedtem már el. Vagy a köd miatt, vagy túlbecsültem tájékozódási képességeimet. Az bizony igaz, hogy téli időben, amikor korábban elköszön a vörös napkorong a nyugati horizonton, sokkal könnyebb eltévedni az erdőben. Arról nem is beszélve, ha észrevétlen, egyik pillanatról a másikra, sűrűköd burkolja be a tájat.

Veszélyesebb a szabadban kivárni a reggelt egy didergős, fagyos éjszakát hagyva magunk mögött. De el lehet tévedni lombos erdőben, amiről ebben a történetben olvashatunk. Jól tudom, vannak úgynevezett, kiváló képességű túrázók, akik számára nincsen leküzdhetetlen akadály. Legalább is, erről vannak meggyőződve.

Arról nem beszélve, hogy erdeinkben megjelent már a farkas után a medve is. Mert látták Miskolc főutcáján, látták Füzesabonyban. És látták őket bocsaikkal, amely arra vall, hogy élőhelyüknek választják a környezetüket. Ez a fenevad egy cseppet sem veszélytelen. Sokan adnak hasznosnak mondott tanácsokat, de élőben alkalmazva nem biztos, hogy valamennyi beválik. Én mégis azt mondom, hogy legjobb tanács a mindenkori óvatosság. A természetben sokkal hasznosabb lehet kevesebbet képzelni magunkról, mint valójában vagyunk. Ez szolgálja leginkább a biztonságunkat.

A Toldi - kunyhó foglyai

{ E történetben szereplő nevek bárki nevével történő azonossága csupán a véletlen műve. }

Ezen a szép áprilisvégi vasárnap reggelen az eгри autóbusz pályaudvaron az utasok sokasága várt az égtáj minden irányába induló buszokra. Mintha mindenki menekülni akarna a városból. Onnan, ahol megelégette az egész heti szennyezett levegőt, melyet az autók sokasága egyfolytában tovább szennyez. Nemcsak a levegő elviselhetetlen, hanem a zajból is elege van már mindenkinek. Meg aztán, az itt szereshető idegbajból, úgyszintén.

Az bizony igaz, hogy a kör alakú autóbusz pályaudvarra most is ide látszanak a túrázókra váró hegyek. Mint egy hatalmas, életre kelt térkép, a frissen zöldült ormaikkal, csábítóan hívogatják az embereket, különösen a rendszeresen a gyalogösvényeiken lépkedő turistákat.

Olyan ez a kör alakú pályaudvar, mint egy láncos sürgő, amely forgatja az utasokkal telt buszokat, majd forgása közben kilöki magából az utasokkal telt járművet a szélrózsa minden irányába. Csak itt a forgást a buszok motorjai végzik el.

Sokan várakoznak az indulóhelyre beálló buszokra, akik közül a turistákat nem lehet összetéveszteni azokkal az utasokkal, akik nem a Bükk hegységbe szándékoznak utazni. A turisták hátán hátizsák lapul, melyre feltűzve két bot is helyet kapott. Vidáman csevegnek egymással, már előre örülve az erdő ösvényein történő, gondtalan barangolásnak.

Több turistacsoport is várakozik a köralak beton tető alatt, melyek közül a *Bükki Vörös Meteor Természetjáró Sport Egyesület* tagjai vannak a legnagyobb létszámban jelen. A túravezető – K. Béla az idősebb korosztály képviselője. Körötte gyülekeznek a turisták. A kérdezőknek elmondja a napi túra útvonalát, azt,

amit az éves programfüzetből már otthon is olvashattak.

Egy fiatalpár tétova mozdulatokkal közelít a várakozó csoporthoz. Láthatóan nem az egyesület tagjai. Tétova, érdeklődő tekintetük erről árulkodik. A csoport tagjainak megszokott látvány, hogy új arcok jelennek meg a találkozóhelyen. Túrájuk minden esetben nyitott túra, ami azt jelenti, hogy bárki csatlakozhat hozzájuk és nem kérnek érte túravezető díjat sem.

—Jó napot kívánunk! A túravezetővel szeretnénk beszélni! – szólal meg egy fiatalember és éberén figyel, ki lesz az, akitől engedélyt kell kérnie a csatlakozáshoz.

—Tessék, én vagyok!- válaszol a túravezető.

—M. Róbert vagyok! A párom pedig Sz. Zsófi. Budapestről jövünk. Az interneten megtalálható programfüzetükben olvastuk a mai túrát. Szeretnénk csatlakozni, ha van erre lehetőség – mondja Róbert és nyújtják mindketten kezüket a bemutatkozás közben.

—K. Béla vagyok! Már hogyné lenne! A Meteor túrái nyílt túrák, így mindenkit szeretettel várunk, és mindenki tegeződik a korkülönbség ellenére is.

—Mi nem teljesen a kiírt túraútvonalon mennék a csoporttal a kövek felé, hanem az *Imókö után* elválnánk és a Toldi kunyhó érintésével megnéznénk a *Vöröskő forrást*, majd a *Vöröskő völgyön* keresztül, a *Stimecz ház* felé mennénk le Felsőtárkányba.

Láttunk fotókat az *Imó forrásról* és a *Vöröskő forrásról*. Mivel az időszakos források most működnek, szeretnénk megnézni mind a kettőt. - mondta Róbert.

—Semmi akadályja annak, hogy túra közben elváljatok a csoporttól, csak ne tévedjete el. A Bükk hegység erdeiben sok az elágazás, könnyen ellehet tévedni. Meg aztán, láttak már errefelé medvét, de még farkast is. - mondta a túravezető némi humor kíséretében.

M. Róbert, a pesti turista, magabiztosan mosolygott az idősebb túravezető intő, humoros szavaira. Ekkor még tehette, hiszen nem láthatott a jövőbe.

—A Budai hegyekben rendszeresen túrázunk, de most egy bükki túrához kaptunk kedvet. Van nálunk GPS navigáció, amelyre már feltöltöttem a legfrissebb bükki túratérképet. Megbízható, jó készülék, amelyen most is nyolc műholdat láthatunk.

Ami a medvét és a farkasokat illeti, hallottuk, hogy Szlovákiából átköszál olykor néhány fenevad a Bükkbe. Láttuk a tegnapi esti TV adásban egy kóbor medvéről felvett videót, amelyet Jósavőfő erdeiben készítettek a turisták. Azóta már a Bükkbe is elkóborolhattak, hiszen egyetlen napon képesek akár húsz kilométert is kóborolni. Reméljük, hogy nem a mi húsunkra fáj majd a foguk.

—Nem árt az óvatosság, mert a vadállat szándékát soha nem lehet kiismerni. - válaszolt K. Béla, a mai túra vezetője, majd ezt követően többieknek is bemutatkoztak a pesti vendégek.

Bemutatkozás végén ár alig volt néhány percük a beszélgetésre, amikor beállt a megállóba a Bükkön keresztül, vasárnaponként, Egertől - Miskolcig közlekedő autóbusz. A pesti turistákkal együtt tizenöten voltak. Mindez nem jelenti azt, hogy csak ennyi természetjáró szállt fel a buszra. Más egyesülethez tartozó turistákkal együtt teljesen megtelt a busz, akik szintén a vadregényes Bükk hegység jelzett, vagy jelzetlen útjain szándékoztak kellemesen eltölteni ezt a vasárnapot.

A kanyargós emelkedőkön a meteorosok csak a *Tamáskútig* szándékoztak utazni, amely legközelebb van a *Fekete-len* időszakos forráshoz, ahonnan indul az e napra kiírt túra.

Ez ápriliségi napra már teljesen bezöldültek a hegyek. Még a tölgyekről, cserfákról is lehulltak a tavalyi, száraz falevelek, hogy ebben a nagy körforgásban a fiatal rügyeknek, leveleknek helyt adjanak. Nincsen másképpen a növényeknél sem, mint az embereknél, ahol az idős, csoszogó turistákat

fürge léptű, fiatalok váltják folyamatosan.

Az egybefüggő, frissen zöldült erdő maradandó, kellemes élményt nyújtott a Credo busz ablakán kitekintő utasoknak, akik még a beszélgetést is abbahagyták a lenyűgöző látványtól elbűvölve. Felsőtárkányi Oldalvölgy elágazó után kezdődött a folyamatos emelkedő, sok-sok kanyarral tűzdelve.

Megélénkült az itthon telelő madarak világa, akik a vándormadarak visszaérkezésével megsaporodtak. A busz ablakán kitekintve, a fák fölötti légtérben, karvaly körözött szélesre tárt szárnyaival. Éles szemeivel figyelte az alatta felbukkanható eleséget, hogy aztán hirtelen lecsapjon áldozatára.

Vadászgató karvaly éberen köröz a légtérben

Egy-két kanyar után a káprázatos tollazatú búbos banka pillangók módjára, esetlen, szárnycsapásokkal szelte a fák fölötti levegőt. Tette a dolgát, talán a fészkéhez repült, vagy ő is megpillantotta az előbbi kanyarok mögött prédára leső karvalyt és igyekezett

biztonságosabb helyre repülni.

A délről visszatérő vándormadarak sokasága röpködött a tavasszal megújuló erdőben. Talán a tavalyi fészkeket keresték, melyeket a téli viharok megtépáztak annyira, hogy teljesen újjá kell építeni. Amelyik már elkészítette az idei fészket, a tojásokat bele tojva, nagy reményekkel ült a tojásain.

A káprázatos tollazatú *búbosbanka* libben a fák fölött

A kakukkmadár nagy kiáltozással kereste azt a fészket, amit gazdája már tojásaival telerakott csak még nem ült rajta. Ez a lusta madár még arra is rest, hogy fészket rakjon és a tojásokon napokon át üljön. A gazdátlanul hagyott tojások közé tojja az egy tojását. A hazaérkező, fészket rakó madár értetlenül lesi a szokatlan nagyságú kakukktojást, majd ösztönszerűen ráül a fészkére. A másik madár melegtől kikelt kakukkfióka kilökdösi a házigazda madár kicsinyeit, miután csak azt az egyet etetgeti, nevelgeti. Végül bámulhatja, mekkora nagy utódot nevelt ebben a költési szezonban.

Az autóbushoz elég volt húszpercnyi idő, amikor

elérte a kanyarban hirtelen felbukkanó Tamás kúti megállót. Leszállás után a kiscsapat máris elérte a kék jelzést, amelyen a *Fekete-len forrás* felé indulhattak. A kékjelzés elején K. Béla tapasztalt túravezető megállásra szólította a kiscsapatot, hogy ismertesse a mai nap kezdődő látnivalóinak egy részét.

Tamáskúti turistaház

—Ha csendben megyünk, több vadat láthatunk. Különben is úgy illő, hogy ne okozunk zajt az erdő lakóinak, akik számára mi csak betolakodók vagyunk.

Most a kék jelzésen indulunk el, amelyről rövidesen letérünk és a *Fekete-len-hegy* alatt, a Fekete-fátyol ingoványos forrásain keresztül haladva, rátérünk a *kék kör jelzésre*, ahol elérjük a *Lök-völgyet*. Itt jobbra fordulva haladunk az *Imó-kőig*, ahol a forrásvíz felszínre tör, amelynek dübörgése már ide is hallható.

Ezért mondtam előbb, hogy csendben lépegezzünk, mert sokkal több élményben lehet részünk. Arról nem is beszélve, hogy így haladva van esélye vadakat látni az utunk során.

Az *Imó-kőtől* a zöld jelzésen haladva a *Lambot-hegyesén* keresztül elérjük a *Toldi kaput*. Itt a pesti turista társainktól, Tóletek Robi és Zsófi, majd elköszönünk, mert a *Vöröskő forrás barlangot* veszitek célba a *Kék kereszt*en haladva.

Mi pedig a *Zöld* jelzésen tovább haladva, érjük el ismét a *Kék* jelzést a *Kis-virágos hegynél*. Majd tovább haladunk a *Tar-kő, Három-kő* felé, ahol *Zöld háromszög*, majd a *Zöld* jelzésen a *Bánya-hegyi* buszmegállónál szállunk buszra. - ismertette K. Béla túravezető a túraútvonalat röviden. A hallottakat kevesen tudták volna visszaidézni, ha kérdezik, de senki sem kérdezte.

Majd részletesen ismertette az előbb felsorolt túraútvonal látnivalóit, amelyet most hivatalos leírásokból kezdett el olvasni:

„A **Lök-völgy** Fekete-len felé futó mellékvölgyében szinte a semmiből, a hegyoldalból bukkan elő a víz. Az *Imó-kőnél* viszont hangos robajjal zúdul ki az időszakos forrás vize a sziklák közül. A leglátványosabb a *Vörös-kői* alsó forrás, ami a lyukas mészkősziklákon áthaladva olyan, mint egy gejzír. Érdekességnek számít, hogy márciusban napi ötezer köbméter vízhozamot mértek, ami megfelel Eger város félnapi fogyasztásának.

Fekete-len-forrás:

A gejzíreket felfedező kirándulásra a *Tamás-kútja* turista megállótól érdemes elindulni, mely az *Eger-Lillafüred* műúton, *Felsőtárkánytól* 10 kilométerre található. Itt áll a *Tamás-kútja vendégház* is, mely szépen fel van újítva és, melyben - ha több napra tervezed a kirándulást – akár meg is szállhatsz.

A vendégház mellett csörgedezik a *Kis-Som-forrás* kristálytiszta vize, így a túra elején, akár tele is töltheted a kulacsodat.

Az innen induló *Bükki Kék Túra* kék jelzésén a völgy felé haladva juthatsz el a *Fekete-len forráshoz*. Ez a völgyben húzódó karsztforrás a legkevésbé

kitáblázott forrás a három közül, de a füledre hallgatva, könnyen rátalálsz.

Imókő forrás: A Fekete-leni forrást elhagyva juthatsz a Lök-völgybe. A völgyben érdemes egy kicsit megállni, majd gyönyörködni a látnivalókban. Felfedezheted a Lök-völgyi barlangot, ahol az ásatások szerint medvék, farkasok, borzok, de még hiénák is lakhattak valaha.

Tovább haladva a völgy felső részében a tekintélyt parancsoló, 40 méter magas Imókő sárgásbarna sziklafalát pillanthatod meg. Érdekesség, hogy úgy tartják számon, hogy az **Imókő** – valaha pogány áldozóhely lehetett.

A sziklafal tövében lévő barlangnyílás ontja magából a vastagan kizúduló, kristálytisztá karsztvizet.

A barlang az év száraz időszakában be is járható, hiszen, 70 m-s hosszúságában feltárták. De a tavaszi olvadáskor és csapadékos időben a földalatti vízgyűjtők megtelnek, és gejzíryszerűen lökik ki magukból a vizet.

Valószínűen innen is ered a Lök-völgyi elnevezés.

Vöröskő-források: Az Imókő-forrásból kitörő vízzuhatagot követve, a kék kereszt jelzésen tovább haladva juthatsz el a másfél kilométer hosszú Vöröskő-völgyi Tanösvényhez. Az erdészeti által fenntartott és kialakított tanösvény bemutatja e vidék közeteit, valamint növényi és állatvilágát. A Vöröskő forrásokat a tanösvényről letérve, egy jelzetlen gyalogúton tudod megközelíteni. A forrás helyét nem lehet eltéveszteni, mivel a körülötte lévő területet lebetonozták.

Először a felső forrás látható, mely kevésbé látványos, mint az alsó. Ez utóbbiból, mintegy másfél – két méter magasságban gejzirként tör elő a víz. Látvány egy szakszerűen kiépített szökőkúthoz hasonlít, habár ez a jelenség teljes egészében a természet műve. A feltörő víz kristálytisztá, iható, hideg karsztvíz.

A forrástól elindulva, a Vöröskő-völgyön át, nyolc kilométeres úton érhetsz el Felsőtárkányba. A teljes

kirándulás a nézelődéssel, pihenéssel együtt, egy kellemes, egy napos túra, ami körülbelül 15 kilométeres távot jelent.” – fejezte be a hivatalos leírás felolvasását a túravezető, majd Robi és Zsófi felé fordulva, megjegyezte:

—A Vöröskő- forrás felé már egyedül mentek!

A pesti turisták fejbólintással jelezték a túravezetőnek, hogy megnyugvással veszik tudomásul szavait.

Az bizony igaz, hogy az elválás után már egyedül kell a helyes útvonalat megtalálni, mert teljesen magukra lesznek hagyatva. Mindez most még különösebben nem zavarta őket. Megtapogatva a GPS navigációt, teljesen megnyugodtak, megbíztak benne.

***

A túravezető bőséges felolvasása után - most még a pestiekkal együtt - elindult a kis csapat, hogy a valóságban megismerjék a Bükk-hegység e csodálatos vidékét.

A csapat tagjai nem felejtették el a korábbi intelmeket. Csendben, kevés zaj kíséretében, haladtak a *Fekete-len* folyása mellett a *Lök-völgy* felé, hogy ott lépegetve, elérjék az *Imó-kő* forrást, melynek dübörgő hangját már messziről hallhatták.

Alig haladtak párszáz métert, amikor az elől lépegető turisták egyike megtorpant. Csendre intő pisszegés kíséretében a kezét megállásra tartotta fel. A *Fekete-len-forrás* egyik iszapos tócsájából, alig ötven méternyire, iszappal bekent vaddisznó konda ugrott fel a közeledőket észlelve.

—Megállni! Megállni! – figyelmeztetett halkán a túravezető, miközben arca a nyugtalanságot tükrözte. Szavai mindenki számára parancsolóan hangzottak.

A mozdulatlanságba merevedő csoport tagjai láthatták, amint az anyadisznó rőfögése kíséretében, a 651 méter *Fekete-Len-hegy* meredek

emelkedője felé, elvonul a nyugalmaiban megzavart konda. Sok, csíkos kismalac volt látható a nyájban, melyeket több anyadisznó és néhány agyaras kan, haragos rőfögés mellett kísért az emelkedő felé. Nem tellett el ötpercnyi idő sem, amikor eltűntek a turisták szemei elől.

Vaddisznó konda éberrel figyeli a betolakodókat

—Hála Istennek!- sóhajtott fel K. Béla és az előbbi nyugtalanság úgy tűnt el az arcáról, mint hirtelen jött nyári zápor a gyorsan eloszló fekete felhővel együtt. Megtörölte verejtékes homlokát, majd a csoport felé fordulva beszélni kezdett:

—Nem is gondoljátok, mennyi veszélyt rejthet magában egy olyan kondával való találkozás, amelyben kismalacok vannak. A kismalacok elleni támadásnak vehetik a felbukkanásunkat, miáltal az agyaras kan disznók, de különösen az anyadisznók, olyan veszélyesek lehetnek az emberre nézve, mint a nagy testű ragadozók. Veszélyesebbek talán a

bocsaival kóborló medvétől is.

Az előbbi kaland után ismét elindultak, majd hamarosan leértek a *Lök-völgybe*. Ahogyan a hivatalos ismertetőből hallották az előbb, olyan gyorsan rohant a lefelé a sebes folyású patak. Néhol még a patakot szegélyző, apróbb köveket is sodorta magával, majd egy kisebb kanyarban ismét lerakta.

Az erő, amely gördítette a köveket, a magasabban fekvő sziklabarlangokban felgyülemlett víz mennyiségével volt arányos. A vendég turisták ámulatlan nézték a habzó vízfolyamot, melynek ereje a part menti köveket könnyedén görgette.

—Na, mit szoltok hozzá? – kérdezték az egi turisták, akik nem először érkeztek az Imó-forráshoz.

—Ami azt illeti, nem gondoltuk volna, hogy ekkora erő halmozódik fel a barlangok víztározójában. Sokat olvastunk róla, de a valóság minden képzeletet felülmúl. – mondta ámuldozva Zsófi, akit talán jobban elbűvölt a rohanó víz látványa, mint Robit, aki szintén most lépett először a sziklafalból kirobbanó forrás irányába.

—Az lesz csak igazi meglepetés, amikor az forráshoz érünk. Aki többször látta, még annak is nagy élményben van része minden alkalommal. Aki meg először látja, sohasem fogja elfelejteni első találkozását az *Imóval*. – mondta Laci, az egi turista, aki éppen úgy fel van szerelve DPS- navigációval, mint a pesti sporttársak. Bár neki már nincsen szüksége semmilyen segédeszközre ahhoz, hogy megtalálja a forrást, ám mégis magával hordja.

Valójában kevés turista az, akinek keresni kell, mert a Tamás-kütnél leszállva az autóbusról, elég, ha fülét használja. Mindezt az előző leírásokból már olvasta a túravezető.

Az elől haladó ember megpillantotta a sziklafalból elemi erővel kirobbanó forrást, amely ezután nemcsak hallhatóvá, hanem láthatóvá is vált. Már alig értették egymás szavát:

—Ott! Ott van! – kiáltotta ám szavait nem értették. Az előremutató keze irányt mutatott, miután senkinek sem volt kétsége afelől, hogy ez a bábeli hangzavar már a közeli forrástól ered. Mindezzért csak mutogattak egymásnak. Nem minden évben van ekkora dübörgés. Nem mindig telnek meg ennyire a barlangok tárolói. Most a barlangnyílás teljes szelvényét betöltötte a sziklafalból kitóduló víz, ezért van ekkora zúgás a környéken.

Milyen jó, hogy a túravezető már a helyszín megközelítése előtt elmondott, felolvasott mindent, amely ismereteknek a birtokában volt. Így aztán nem volt más dolguk, mint átengedni magukat a döbbenetnek és szájtátva bámulni a nagy *Természet* e páratlan csodáját, az Imó-kő időszakos forrás újbóli működését.

Amikor beteltek a látvánnyal, felkapaszkodtak az *Imó-kőre*, hogy távolabb lássanak.

Az Imó-forrás távolról

Imókő-forrás közelről

Meg aztán azért is, hogy a 641 méter magasságú *Lambot-hegyen* átvezető zöld jelzést elérjék. Ezen szándékoztak tovább haladni.

Déli irányba figyelve – Felsőtárkány felé – sötét, terhes fellegeket láttak, melyekből a villámok cikázva rajzoltak félelmetes térképet az égboltra. Pár perc multán úgy tűnt, mintha egyre jobban közeledne hozzájuk. Ilyenkor van az, amikor minden turista arra gondol, vajon nem felejtette-e otthon az esőkabátot.

—Van-e esőkabátotok? – kérdezte a pestieket K. Béla, a sokat tapasztalt túravezető.

—Van mindkettőnknek! E nélkül már sokszor megáztunk volna a budai hegyekben. – mondta Robi és ezután úgy indult meg a korábbi esőkalandjaik elbeszélése, mint e pillanatban a tőlük délre fekvő Felsőtárkány felett az eső megeredt. Sorolták egyfolytában, milyen kalandokban volt már részük, hányszor lettek csuromvizesek az esőkabát ellenére is.

Azt azonban még nem sejtették, milyen megpróbáltatás vár rájuk, miután kettesben maradnak a *Vöröskő-forrás* felé vezető úton. Ha sejtik, minden bizonnyal az egriekkel tartanak a Bánya-hegy felé, ahol az autóbuzsmegállóban kivárják a Miskolcra-

Egerbe, a Bükk-hegységen keresztül közlekedő, menetrendszerinti buszt.

Ám most még a *Lambot Zöld* jelzésén haladtak a *Toldi kapu* felé, ahol elválnak útjaik és kettesben kell haladniuk a *Vöröskő-forrás* irányába, a *Kék kereszt* jelzésén.

Még csak április vége felé járt az idő, mégis fülledtnek érezték a levegőt, miután nemcsak az emelkedőkkel kellett megküzdeni, hanem a fülledt levegővel is. Ahogyan mondani szokták; *a vihar a levegőben lógott*, amelyet láthattak is, ha Felsőtárkány felé visszapillantva, a fekete fellegekből cikázó villámokra figyeltek. Egy-két másodperc késéssel, olyan dörgések követték a hosszú, fényes, tüzes nyilakat, mintha Eger város pincéiből minden hordót egyszerre gurítának ki a szabadba.

—Pedig még messze van a Medárd, amikor, ha esik, akkor negyven napig esik utána. – mondta G. János, akit máris kíváncsian kérdezett K. Béla, a túravezető:

—Honnan tudod, mindezt?

—Az interneten olvasgattam, ami arról tudósított, hogy az Egyesült Királyságban július 15.-én ünneplik Szent Swithin napját. Ha ezen a napon esik az eső, akkor további negyven napig lehet rá számítani. St. Swithin angol püspök volt Winchesterben és a fennmaradt évkönyvek szerint 862. július 2-án halt meg. A püspök szent életű, jámbor ember volt, halála előtt meghagyta társainak, hogy ne a katedrálisban temessék el, hanem annak az udvarán, hogy az arra járók lába, és a mennyből aláhulló édes eső szabadon érhesse a sírját. Ez így is történt. Mígnem, 971. július 15.-én a szerzetesek mégis úgy döntöttek, hogy a püspök nem nyugodhat kint az udvaron és kiásták a sírt, a hamvakat pedig bevitték a templomba. A temetés napján hatalmas eső volt, és negyven napig tartott. Úgy tartják azért, mert a szerzetesek nem vették figyelembe a püspök kérését. Hát innen ered, ha Medárdkor esik, negyven napon

keresztül jön fentről az égi áldás.

P. Marika, a tûrázók kedvence, másképpen ismerte a Medárd történetét:

—No, éppenséggel én másképpen hallottam. Úgy hallottam, hogy az egri vár ostroma után a szomolyai bíró lánya, várta haza kedvesét, de nem akart megérkezni. A bíró amúgy is túl szegénynek tartotta a lánya által választott legényt, ezért egy gazdagabbat szemelt ki vejének. Meg aztán, azt remélte, hogy a szegény legénynek azóta lenyisszantották a fejét a törökök. A szépséges lánynak azonban nem tetszett az apja által kiválasztott fiú, de mégsem mondott nemet. Nemet nem mondott, de feltételhez kötötte az esküvő napját. Azt mondta, ő csak akkor mond igent, ha az esküvő napján süt a nap. A bíró nem látott ebben a kikötésben semmi különöset, ezért megígérte, csak akkor lesz megtartva az esküvő, ha süt a Nap.

A bíró lányának már nem volt más dolga, mint imádkozni azért, hogy negyven napon keresztül essen az eső. Az eső esett is bőségesen. A gazdag legény nem győzte kívánni a kiimádkozott negyven nap végét, ezért felmondta a jegyességet.

A negyven nap esős idő után hazajött a vár ostrománál harcoló szegény legény és feleségül vette a türelemmel várakozó, okos bíró lányt.

Meghallgatva mindkét történetet, tovább indultak a Toldi kapu felé. Nem törődve azzal, hogy az elmondott monda közül, melyik áll közelebb az igazsághoz.

Egy nagyobb tölgyfa kiálló szárazágán a magányosan turbékoló vadgalamb is rendületlen hívogatta párját. Talán a közeledő vihartól féltette. Szürke, rozsdafoltos testével, a turbékolás hangerejének fokozásaként, le-le lapult a szárazágra, hogy még jobban figyelmeztesse a távol lévő párját a közeledő veszélyre. Nem sokáig kellett hívnia, mert hamarosan feltűnt a lombok fölött és odalibbent melléje. Volt is nagy öröm számukra, mert a vihart is könnyebben viselik, ha együtt lehetnek.

A vihar elől érkező vadgalambot a párja már türelmetlenül várta

A lendületesen lépkedő turisták jó ütemben haladtak a *Toldi kapu* felé, ahol a csapat tagjai érzékeny búcsút vettek egymástól és ketté váltak, két irányban folytatták az útjukat.

***

Az elköszönés után Robi és Zsófi a *kék kereszten*, a *Vörös-kő forrás* felé, balra fordultak. Felsőtárkány felé vették az irányt, amikor K. Béla túravezető kiáltását hallották:

—Robi, Zsófi! Várjatok már, hiszen úgy válunk el, hogy telefonszámot sem cseréltünk. Soha nem lehet tudni, hogy mikor akarjuk egymást keresni.

E szavakra visszafordultak a pesti turisták, miután kölcsönösen kicserélték a számaikat. Ám a túravezető nem tudta megállni, hogy néhány intő, figyelmeztető szóval ne illesse őket:

—Ti már tapasztalt természetjárók vagytok,

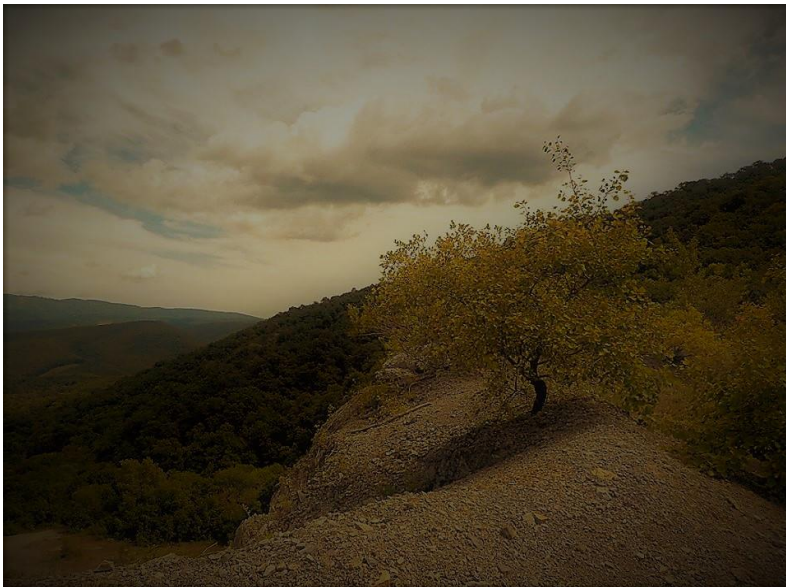
miután tudjátok, a biztonság megköveteli, hogy három főnél kevesebb ne induljon el túrázni. Soha nem lehet tudni, hogy mi történhet az úton. – figyelmeztette a lehetséges veszélyekre. Mindezt az lenne a kérés, hívjatok fel este nyolc után, hogy miképpen ért véget a túrátok és milyen magasra jön fel most a *Vörös-kő-forrása*.

—Béla bácsi! Nem fogjuk elfelejteni a kérésedet és visszacsörgünk abban az időpontban. Különben, nem kell félni bennünket, mert a GPS navigáció irányít. – mondta Robi és megtapogatta a navigációs készülékét, amely kéz közelben csüngött az övéről a föld felé.

Robi nyugtató szavaira K. Béla mondott még valamit, de ezt már nem hallották. A vendég turisták szaporán lépkedtek a *Vörös-kő forrás* felé, miáltal egyre jobban közeledtek a félelmetes viharzónához, amely éppen abból az irányból érkezett. Az eddig nappali fényben fürdőző erdei táj, kezdett homályosodni, majd a Napot teljesen eltakarták az esőtől terhes, félelmetes, villámokkal csipkézett fellegek.

Bárcsak délután két óra felé járt az idő, mégis koraestének felelt meg a láthatóság, amelyben a fák, bokrok és sziklák körvonalait elnyelte a sűrűsödő homály. Pedig mostanára még csak a szakadozott felhők eleje érkezett hozzájuk Felsőtárkány felől, ahol ezekben a percekben dühöngött talán a legjobban.

Az erdő sejtelmesen zúgni kezdett. A fák a bokrok hajladoztak a feltámadó szélben. A madarak éneke elhalkult, majd teljesen elcsendesült. A kakukkmadár rikoltozását sem lehetett hallani, mert a vihar előtt még ő is elnémult.

A közeledő vihar esti homállyal takarja be a tájat

A távolabbi *Lambot hegyesét* sem lehetett már látni. Sőt, a hozzájuk közelebb levő *Tar-kő* 950 méter magas tetejét sem.

Pár perc multán megérkeztek aztán a mindent eltakaró, tömör fellegek, melyektől már alig láttak az orrukig. Soha ilyen viharba még nem volt részük. Zsófi remegő kezével kapaszkodott szerelme karjába és szeme komoly riadalmat tükrözött:

—Kedvesem! Mi lesz most velünk?

Párja igyekezett leplezni a hasonlóan erős félelmét. Ha ez sikerült, annak volt köszönhető, hogy a mindent eltakaró esthomályban már nem láthatta tisztán a riadt tekintetét. Csak a remegő hangját hallhatta, amelyen némi idegesség volt érezhető:

—Zsófikám! Nem lesz semmi baj! Megállunk egy pillanatra és az esőkabátunkba burkolózva, kivárjuk a vihar végét. Ezek a hirtelen jött viharok nem tarthatnak sokáig. Hamar lecsapnak a tájra, de hamar is eltűnnek,

miután ismét kisüt majd a Nap.

Am ebben ő maga sem hitt komolyan. Mindezért a mobiltelefonját tapogatta, ami egyféle biztonságérzetet nyújtott most részére. Hiszen bármely pillanatban szólhat K. Bélának. Szólhat, hogy várják meg őket, mert utánuk erednek. Hálával gondolt rá, amiért korábban telefonszám cserére hívta fel figyelmét.

Mindent átgondolva, úgy döntött, hogy korai lenne rácsörögni. Mit is mondana, hogy a tapasztalt pesti turisták, máris megjedtek a vihartól. Így aztán elhúzta kezét a mobilt rejtegető zsebéről és tovább indultak a *Kékkereszt* jelzésen. A jelzést már ugyancsak figyelni kellett a teljesen beszürkülő erdőben, ahol az eső is tömör nyalábokban zuhogott alá a félelmetes fellegekből. Közelükben egy fát csavart ki a vihar, amely hatalmas recsenéssel zárta el útjukat, annyira, hogy kikellett kerülni.

Így haladtak még egy párpercig vakon, csak az ösztöneikre hallgattak. Addig tévelyegtek, amíg végképpen letértek jelzett útról. Egyszóval, eltévedtek.

—Én úgy látom, jobb lenne csatlakozni a korábbi társainkhoz. A *Vörös-kő forrást* majd megnézzük egy másik alkalommal. –ajánlotta Robi a szerelmének, aki már az előbb is gondolt ilyesmire, de nem merte mondani.

—Én is ezt tartanám a leghelyesebbnek, hiszen azt sem tudjuk, merrefelé járunk.

—No, azért ezt még nem lehet mondani, mert itt van a GPS is. Mindjárt megnézem, hiszen még a Tamáskútnál bekapcsoltam, hogy rögzítsem a mai túránk teljes hosszát, hogy az otthoni társainkkal megismételhessük az utat. – próbálta Zsófi aggodalmát elaltatni, ezért máris leakasztotta övéről a navigációt és nézegette. Egy ideig kísérletezett, majd a nézegetés eredményét letörten közölte:

—Lemerült az akkumulátor, de nincsen semmi baj, mert a feltöltött, tartalék akkumulátorokkal

kicserélem az elhasználtakat. – mondta és ekkor a több zsebbel ellátott nadrágjában matatni kezdett.

Először az egyik zsebet fordította ki, majd a másikat. Mozdulatai egyre idegesebbek, kapkodóbbak lettek, de a feltöltött, tartalék akkumulátorokat egyik zsebében sem találta:

—Ott...ott maradt a szekrényen, ahová letettem, amikor feltöltöttem!- mondta kétségbeesetten, amit szeretett volna leplezni Zsófi előtt, de most egy cseppet sem sikerült.

Most ijedt meg csak igazán. Itt, A Bükk hegység közepén, ahol ismeretlen számára a környék, teljesen tájékozatlan. Még vihar nélkül is nehéz lenne tájékozódnia, hiszen a GPS elkényelmezte, fölöslegessé tette a hagyományos módon való tájékozódást.

Az éjszakaihoz hasonló, sötétségbe boruló táj még azoknak is megnehezítette volna a tájékozódást, akik csak hagyományos módon szoktak tájékozódni a Bükk hegység erdőrengetegében. Hiszen számukra segítségül szolgált a fényes napkorong, a fák bemohásodott oldala, az ismert gyalogösvények, és a jelzett útvonalak jól, vagy nem teljesen jól látható felfestett jelzései.

A GPS, amely más körülmények között egy csodálatos segítő, navigációs eszköz, most hasznavehetetlen kacattá változott. Szemükkel pedig semmit sem láthattak a tájból, amelyet a vihar ijesztővé varázsolt alig félórányi idő alatt.

Nem láthatták már a hegycsúcsokat a ködös homály miatt és nem láthatták az erdőt sem. A legfélelmetesebb mégis az volt, hogy az erdő lakói elnémultak. Rémisztő csend borult a tájra. Nem hallották a vadgalamb turbékolását, nem rikácsolt a tarka tollú szarka, nem kopácsolt a fakopáncs, elnémult a kiáltozó kakukkmadár, és elnémult a rikoltozó mátyásmadár.

Az előbb még a madárdaloktól zengedező erdő teljesen néma lett. Csak a ragadozók indultak el

portyájukra a hirtelen jött sötétségben. Amikor idegesítőnek érezzük a zajos környezetet, nem tudjuk, hogy ennél még van félelmetesebb. A csend, a síri csend, ahol annyira tájékozatlanok vagyunk, hogy fogalmunk sincs arról, merrefelé induljunk. Csak arra várunk, hogy halljunk valami emberei hangot, aki majd visszavezet bennünket abba a zajos világba, ahonnan a csendes környezetbe vágyódtunk.

—Robi! Robi! Mi az ott a fák mögött? Talán egy farkas? – kérdezte Zsófi kétségbeesve és erősebben kapaszkodott szerelme karjába, mintha ő farkasokkal szemben megtudná védeni.

Magányos farkas érdeklődéssel figyeli a tévelygő turistákat

—Nem látok semmit! – füllentette, de valójában ő is észrevette a furcsa mozgást, miután nem tartotta lehetetlennek azt sem, hogy farkas mozog ott a fák között. Mindezt nem akarta bevallani, pedig a média már régóta foglalkozik azzal, hogy Szlovákia hegyeiből átkóborolnak a farkasok a Bükkbe. De már medvét is láttak a jósvafői erdőkben, amit sikerült levideózni.

—Biztosan egy lompos farkú róka lehetett! – próbálta elaltatni Zsófi idegeket borzoló fantáziáját, amely

jelen esetben egy cseppet sem volt fantázia. A farkast hamar felszívta a vihar miatt korábban érkező esti homály. Talán a magányos farkas jobban félt tőlük, mint ők féltek tőle.

Robi próbált uralkodni magán, ám a pánik egyre jobban kezdett eluralkodni rajta is. Nem tudott okosabbat kitalálni, ezért mégiscsak a telefonjáért nyúlt, hogy K. Bélát, a túravezetőt, felhívja. Azt sem bánta már, mit gondol a pesti turistákról. A félelmük felülírta az eddigi büszkeségüket, ami után nem törődtek azzal, hogy bárki is, mit gondol a magabiztos, eltévedő, vendég turistákról.

Még szerencse, hogy ennek akkumulátora teljes töltöttséget jelzett, amikor bekapcsolta. Ám mindezzel még semmi sem oldódott meg, mert a bekapcsolt készülék kijelzőjén a következőt olvashatta: *Nincsen térerő!*

***

K. Béla vezetésével az egri turisták már a *Tar-kő* 950 méteres csúcán jártak, ahol a pesti turistáknál háromszáz méterrel magasabbról nézhették az alattuk átláthatatlan, sűrűködben úszó tájat. A *Tarkő, Háromkő* magasságában most ragyogóan sütött a Nap.

Az alattuk lévő, 650 méter körüli *Kecskor-hegyesét*, a *Lambot hegyesét* nem láthatták, mert ködtenger eltakarta egyvégtében, egészen *Felsőtárkányig*. Sőt, még azon túl is, a látóhatár teljes széléig, talán egészen az Alföldreig.

A sűrű ködtengerből olykor földrengésszerű égzengés hallatszott, de az ezt megelőző, cikázó villámokat a felhőköd eltakarta. K. Béla, a túravezető, próbálta pótolni a sűrű köd miatti panoráma hiányát, ezért

néhány szóval ismertette az eltakart táj szépségét, amely minden turistát gondolkodóba ejt a *Teremtést* illetően. Így aztán emlékezetéből idézte fel az innen látható tájat azok részére, akik először járnak e magaslaton:

—Gondolatok csak arra, hogy a ködtenger által eltakart táj csodálatos dombokat, völgyeket rejt, amely igazi gyöngyszeme a Bükk-hegység déli irányban látható részének.

A csoport több tagja nem először járt már a köveken. A *Háromkő*, *Tark-kő*, *Ór-kőről* felkínált panoráma még azokat is elgondolkodásra készítette, akik többször bámulták meg az alattuk elterülő tájat. Nem is lehet csodálkozni azon, ha P. Marika a mindent eltakaró köd ellenére, így kiált:

—Ez a Teremtés igazi csodája! Nekem nem kell a templomba mennem ahhoz, hogy érzelmileg közelebb kerüljek a Teremtőhöz. Ez az én igazi templomom, ahol túlságosan kicsinek érzem magamat ahhoz mérten, aki megteremtette a hegyeket, völgyeket, ahová életet adott, ami minden tavasszal újra és újra megújul.

Néhány megjegyzés elhangzott még a látvány miatt, aztán nem is volt több idő, mert indultak a *Három-kő* felé, a kék jelzésen tovább. Erről a magaslatról a legcsodálatosabb a kilátás. Amikor elfoglalták a sziklaorom nyújtotta kőfotelokat, volt mit nézniük. Ezek a természetes fotelok, keménységük ellenére, nagyon kényelmesek tudnak lenni. Amikor a fáradt turista felér 950 méter magasságban elhelyezkedő, természet adta ülőalkalmatosságokhoz, eszébe sem jut, hogy nincsen párna a fenéke alatt. A látvány nyújtotta csend miatt a túravezető szólalt meg először. Az alattuk ködtengerben maradt pestiek jutottak most az eszébe:

—Ugyan Robi, meg Zsófi, hogyan érzik magukat a viharban?— sóhajtott a K. Béla, aki társaival együtt az átláthatatlan, sötét felhőtenger a felé figyelt, amelyből folyamatosan hallatszottak az ágyúk robbanásához hasonló durranások. Innen a látvány ahhoz hasonlított,

mintha egy utasszállító repülőgépen utaznának a felhőpárnák tetején.

—Biztosan elbűjtak valahová! Ha valami probléma lenne már szóltak volna. – válaszolta a kőfotelokban pihenők egyike. Szerette volna az aggodalmakat elaltatni, mert látta, hogy a többiek is félénk tekintetekkel figyelik az alattuk fekete felhőtengerbe borított, ijesztően morajló, robbanásoktól zajos tájat.

Még csak sejtelmük sem volt arról, hogy az előbbi társaik, akik viharba kerültek, mekkora erőfeszítéseket tesznek a velük való kapcsolatteremtésre és mindezt sikertelenül.

A túravezető vetett véget a különböző találgatásoknak, melyek között volt megnyugtató. Volt azonban olyan is, amely az idegeket borzoló elképzelés határát súrolta. Ennek alapja a háromszáz méterrel lejjebbről, a ködtakaró alól felhallatszó, szünni nem akaró iszonyatos égzengés volt.

—Én azt mondom, nem érdemes találgatásba bocsátkozni. Már szóltak volna, ha valami bajuk lenne. Ezért cseréltünk telefonszámot, hogy értesítsenek, ha valami gondjuk van. Különben is, este hívnak engemet, amint hazaérnek! – zárta le a különböző találgatásokat és elindultak a Bánya-hegy buszmegállója felé, ahová majd a Miskolc felől, a Bükk-hegységen keresztül, Eger városáig közlekedő autóbusz érkezik.

***

Az, hogy *nincsen térerő* teljesen letaglózta a pestieket. A nappali vihar miatt beálló sötétség, a navigáció hiánya, a mobil használhatatlansága, a technika csődje, teljes kétségbeesésbe kergette. Csak tévelyegtek a szünni nem akaró viharban, amelynek sötét fellegeiből bőségesen zúdult nyakukba az istenáldása,

amely már egyáltalán nem volt nevezhető semmilyen áldásnak.

Az esőkabát ellenére teljesen eláztak. Az is igaz, hogy a legjobb minőségű esőkabátban is ellehet ázni. Ha az esővíz nem szivárog át, akkor azt jelenti, hogy nem engedi át az esőt, de a test izzadása miatt mégiscsak eláznak, hiszen nem szellőzhet a felhevült test.

Az a jelzéstelen út, amelyre tévedtek, rövidesen az átjárhatatlan bokrok tömkelegébe vezetett, amely már nem a *Vöröskő-forrás* felé vezető út volt. Helyben jártak csak, amely nem vitte őket előre, csak kifárasztotta. Kétségbeesetten lépegettek éppen az eredeti céljukkal ellenkező irányba. Még az a szerencse, hogy hamarosan visszatévedtek a *kék kereszt* jelzésre, hiszen körbe-körbe jártak. Tovább vonszolták magukat a szünni nem akaró viharban, esőben.

Közelükben egy terjedelmes fába csapott a villám. A gigászi erők gyufaszálként hasították ketté, a tetejétől a tövéig. A légkör pozitív-negatív töltéseinek az összezsapása, kisülése, óriási energiát pazarolt a kiválasztott fára. Nemcsak kettéhasadt, hanem szilánkokra morzsolódott, majd kigyulladva, égőfáklyaként világította be a környéket.

A közelükben lévő óriás, kiöregedett fába a szélvihar kapaszkodott és tövestől fordította ki a helyéről. Az öregfa eddig még nem félt semmitől. Tanúja volt az eltelt századoknak, amikor fáradt vándorok pihentek meg kiterjedt lombkoronája alatt. Terjedelmes lombjában sok madár költötte ki tojásait, amikor elérkezett a tavasz. Korhadó kérge alatt a madarak eleségéül szolgáló rovarok bűjtak meg. És most már vége mindennek. A gigászi erők könyörtelenül a földre döntötték.

A szörnyű ijedtség mellett Zsófi kiáltott fel az égő fáklyaként világító fának fényénél:

- Robi! Robi! Ott meg egy kunyhó van! – mutatott a sűrű homályból alig kibontakozó kunyhóra, amelynek gyér látványa máris reménnyel töltötte el őket.

Amit láttak a Toldi kunyhó volt. Talán nem is veszik észre, ha az előbb lesújtó villám nem gyújtja lángra a fát. Erejüket a menekülés reménye megnövelte, miután határozottabb lépésekkel közeledtek a menedékhely felé. A hasábfákból összeácsolt kunyhó hívogatóan csalogatta őket egyre közelebb. Mintha ezt kiáltaná:

—Gyertek! Gyertek! Igyekeztek minél gyorsabban, mert ott, kívül, az élet semmit sem ér!

A viharban az esti homályba burkolózó Toldi kunyhót pillantják meg

Mint általában a turista menedékhelyek, ez a kunyhó sem volt kulccsal bezárva. Amikor kinyitották ajtaját, a mobil lámpájának fénycsóvjában egy árva egérke futott keresztül az asztalon és tűnt el a sarokban hagyott lomok között. Zsófi ösztönszerű sikoltással jelezte, fél az egértől, amely még inkább félt tőlük és ijedten menekült az ágyikó alá:

—Ne félj tőle! Ő is olyan menekülő, mint mi vagyunk. Talán bent van a fészke, ezért valószínű, hogy többen vannak. Annyi azonban bizonyos, hogy jobban fél, mint Te. – bátorította szerelmét és a mobil fénycsóvjával még egyéb lakók után is kutatott.

A kunyhó egyik sarkában, a pókháló fogságában, egy csodálatos színekkel megáldott lepke verdesett kinyájában, melyre már a prédára leső pók szemet vetett és gyorsan közeledett feléje. A betolakodók megjelenése mentette meg a színes pillangó életét, akik saját gondjukat most feledve, kiszabadították a fogságba esett áldozatot.

A Toldi kunyhó az esti szürkületben, közelről

Miután a mobil fényénél ismerkedtek a kunyhó belsejével, tapasztalhatták, hogy újabb bérlőtársak is lesznek az éjszakára. Egy szalamandra, a fekete alapon sárga foltos testével, lomhán araszolt az ágyikó alá a szokatlan látogatók megjelenésére. Mintha sejtette volna, hogy szálláshelyén osztozni akarnak a vihar elől menekülők, akik már úgy eláztak, hogy egyetlen csepp vizet sem fogadna be a ruházatuk. Ha akarnák, ha az eső elállna, akkor sem tudnának tovább menni, mert az óra szerint is vége volt a nappalnak, besötétedett. Az erejük pedig teljesen elhagyta.

Arra még csak gondolni sem mertek, hogy a vihar elmúltával folytassák útjukat a tervezett úton, egészen Felsőtárkányig, amely legalább tíz kilométernyi távolságra volt még tőlük. Mindezt egy kopottas

térképről számolták ki, amit az asztalon hagytak az előző turisták. Vagy szándékosan, vagy véletlenül. Ez most teljesen mellékes volt. Bármiképpen is történt, nagyon sokat segített.

Hogy a GPS navigáció cserbenhagyta őket, kincseket ért ez a megviselt Bükk-térkép. Az okos mobil sem ért már semmit, mert térerő híján az is hasznavehetetlen kacatnak bizonyult. Csak a lámpafunkció ért még valamennyit, addig, amíg akkumulátorában volt még némi feszültség. Mindezt jól tudták, ezért igyekeztek takarékoskodni a benne tárolt energiával, de mégiscsak lemerült mindkettőjük telefonja. Így aztán majd egy lehetséges térerő esetén sem lesznek használhatók.

Amikor megtekintették a kényyszerű szállásukat, lerakták terheiket, és kutattak használható dolgok után. Találtak egy viseltes pokrócot, amely nagyon jól jött, hiszen minden ruhájuk elázott. Bár nem volt hideg a kunyhó belsejében, mégis ajánlatos volt néhány ruháikat levetni, mielőtt megfáznak. Itt, a lakott területtől távol, nem lenne szerencsés lázas állapotba kerülni.

—Robi! Édes Robi! Mi lesz velünk? Mikor tudunk tovább menni? – kérdezte Zsófi és szorította meg félelmében szerelme kezét, aki próbálta vigasztalni most is, miközben semmit sem tudhatott még a következő órák eseményeiről.

—Ne félj, kedvesem, most már jó helyen vagyunk! Reggelig kibírjuk. Aztán meg, az itt hagyott térképpel eljutunk Felsőtárkányig. – próbált erőt önteni Zsófi, aki ennek ellenére reménytelenül hallgatta a biztató szavait.

A kunyhó résein kitekintve kutatták a kinti tájat, ahol javulni kezdett az idő. A szél alábbhagyott, majd az eső is szünni kezdett és végül teljesen elállt.

Az ijesztő fellegek oszladozni kezdtek, miután egy leheletnyi derengés látszott a kunyhó résein keresztül, a majdnem felhőket súroló fák fölött. Majd itt is-ott is egy-egy csillag jelent meg az égbolton, hiszen a nap végére már besötétedett az erdő még a zivatar nélkül is. Majd teljesen kitisztult az égbolt, amelynek boltozatáról néhány csillag elindult és hullott a semmibe, a határtalan Univerzumba, kisebb fénycsóvát festve maga után az ég kupoláján.

Az kotorékjába érkező rókát már az éhes kölykei várták

Hogy a vihar elmúlt, beindult az élet az éjszakai erdőben. Mozgásokat hallhattak közelükben, majd egy lompos farkú róka, prédára lesve, osont az esti homályba takart fák és bokrok között.

Nem oly távolról bagoly huhogás hallatszott. Ez az ismétlődő huhogás tovaterjedt a hegyek között, vagy a bércekről visszaverődött. Így aztán ember legyen a talpán, aki megtudná mondani, valójában melyik irányból jönnek az eredeti hangok. A társát, akinek jelzett, már nem csapták be a hangokat visszaverő hegyek ormai. Pontosan tudta, hol vár rá a párja, akit a vihar szakított el tőle. A huhogást hallva, felröppent a fáról és az éjjel is látó szemei segítségével biztonságosan repült a besötétedet erdő sűrű fáinak között.

Prédára várakozó hiúz

Az esőtől megtisztult levegőben tisztábban hallhatták még a távolabbi hangokat is. Már is egy ijesztően kiabáló fácán végső rikácsolására figyeltek, amelyet róka, farkas, vadmacska, de a Bükk-hegység dzsungelében élő hiúz is zsákmányolhatott. Bármi is fogta meg, nem sokáig tartott a haláltusája, mert egyre halkult a kétségbeesett, segélykérő hang, majd teljesen elcsendesült.

A kunyhó belsejében már viszonylag biztonságban kellett volna érezni magukat. A hasított faderekakból összeácsolt menedékhelyen mégiscsak megbízhatóbbnak bizonyult a hajnalt kivárni, mint a

szabadég alatt, ahol minden vizes lett az ítéletidő miatt. Arról nem is beszélve, hogy magányos farkast is láttak a viharban. Arra is számíthattak, hogy falkában találkozhatnak velük, ami már egy cseppet sem veszélytelen. Azt mindenki tudja, hogy egy ragadozó mindig csak annyira veszélytelen, amennyire nem éhes.

Robi igyekezett titkolni félelmét a biztonságosnak gondolt kunyhó belsejében. Ám mégiscsak érezni lehetett a hangján némi idegességet, remegést, amikor szűkszavúan válaszolt Zsófi kérdéseire. Mindez érthető, hiszen neki kellett kigondolni a további cselekvéseket. Az már eldöntött dolog volt részéről, hogy virradat előtt semmiképpen sem hagyják el a menedékkunyhót. Azt a helyet, melyet a legbiztonságosabbnak gondoltak hajnalig. Addig, amíg az új nap hajnala beköszönt a félelmetes, viharverte erdőbe. Oda, ahol még mindig titokzatosan suttogott a vihar után is kavargó, enyhe szél. Mintha titkokat mesélne az elkövetkező órákról.

Már mindkettőjük akkumulátora lemerült a lámpafunkció miatt. Sárgás fényénél alig láttak valamit, miután teljesen le is merült. Így aztán teljesen közömbös volt számukra, hogy van térerő, vagy nincs. A lemerült telep nem írt ki semmit a végképpen elsötétülő kijelzőre.

Csak ültek csendben, a sötétben és nem mertek elaludni, hiába voltak nagyon fáradtak. A mielőbbi hajnalt remélve, egymás kezét fogva, hallgattak. A koromsötétben hallgattak az erdő fái is. Ám az erdő neszezett. A fák lombjait ringató szél és az éjszaka portyázó állatok mozgása a fák között, jól behallatszott hozzájuk. Aztán közel a kunyhóhoz, mély szuszogásra, súlyos test mozgására figyeltek. Egymás kezét még szorosabban fogva a sötét kunyhó belsejében, rémülten fülelték a menedékhelyük környékét egy parányi résen keresztül, amikor jól hallható brummogás kezdődött.

—Csak nem medve? – suttogta Zsófi, aki eddig is nagyon félt, most aztán még a foga is vacogni

kezdt. Mindezért nem szabad őt elítélni, mert helyében más sem lenne bátrabb. Vannak hősnek születők, akik az átlagembernél talán bátrabbak. Amikor a saját élete kerül veszélybe, akkor nekik is alábbhagyhat az addig tapasztalt hősiességük.

Zsófi, semmiképpen sem viselkedett bátran. De becsületére legyen mondva, soha sem dicsekedett efféle nemes tulajdonságaival. Robi is hasonló adottságokkal rendelkezett.

A vicsorgó fogú, magányos medve még közelebb jött a kunyhóhoz. Hátsó lábaira állva dörmögni kezdett. Zsófi nem volt képes uralkodni félelmén, már sikoltott volna, ha Robi a tenyerével még idejében nem takarja száját.

Pissz! Maradj csendben! A fenevad érzi, hogy bent vagyunk. – suttogta, miközben ő is egyfolytában remegett.

Magányos medve óvatosan lopakodik a Toldi kunyhóhoz

Afelől, hogy észlelte őket, már nem lehetett semmi kétségük. A hatalmas állat körbejárta a menedékhelyet és behatolási lehetőséget, réseket keresett, de nem

talált. Miután hátul nem talált bejárást hozzájuk, előre ment és az ajtót kapargatta óriási karmaival, amely máris recsegni, ropogni kezdett.

Most, a támadás pillanatában, teljesen bizonyosak voltak abban, hogy itt a vég. Itt van, hiszen az ajtó és a kunyhó még akkor sem állna ellen egy medve erős karmainak, ha az eltelt évek alatt nem rongálja meg az idő vasfoga.

Félelmükben még szorosabban ölelték egymást és várták tehetetlenül az elkerülhetetlen végzetet. A fejük fölött a kunyhó egyfolytában recsegett, ropogott, mintha az előbbi vihar fordult volna vissza és elpusztítaná mindazt, amit még épen hagyott. Bárcsak a vihar jött volna most is. Ekkor talán még lenne esélyük a túlélésre, de a fenevad támadását semmiképpen sem élhetik túl. Mindez mindenki számára érthető, már ami az erőviszonyokat illeti.

Ám ekkor, a kunyhó recsegése, ropogása közben, egy fájdalmas ordítást hallhattak, amely nem hasonlított a medve előbbi elégedett brummogásához, sem a győzelmét jelző dörmögéshez. Sokkal inkább hasonlított egy szenvedő fenevad meneküléséhez, aki pokoli kínokat él meg valamitől, csak azt nem tudták, mitől.

Robi kíváncsisága legyőzte az előbbi félelmét és ahhoz a réshez ugrott, melyen legjobban kilátott eddig a homályos erdőbe. A csillagok egyre halványodó fénye még némi fényt adott a környékre. Ez a kevéske fény és a keleti égbolton kezdődő pirkadat elég volt ahhoz, hogy valamit lásson a kunyhókörnyéki eseményekből, hiszen az akkumulátor lemerülése óta szeme kezdett hozzászokni a kényszerű sötétséghez.

Nem láthatott mást, mint azt, hogy a kunyhó tetejét szegélyező felső deszkák egyike, leesett helyéről és megtapadt a fenevad fején, aki iszonyú sírás, jajgatás közben igyekezne megszabadulni tőle, de nem sikerül. Úgy tűnt, mintha az egyik szeme sérült volna meg.

Párpillanat múltán még ennyit sem láthatott. A

medve, a jajgatása közben, igyekezett minél távolabb kerülni szenvedése helyszínétől. A fején megtapadt deszkától csak nehezen tudott megszabadulni. Mikor aztán mégiscsak sikerült neki, a *Lambot-hegyese* felé menekült. Még egy ideig hallható volt a fájdalmas jajgatás, amely rohanása közben kísérte kudarcba torkoló támadását a menedékhely környékéről.

Robi, Zsófi, bár hallották, és Robi még láthatta is a távozását, mégis úgy döntöttek, addig nem jönnek ki a védett helyről, amíg teljesen ki nem virrad.

Ahogy világosodott az erdő, úgy lett egyre hangosabb. Az éjszaka mozgó, portyázó állatok átadták helyüket a nappali életet élő társaiknak, amitől sokkal barátságosabb lett a környék. Az áldott Nap aranyló fénycsóváit pásztáztak már kevésbé sűrű fák között, ahol a madarak éneke ismét zengedezni kezdett úgy, mint az előző napi, viharelőtti időben.

A sárgarigó önfeledten fütyörészett, a mátyásmadár sivalkodott, a vadgalamb sem turbékolt már oly bánatosan. A köd apró pára szemcséi eltűntek az erősödő napsütésben. Selyem tengere a ködnek végképpen felszívódott, miáltal a távolabbi csúcsok ismét láthatóvá váltak. A *Cserepes-kő*, *Tar-kő*, *Három-kő* csúcsai már a viharutáni napsütésben tündököltek. Semmi akadály sem volt annak, hogy a pesti turisták kilépjenek az ajtón, és elhagyják a rémségekkel szolgáló menedékhelyet, amelyre mégiscsak hálával gondolhattak vissza.

Amikor végre elhagyhatták az éjjeli menedéket, nyílt lehetőségük arra, hogy választ kapjanak a kérdésekre; *miért nem folytatódott a fenevad támadása?*

A Toldi kunyhótól alig húszméternyi távolságra, megtalálták a kunyhó tetejét beszegő deszkát, amelyből hosszú, rozsdás szögek álltak ki. A szögek egyike teljes hosszában véres volt, amelyet nemcsak vér borított, hanem lágy, képlékeny anyag szennyezett. Tovább vizsgálva gondolhatták, ez a képlékeny anyag a medve

egyik szemének a sérüléséből származik. Teljes bizonyossággal a fenevad szemének maradványai. Ez volt hát a fájdalmas ordítás okozója. Ez volt az életük megmentője. Ha nem esik le a tetőt szegélyező deszka, a medve szemére, akkor ők már nem élnek. Mindezt joggal gondolhatták, hiszen arra semmi esélyük nem lehetett, hogy megvédjék magukat. Nem volt semmilyen fegyverük, ami hatásos lett volna egy feldühödött fenevad támadása ellen. Az a bicska, amelynek pengehossza nem több tíz centinél, semmiképpen sem alkalmas arra, hogy egy medvével szemben megvédje őket.

Egyszóval, annak köszönhatték életüket, hogy a támadó által megrongált tetőről leeső deszkadarabból több, hosszú szög állt ki, és azoknak egyike pontosan a fenevad szemébe esett. Hogy a menekülésüknek mi volt az oka, most már teljesen mellékes volt számukra. Indulni kellett tovább, mert a *Vöröskő-forrást* érintő, Felsőtárkányig vezető út hossza még kilenc kilométernyi távolságra volt. Ám az erejük egyenlő volt a nullával. A vihar miatti izgalom, a fizikai, idegi terhelés, elvette minden erejüket.

***

K. Béla túravezető, egész este folyamán várta a Toldi kapunál tőlük elváló, pesti turisták hívását. Azt, hogy viharba kerültek, nem volt ismeretlen számára. A 950 méternyi magasságból tapasztalhatták az alattuk tomboló vihart, hiába takarta a sötét felhő függőnye, melyből iszonyatos dörgéseket is hallhattak. Talán pontosan ennek tudata volt az, amiért türelmetlenül várta a telefont. Amikor már este kilenc óra is elmúlt, egyre nyugtalanabb lett:

—Nahát! Ezek a fiatalok még arra sem képesek, hogy rácsörögjenek az emberrel – mondta feleségének, aki nem tudott semmiről. Nem tudott a vendég turistákról.

Ám párjának hazaérkezése óta valami nyugtalanságot, aggodást tapasztalt rajta.

—Miféle fiatalokról beszélsz?

—Bocsáss meg, hogy nem mondtam, de vendégturisták csatlakoztak hozzánk reggel az egri buszpályaudvaron. Egy darabig velünk jöttek, aztán elváltak és a *Vöröskő-forrás* felé indultak. Mi meg *Három-kő* felé, a kiírt túraútvonalon, folytattuk utunkat a *Bánya-hegyi* buszmegállóig.

Telefonszámot cseréltünk, miután megígérték, hogy hívni fognak, miután hazaérnek. Én kértem erre őket, mert nem nagyon szeretem, ha idegenek csatlakoznak hozzánk és nem tartanak velünk végig a túraútvonalon, hanem elválnak.

Arról nem is beszélve, hogy csak egy fiatal pár volt. A túrázásnál pedig alapvető szabály, hogy minimum három fő a legkisebb létszám. Ha balesetet szenved valaki, akkor egy személy ottmarad a beteggel és a másik még elmehet segítséget hívni. Az igaz, volt GPS navigáció, ami nagy segítséget nyújt a tájékozatlan turistának, de a technika ördöge sem véd ki mindent. Szükség esetén segítséget tud nyújtani a tájékozódásban, de baleset esetén többet ér a harmadik személy jelenléte.

Már este kilenc óra és még mindig nem hívtak a pesti túratársak. – sorolta a reggeli eseményeket feleségének, aki a végén maga is úgy látta, jó lenne tudni felőlük valamit. Soha nem lehet tudni, mi történhet egy baleseti veszélyeket rejtő, erdei, hegyes-völgyes, sziklával borított úton.

—Ha ők nem hívnak, majd én hívom!- jelentette ki határozottan K. Béla és máris csörgetni kezdte őket, akik a reményei szerint meglehetnék, csak lustálkodnak, nem bánva azt, hogy valaki aggódik hogylétük miatt.

Miután a felírt számot hívta a kijelzőjén az alábbi feliratot olvashatta: *A hívott szám nem elérhető! Kérjük,*

ismételje meg hívását később!

Az olvasható feliraton nem lepődött, hiszen bárki telefonján, bármikor olvashatja e szavakat. Miután néhány perc múlva megismételte, ugyanezt írta ki. Ekkor már egyre nyugtalanabb lett. Mindez érethető, ha tudjuk, hogy a túranaplóban beírt személyekért a túravezető felelősséggel tartozik. Még akkor is, ha tanúi vannak arra, hogy figyelmeztette őket a különválás veszélyeire. Márpedig, akkor ezt tanúk előtt megtette.

Vannak azonban olyan túravezetők, akik sokkal inkább félnek a saját lelkiismeretüktől, mint a törvényben írt felelősségtől. K. Béla az utóbbi volt. Mint olyan, régi vágású ember, aggódott értük. Aggódott, mert a korkülönbség miatt, akár a gyerekei is lehetnének és most semmit sem tud róluk.

Talán egy kidült fa takarta be őket, vagy villámsújtotta, miután segítségre szorulnak. Talán az idősebb korra jellemző tulajdonság az ilyenféle alaposág, aggódás. Ám senki sem lehet bizonyos abban, hogy mindez a valóság is lehet. Ha már egy csekély esély is lehet arra, hogy a valóságban mindez megtörténhet, akkor K. Béla az, aki szeret a végére járni a bizonytalan kimenetelű dolgoknak.

Újra és újra hívta őket. A telefon kijelzőén maradt a korábbi kiírás: *A hívott szám nem elérhető! Kérjük, ismételje meg hívását később!*

Minél többször hívta eredménytelenül, annál idegesebb lett. Már felesége kezdte el nyugtatni: - Ne idegeskedj! Ne kell mindjárt a legrosszabbra gondolni! Talán elfáradtak és már régen az igazak álmát alusszák, otthon! Ha bármi gondjuk is lenne, már ők hívnának. Különben sem tél van, hanem meleg, tavaszi idő, amikor nem fagyhat meg senki sem az erdőben, a szabadég alatt.

—Az igaz, hogy nem fagyhatnak meg, de baleset estén senki segítségére sem számíthatnak. Vége a hétvégének, miután hétköznapiakon ritkán járják a környék

hegyeit a turisták. Hiszen nincsen buszközlekedés Egerből-Miskolcra, a Bükk-hegységen keresztül. -- érvelt K. Béla, a lelkiismeretes túravezető, akinek aggodalmait felesége sem tudta elaltatni.

—Miből gondolod, hogy baleset érhetette őket?

—Ha láttad volna, hogy mekkora sötét felhők takarták a lenti tájakat, Te sem kételkednél a szavaimban. 950 méteres magasságból láttuk és hallhattuk is az alattunk tomboló vihart, ahonnan ágyúdörgésszerű érzengéseket voltak hallhatóak.

—Én mégiscsak azt mondom, próbálj elaludni és kora reggel megismétled a hívásod. Még az is lehet, hogy ők hívnak, mert az ígéreteik csak később jutnak az eszükbe. – tanácsolta ismét a felesége, de ennek ellenére ismét csörgetni kezdte a megadott számot, remélve, hogy nem lett elírva.

A számmal nem is volt baj, de a kijelzőn ismét az eredménytelen hívást olvashatta. Ez most több volt mindennél. Késő este, sőt éjszaka van, amikor már Pesten kellene lenniük, de nincsenek, mert továbbra is elérhetetlenek. Nem volt mit tenni, mint feleségére hallgatni és hajnalban ismét próbálkozni a hívással.

***

A kunyhóban talált kopottas térkép most nagyon jól jött a minden technikától és minden segítség lehetőségétől megfosztott tévelygőknek. Nem volt már annyi erejük, hogy sok tévedést engedjenek meg maguknak. Mégis, amikor végre kijöhettek a Toldi kunyhó fogságából, érezték, mintha az erejük is több lenne. A túlélés reménye megcsillant előttük.

A fák között pásztázó napsugárnyalábok, a lombok között trillázó madarak, új reményekkel töltötték be lelküket, a túlélés megcsillanó reményével. A

borzalmas nappal, majd az azt követő szörnyű éjszaka után mindez már kijárt nekik. A villámoktól égő, a vihar miatt kidült fa, az éjszakai medvetámadás, arra emlékeztette őket, hogy minden rossz ellenére, mégiscsak szerencsések, mert életük megmaradt. Túléltek a sok veszélyt és gazdagabbak lettek egy tanulsággal: *A vadonban soha sem szabad könnyelműnek lenni.* Hallgatni kell a tapasztaltabbak tanácsaira, és jó azokat betartani. A túrázók létszáma legkevesebb három személy legyen. Bármilyen jó is a technikai felszerelés, mindig elromolhat. Ha nem is beszéltek róla egymás előtt, most mégis megfogadták magukban, hogy a jövőben jobban vigyáznak. Nem becsülik le a természet erejét, amely soha sem hagyja magát legyőzni.

Most még azt sem sejtették, hogy a megpróbáltatásuk nem ért a végére. Amikor kiterítették a kunyhóban talált térképet, tapasztalhatták, hogy kilenc kilométernyi távolságra van még a falu. Fáradt, elcsigázott emberek számára ez még mindig nagy megpróbáltatás. Különösen akkor, ha a vihar által kidöntött fák is akadályozzák őket a gyaloglásban.

Az előttük kiterített térkép nem jelezte a vihar okozta akadályokat, amikor föléje görnyedve keresték azt az utat, amely a *Vöröskő-forráshoz* vezet. Nem tudhatták, mennyi akadály vár még rájuk a vihar dúlta erdőben.

—Zsófikám! Én úgy gondolom, hogy a *Kék kereszt*ről jobb lesz, ha letérünk és a *Vöröskő-forrástól* a *Vöröskő-völgyön* érünk be Felsőtárkányba. Mindezt azért mondom, mert ez az út az időszakos forrás működése miatt most jártabb, mint a jelzett *kék kereszt*. Ha egyáltalán jön valaki a falu felől, akkor ezen az úton jön velünk szemben, mert ez a legrövidebb.

Nem mondta rosszul, mert valóban ez az út az, amelyen legtöbben közelítik meg az időszakos forrást. Már csak azért is, hogy a hét munkanapjain nem közlekedik a busz a Bükkön keresztül

Miskolcig, amelyről a Tamás kútnál a turisták leszállhatnának.

Ha figyelembe vesszük, hogy reggel a Toldi kunyhótól indultak, akkor tudjuk, nem hosszú út az, ami vár rájuk a forrásig. Nem lesz már emelkedő sem, de annál kövesebb. Sok, apró kő nehezíti meg a gyaloglást, ahol minden egyes lépésre figyelni kell a balesetveszély elkerülése miatt.

Robi ment elől, hiszen a kunyhóban talált térképpel, a GPS hiánya miatt, ő navigált. Az erdőben mindenfelől madárzengés hallaszott. Mintha a vihar alatti hallgatást minden madár most akarná bepótolni. A sárgarigó éneke mindent fölül múlt, amikor a szivárvány minden színében pompázó szárnyaival belibbent egy magasabb tölgyfa lombjai közé. De énekeltek a többi madarak is, hiszen az áldott napsütés megérkezésével ezernyi dolguk akadt.

Volt közöttük olyan, amelyik csak most kezdte a fészek építést. Némely madár már kukaccal a szájában érkezett a fészkéhez, ahol az örökösen éhes fiókái várták türelmetlenül. Volt ám olyan is, amelyik már korábban beletojta tojásait más madár fészkébe. Ő a kakukkmadár, akinek így semmi dolga sem akadt, miután úgy kiabált az erdőben, mintha mindezért őt illetné a legnagyobb dicsőség.

Nappal a lompos farkú rókat már nagyon nehéz észrevenni. Sunyi módon, rejtőzködve csatangel a bokrok takarásában. Fácánfészket keres, hogy frisstojást lefetyeljen a teletojt fészkekből. Farkast sem lát már az erdő vándora, akinek nincs is erre óhaja. Csak az éjszakai medve nyalogatja egyik szemének vérző helyét és nagyon bánja már, hogy a Toldi kunyhó riadt lakóit háborgatta éjszakának idején.

Ha fáradtan is, de mégis megbékéltebben lépkedtek a kődarabkától hemzsegő úton. Olykor-olykor egy-egy nagyot ásítottak az elmaradt éjszakai alvás miatt, amikor a hátul haladó Zsófi szájából egy velőtrázó

sikoltás hallatszott:

—Jaj nekem! Végem van!

Robiban meghűlt a vér. Rémülten fordult hátra. A sikoltás utáni első reakciója az volt, hogy a félszemű medve ugrott elő a bokrok valamelyikéből. Elégtételt akar venni rajtuk az éjszaka elvesztett szeméért. Amint hátrafordult, nem látott mást, mint kedvesét a kövek között fetrengeni, aki a bokáját fogva, iszonyatos kínokat él át. A fájdalom teljesen eltorzította egyébként kedves arcocskáját.

—Mi történt veled? – hadarta kétségbeesetten, mert egyetlen pillanat alatt ezernyi gondolat jutott az eszébe a villámcsapásszerűen bekövetkező baj felismerése nyomán.

Az arcára kiült rémületet bárki megértheti. Már így is túlságosan hosszúra nyúlt a túra ideje. Szüleiket sem tudták értesíteni a késésükről. A térerő hiánya miatt még a túravezetőt sem. Mindezeken után segítséget sem várhattak sehonnan. Most már talán lenne térerő, de az éjszaka folyamán lámpaként használt akkumulátorból teljesen kifogyott az energia. Ezek után telefonálni továbbra sem tudnak még akkor sem, ha a térerőben itt talán már nincsen hiány.

Megtörténhet, hogy már keresik őket. Talán már az éjszaka is kutattak utánuk, ha kutattak, mert a tomboló vihar miatt erre nem igen volt lehetőségük a túratársaknak, de még hegyi mentőknek sem, amennyiben valaki értesítette volna őket az eltűnésükről.

Lehajolt a kínok között jajveszékelő Zsófihoz, hogy közelebből tekintse meg a sérült lábát. A bokája teljesen bedagadt és deformálódott. Egyértelmű lett számára, kedvesének eltörött a bokája. Cikáztak agyában a gondolatok, amelyek a jelen helyzet megoldására úgy váltogatták egymást, mint a tegnapi nap folyamán, a viharos égbolton félelmetes térképet rajzoló villámok.

Hamarosan világossá vált számára, Zsófi saját lábán már nem tud legyalogolni az alig párszáz méternyi távolságban található Vöröskő-forráshoz. Pedig ez volt az úti céljuk, amikor hajnalban elindultak Budapestről. Ezért csatlakoztak az egri turistákhoz, akiknek kiírt túraútvonala most leginkább megközelítette az időszakos forrást.

Amikor a reggeli társakra gondolt egy sóhaj hagyta el ajkát, amelyet kihangosítva nem lehetett volna mást hallani, mint ezt: *Bárcsak maradtunk volna velük, még azon az áron is, hogy nem látjuk a híres forrást!*

Tudta jól, a forrásig vezető párszáz méteres utat mindenképpen meg kell tenniük. Csak akkor van remény arra, hogy találkozhat olyan emberrel, aki segítségükre lehet. Ha jól átgondolta a remélt segítséget, akkor tudhatta, ez az elképzelése sem áll szilárd lábakon. Jön e egyáltalán valaki egy hétfői napon – munkanapon – ezt a csodálatos forrást megnézni. Mégis ez az elképzelés a helyes, és az egyetlen lehetőség egy segítő emberrel való találkozásra.

Gondolatai közben sem maradt tétlen. Egy vékony sállal szorosan becsavarta a sérült bokát, nem törődve azzal, hogy párja fényes nappal is csillagokat lát az égbolton a kötözés közben érzett kínok miatt. Amikor bekötözte bokáját, mondta elképzelését a jajgató lánynak, akiről folyt a verejték az elviselt fájdalomtól.

—Zsófikám! Bármennyire is fáj, tovább kell mennünk. Csak a forrás környékén lehet némi reményünk arra, hogy találkozhatunk segítőkkal, akikre bőven rászorulunk!

A bokádat már rögzítettem. A botod segítségével és az én támogatásommal, indulnunk kell tovább. Tudom, nagyon fáj, de szedd össze minden erődöt, akaratodat, mert itt nem maradhatunk. Nem várhatunk erre felé senkire, talán estig sem.

—Annyira fáj, hogy minden erőmet elveszi a szenvedés! – szípogeta Robinak, aki máris

szorosan melléállt, készen arra, hogy támasza legyen a csigalassúsággal történő gyaloglásban.

Alig haladtak valamennyit, amikor bekellett látniuk, hogy ezen a kőzúzalékos helyen, ebben a tempóban, soha sem érnek célba.

—Kedvesem! Mi lenne, ha most, ott, azon a mohával borított helyen, lefeküdnél és én elmennék segítségért.

A lány egyébként bájos arcát eddig is átrajzolta a fájdalom. E szavakra már nemcsak a fájdalom hagyott rajta nyomot, hanem a rémület. Tágra nyitott szemekkel, zokogva kérte:

—Az istenért Robi, ne tedd ezt velem! Ne hagyjál itt, kérlek, mert nem élem túl félelmemben. Ebben az elátkozott erdőben megöl a félelem, ha engem egyedül hagysz a vadakkal, ebben az emberektől mentes vadonban. Tudod jól, hogy láttunk farkast, medvét. Az éjszakai támadás után nagyon félek. Nem teheted meg, hogy egy percre is egyedül hagyj! – mondta és zokogott egyfolytában, amiből Robi láthatta, semmiképpen sem hagyhatja magára. Ez a megoldás egyáltalán nem jöhet számításba.

—Akkor a hátamra veszlek, mint a gyereket a szülő és viszlek, de mennünk kell tovább! – mondta ellentmondást nem tűrően és máris lehajolt kisé, hogy könnyebben felvegye sokra becsült, kedves terhét a hátára.

Nem telt el öt perc sem, amikor tapasztalniuk kellett, Robi, a haladásnak ezt a változatát, nem bírja sokáig. Nemcsak nem bírja, hanem rendkívüli módon balesetveszélyes. Balesetveszélyes, hiszen még saját súlyával is túlságosan megterhelő lépkedni a gömbölyű kövekkel borított ösvényen. Még a szokványos gyalogösvényeken is nehéz haladni túlsúllyal, a kövekkel borított úton pedig sokkal nehezebb.

Isten ments, hogy egy újabb esés következtében, Zsófinak újabb csontjai sérüljenek. Arról nem is beszélve, ha Robi is megsérülhetne. Két, törött

csontú ember ugyan mire-kire számíthatna? Ezt az észtvészítő gondolatot legjobb végképpen tovább lapozni.

Az gyalogösvény felületét oly mértékben takarták a kövek, mintha emberi kéz munkálkodása lenne mindez. Pedig csak a természet munkája volt. Talán évszázadok, vagy évezredek, vagy talán évmilliók alatt vált ilyené a kőzúzalékos, szűk völgy. Ezen az ösvényen, még saját súlyával is nehéz gyalogolni. A balesetet szenvedő lány súlyával pedig teljesen képtelenség. Nem is csoda, ha Zsófit is balesetet érte az előbb.

Az újabb próbálkozás, az újabb kudarc teljesen lehangolta. Mintha már eddig is nem lett volna elcsüggedve, hiszen a tegnap reggel óta történt események nem voltak a bükki kirándulásba tervezve.

—Kész örület! Sem itt hagyni, sem vinni nem lehet – suttogta tébolyultan, nehogy kedvese meghallja.

Amikor letette hátáról a terhét, egy western film egyik jelenete villant agyába. Egy összeeszkábált saroglyán hanyatt feküdt a lónak gazdája és a ló vontatta gazdáját a kietlen tájon. Máris Zsófit képzelte a saroglyára, amelyet nem a ló, hanem ő vontat.

Ez a filmjelenet máris reményt és erőt adott. Újabb reményt, mert nem a hátán kell tartania, hanem ezen az alkalmatosságon, félig ülve, félig fekvé, sokkal biztonságosabbnak tűnt előtte.

Elővette vadászkesét és a közeli kislefából kettőt kivágott, melyekből a saroglya két tartó rúdját kiszabta. A maradék, erősebb gallyakból hármat ismét kivágott, majd keresztbe tette a két tartó rúdon. Már csak összekellett kötöznie. De mivel? Ez volt most a legnagyobb probléma. Nem hordtak magukkal kötelet, mint a turisták némelyike, gondolva minden felmerülő bajra, ami a vadonban előfordulhat.

Ekkor jutott eszébe, hogy az előbb egy bekerített erdő mellett haladtak el. Az új tulajdonos körbekerítette kimért erdejét, aminek megrongált foszlányait alig száz méternyi távolságban látták.

—Zsófikám! Vissza kell mennem addig a bekerített erdőig, ami mellett az előbb elhaladtunk. – mutatott a közeli terület felé.

Zsófin máris a rettegés jelei mutatkoztak. Nem emlékezett ő semmilyen bekerített erdőre. A fájdalom nem engedte, hogy lásson valamit az út mentén elmaradó tájból. Pedig a frissen bezöldült erdő csodálatos látványban részesítette volna, ha a fájdalom időt enged számára. Arról nem is beszélve, hogy a viharutáni napsütésben, életre kelt az erdő. Langyos szél ringatta a lombokat, ahonnan a madarak éneke már a hajnali pirkadat óta szüntelenül hallatszik. Ő mindezt nem látta, nem hallotta. Csak az ért el a tudatáig, hogy párja, akár egy rövid időre is, de ismét készül magára hagyni.

—Ne menj el! Ne hagyj itt! Értsd már meg végre, hogy nagyon félek egyedül!

—Nem megyek messze! Csak addig a kerítésig. Kell valami kötőző anyag, hogy a saroglyát, az összeállított hordágyat, megköttözzem, amire Téged ráfektetve könnyebben haladhatunk! – mutatott a bekerített erdő felé, mire Zsófi kissé megnyugodott, de nem békélt meg a magára maradás gondolatával.

Robi nem volt távol húsz percnél többet. Amikor visszajött a kötőzésre alkalmas drótokkal, nekifogott a saroglya befejezésnek. Párperc multán már elkészült az a szerkezet, amelyre Zsófit félig fekvé ültette, és magát a képzeletbeli *western ló* helyett befogva, elindulhattak végre a *Vöröskő-forrás* irányába.

Úgy tűnt, hogy ez a legjobb megoldás az eddigi lehetőségek közül. Bár a saroglya köveken csúszó vége sokszor rándult egyet, amikor a sok kő között egy nagyobb darabról leugrott. Ilyenkor a fájdalom fokozódott, mire a beteg fájdalmasan felnyögött. De végre mégiscsak haladhattak tovább, mint egy gyászmenet, de mégiscsak reménykedtek, hogy közel van már a *Vöröskő-forrás*.

Így araszoltak még egy ideig, amikor pihenőre megállva, Robi fülelni kezdett, majd önkéntelenül felkiáltott:

—Hallod?! Hallod, kedvesem? Hallod az áldott víz csobogását? Ez már a *Vöröskő-forrás!* Most már teljeséggel bizonyos, hogy a közelében vagyunk! – hadarta olyan önfeledten, mintha az eredeti úti cél elérésével minden gondjuk egy csapásra megoldódna.

Amikor végre már nem csak hallották, hanem láthatták is, elfeledték minden bajukat. Ám, ha átgondolták helyzetüket, még korai volt a kitörő lelkesedés, mert nyolc kilométernyi távolság volt a faluig. Ráadásul, a rájuk váró út megtételére, itt van Zsófi törött bokája is. Mindezek figyelembevételével korainak tűnhet minden lelkesedés.

Több, mint egy méter magasságba tört fel a csillogó víz. Alázuhanó, ezüstös fátylát szivárvánnyá varázsolta az áldott napsugár, amely ezen a helyen akadálytalanul érte el a sziklák közül feltörő vízfüggönyt.

E látványban gyönyörködés volt a rég óhajtott vágyuk, melynek eléréséért nagyon megszenvedtek már eddig is.

A korgó gyomruk türelmetlenül jelezte, enni kéne valamit. Enni, de mit? Az előző napra szánt élelem utolsó morzsái még az átvirrasztott éjszaka folyamán elfogytak. Hajnalban már nem volt semmi sem. Egy tábla csoki maradt még a hátizsák egyik zsebében és néhány szem cukorka. Ezek most minden kincssel felértek.

Amikor az előkotorászott csokit elfogyasztották, az előttük feltörő, kristálytisza víz alá tartotta Robi a vizes palackját és kínálta Zsófit is:

—Igyál, mert Felsőtárkányig nem lesz lehetőség frissvíz kortyolásra! De lassan igyad, mert könnyen megfázhatsz. – mondta, de kár volt mondania. Minden kínálás nélkül is mohón kortyolta a feltörő forrás hűs vizét. Mohóságán nem is lehet csodálkozni, mert a palack még az éjszaka folyamán kiürült, és nem

volt lehetőségük újra tölteni.

Miután szomjúságukat elűzték és ettek is valamennyit, új erőre kaptak, majd elindultak a falu felé. Ami nem jelentett mást, mint Zsófi ráült ismét a csúszó saroglyára, Robi a rudak közé állva, elindultak a *Stimecz ház* irányába.

Az időszakos Vöröskő-forrás működés közben

Robinak is könnyebb lett vontatni édes terhét, aki kevesebbet szisszent fel fájdalmában. Errefelé már nem volt köves az út és nem rázkódott annyit a hordágszerű saroglya, miután beteg fájdalmai elviselhetőbbek lettek.

***

K. Béla, a lelkiismeretes túravezető, ezen az éjszakán nagyon keveset aludt. Csak forgolódott az ágyán és nagyokat nyögött kínjában. Rémképeket látott, melyeknek főszereplői a vendég turisták voltak. Mindezen nem is lehet csodálkozni, hiszen az elmúlt napi vihar minden aggodalomra feljogosította.

Az egy másik dolog, hogy velük egyáltalán nincs telefonkapcsolat még most sem. Hiába kérték el egymás számait. A gyötrelmes alvás után kezdte el most is hívni őket, de ismét sikertelenül. A monitoron a korábbi kiírást olvashatta: *„A hívott fél vagy nem létezik, vagy elérhetetlen. Kérjük, a hívását ismételje meg később!”*

Korán volt még, de mégis csörgetni kezdte előző napi túratársait. Azzal a szándékkal hívta őket, hogy induljanak keresésükre, mert valami nincsen rendben ezekkel a pesti turistákkal. Társai szintén nyugdíjasok voltak, ezért még otthon lustálkodtak, hiszen a munkanap ellenére sem kellett dolgozni.

Három társát csörgette, hogy rendkívüli túrára hívja őket, a pesti túrtársaik keresésére. Azokat hívta, akik szintén részt vettek az előző napi túrán. T. László, G. János, és S. Károly, amikor otthonukban, a telefonon keresztül, meghallgatták a túravezető aggodalmas szavait, alig tudtak szóhoz jutni. Megdöbbenésükben mindannyian hallgattak egy pillanatig, de egyikük sem mondta azt, hogy semmi baj nem történhetett velük a tegnapi elválás óta.

Egy félóra multával már az egri buszpályaudvaron vártak a Felsőtárkány felé induló buszra.

Várakozás közben G. Jánosnak sem volt különös ellenvetése a keresésükkel kapcsolatban, csak még várt volna legalább délig az indulással:

—Én azt mondom, néhány órát még várni kellene. Talán ennyi idő alatt kiderülhetne az is, hogy nem volt jó a telefonjuk és ezért nem jelentkeztek.

T. László viszont a hallottak után sokkal komolyabban kezelte a vendég turisták titokzatos hallgatását, már ami a telefonjuk elnémulását illeti:

—Béla barátom, én meg azt mondom, hogy sokkal komolyabban kell ezt a dolgot kezelnünk. Az csak egy dolog, hogy még eddig sem jelentkeztek. Ennek lehet oka, hogy fiatalok, talán könnyelműek, miután nem veszik komolyan az adott ígéretüket a telefonálást

illetően. A leggyanúsabb mégis az, hogy nem lehet őket elérni! Sem a Robit, sem a Zsófit. Márpedig mindkettőjük telefonszámát megkaptuk, és tárcsázva őket, teljesen azonos az eredmény: *Elérhetetlenek mindkettő telefonon! A két telefon egyszerre nem romolhat el!* – mondta, nem gondolva arra, hogy térerő hiányában bármennyi telefon is van az adott térségben, akkor sem lehet velük kapcsolatot teremteni.

S. Károly már a többiekénél is borúsabban látta a jelenhelyzetet:

—Én meg azt mondom, máris értesíteni kellene a *hegyi mentőket*, mert minden perc számíthat.

—Kedves barátaim! Én is hasonlóképpen látom a helyzetet. Ma reggelig már olyan helyen kellene lenniük, ahol bizonyosan van egy jó telefon. Pesten csak van valakinek egy jó telefonja, miután néhány perc alatt kaphatnánk híreket felőlük.

Mégis azt mondom, hogy a hegyi mentők értesítésével még várjunk. Nehogy fölöslegesen lejárassuk őket. A média máris világgá kürtölné az eltűnésüket, holott, még semmi bizonyosat sem tudunk. Nincsen fagyveszély, kellemes tavaszi idő van, ezért életveszélyes helyzetben nemigen lehetnek. Ha most a *Vöröskő-forrásig* nem találkozunk velük, akkor újra hívjuk őket. Ha ismételten sikertelen hívás lesz, akkor majd értesítjük a mentőket.

Talán nem aggodalmaskodnék annyira, ha tegnap a *Három-kőnél* nem tapasztaljuk alattunk a dühöngő vihart. Különben is, mindannyian ráérünk és kiballagunk a *Vöröskő-forrásig*. – állt ki amellett a túravezető, hogy megkell győződnie a helyszínen, ezért az a leghelyesebb, máris felszállnak az első, induló buszra.

K. Béla, a túravezető, az indulás előtt, bővebben tömte meg a hátizsákját elemózsiával, mint ezt más túrák előtt teszi. Máris arra gondolt, hogy az eltévelygő pestieknek semmilyen élelmük sem maradhatott, amennyiben a hegyekben kényszerültek tölteni az éjszakát.

Amikor Felsőtárkány Sziklaforrásánál szálltak a

buszról, máris tempósan indultak a Varró-ház irányába. Szép idő volt, mintha a természet pótolni akarná a tegnapi ellopott jó időt, amikor kemény megpróbáltatások vártak az elváló pestiekre. Mindezt a *Három-kőnél* haladók nem tudták a tegnapi napon. Csak sejtették, hiszen a háromszáz méterrel lentebbi helyekről folyamatos durrogásokat hallhattak az ott tomboló vihar miatt.

A Varróháztól a *Stimecz ház* felé vették az irányt, az erdei kisvasút talpfáin lépkedve. Nem sokkal kellett több idő egy óránál, amikor elérték a *Stimecházat*, az erdei kisvonal végállomását. Gyaloglásukban nem zavarta őket a kisvonal, amely csak hétféteken közlekedik, ezért hét közben csend borul a tájra. Ezen a zajmentes tájon csak a madarak éneke hallatszik, akik egy cseppet sem bánják, ha nem dübörög a kisvonal motorja.

Amikor elérték a kisvasút végét, K. Béla szólt a kiscsapathoz:

—Túratársak! Itt, a *Stimecz háznál*, jó lenne, ha szétválnánk egymástól. Ha a pesti túratársak helyébe képzelem magam, akkor ők a *Vöröskő-völgyön* jönnek be a faluba. De ebben sem lehetek teljesen bizonyos. Hiszen az eredeti céljuk az időszakos forrás megtekintése volt. Ezért is nem jöttek velünk tovább a *Három-kő* felé. Ám előfordulhat olyan is, hogy nem tértek le a *kék keresztről*. Nyilván mindez csak feltételezés. Hiszen nem tudhatjuk, elérték-e a forrást, vagy még addig sem jutottak el a nagy vihar miatt. Talán azért, mert komoly bajba kerültek. Esetleg még most is bajban vannak.

Mivel is magyarázhatnánk, hogy még eddig sem telefonáltak. Sőt, nem lehet őket elérni az egyikük telefonján sem. De az is megtörténhet, hogy még tegnap este hazaértek Budapestre, miután reggelre már saját ágyaikban pihenték ki a tegnapi nap fáradalmaikat. – mérlegelte a lehetséges változatokat.

—Ez, utóbbi lenne a legjobb! – mondta T. László,

mire mindannyian hűmmögtek, így helyeselve az utóbb elhangzott szavakat.

A kívülálló ember, aki nem tartozik most ehhez a kiscsoporthoz, hasonlóképpen gondolkodna. Legfeljebb hozzátenné, hogy fölöslegesen nem gyalogoltak még akkor sem, ha a pesti turisták már előkerültek. Egészségükért e napon is tettek valamit.

—Tehát, megyünk mindkét lehetséges irányból, abban a reményben, hogy egyik csapat találkozni fog velük.

Én és G. János, a *Vöröskő-völgyön* indulunk a forrás felé. Ti pedig, T. László és S. Károly, a *kékkereszten*, a *Kecskor* gerincén jöttök, velünk párhuzamosan. Ha valamelyik csapat még a forrás előtt találkozna velük, azonnal értesíti a másikat. – mondta K. Béla, miután mindannyian elindultak a kitűzött cél felé.

Miután szétváltak, még csendesebb lett a táj, amerre elhaladtak. A megfelelően csoportnak nincsen annyi mondanivalója, miáltal unalmasabb is lett a forrást két irányból megközelítő út.

Akik a *Vöröskő-völgyön* lépkedtek- a túravezető és G. János—már egy kilométernyi távolságra hagyták maguk mögött a Stimecz házat, amikor G. János előretekintő figyelme egy imbolygó alakot vett észre a távolban. Nem volt semmi különös látnivaló a szemben érkező emberen, akiről ilyen távolságban még az sem volt észrevehető, hogy testével előre hajlik, mint ki máris felbukik egy lába elé kerülő kőben. Amikor közelebb értek egymáshoz, ámulatában felkiáltott:

—Béla barátom! Ott meg a pesti turista, Robi közeledik! De, hol van Zsófi? Mi történhetett vele? – mutatott izgatottan az elveszett társuk irányába, miután szörnyű kérdések fogalmazódtak meg benne. Talán már nem is él. Kérdéseire választ e pillanatban még nem kaphatott.

Az első felismerése még csak egy emberről szólt. Most azonban már közelből tapasztalhatta, nem egy

ember van ott, hanem kettő. És mindez nem is valami látomás. Azon, hogy előbb mégis csak egyet ismert fel, nem lehet csodálkozni.

Akit láthatott akkor, M. Róbert a pesti turista volt. Az előrehajló testével takarta azt a saroglyát, melyen drága, törött bokájú terhét vontatta teljesen kimerülten. A saroglya két első nyelét két marokra fogva, nekifeszült a csűszös, sáros útnak, miután dagasztotta a frissen felázott földutat. Mondhatnánk, az utolsó erejével.

K. Béla, az előtte kibontakozó látvány miatt, magából kikelve, izgatottan csörgetni kezdte a *Kecskoron* velük párhuzamosan haladó társaikat, akik kicsit lemaradtak, hiszen az ő útjuk jobban emelkedett a *Vöröskő-forrás* felé haladtukban:

—Ne menjetek tovább! Találkoztunk az elveszett társainkkal! Mielőbb térjete balra, a *Vöröskő-völgybe*, és hamarosan találkozunk! - hadarta teljes izgalomban.

—Hogy, mit? Mi van? – kérdezte remegve T. László, aki egyszerűen sokkot kapott e váratlan hír hallatán, amely teljesen letaglózta. Lelkileg nem erre volt felkészülve. Teljes bizonyossággal gondolta azt, hogy tegnap este már a fővárosi otthonukban hajtották álomra fejüket.

Mindenre gondolt korábban csak erre nem. Arra semmiképpen sem, hogy a pesti turisták nem az ágyukban töltötték az elmúlt éjszakát, hanem az előzőnapi, viharverte erdőben. Most áldotta csak K. Béla makacsságát, amiért kitartott a keresésük mellett. Már a pusztá gondolatától is remegett, amikor arra gondolt, hogy mit szenvedhettek a tegnapi viharban. Csak azt nem érthette, hogy miért nem kértek segítséget, hiszen telefonszámot cseréltek. A találkozás után ezt is megértette.

K. Béla, miután e rövid párbeszéd után megszakította T. Lászlóval a beszélgetést, odalépett a saroglyát vonó Robihoz és Zsófia mutatva, kétségbeesetten kérdezte:

—Mi történt veled?

Idő kellett, hogy az elcsigázott ember válasza

megérkezzen. Egy rendkívülien viharos nap és az izgalmakban bővelkedő éjszaka, keményen rányomta bélyegét az arcukra. Úgy néztek ki, mintha egyetlen nap alatt éveket öregedtek volna. Nemcsak a fizikai fáradtság, hanem az idegi terhelés is túlságosan sok volt az előző napon és az ezt követő éjszakán. A rendkívüli vihar már egyedül is sok lett volna. Villámok cikáztak, a fák dültek mellettük, amerre vakon elhaladtak, hiszen a GPS navigáció is felmondta a szolgálatot. Vakon, ismeretlenül kóboroltak a nappali sötétségbe boruló erdőben, mire végre rátaláltak a Toldi kunyhóra.

Remélték, hogy itt találnak menedéket arra az időre, amíg elvonul a vihar, amiről szentül hitték, hogy egy rövid ideig tartó nyári zápor lesz. Hamarosan rákellett jönniük, hogy a kunyhó nem menedék lett, hanem életveszélyes börtönük. A Toldi kunyhó rettegő foglyaivá váltak. Egy magányos medve, egy fenevad az életükre tört.

Az elcsigázott, fáradt Robi szavait alig hallhatta előbbi kérdésére K. Béla, a túravezető:

—Eltörött a bokája!

—Hol, mikor történt mindez?

—Ma hajnalban, amikor jöttünk lefelé a *Vöröskő-forráshoz* vezető szűk, köves völgyön. – válaszolt Robi és tudta, hogy további magyarázattal kellene még szolgálnia az eltelt teljes napról. Arról, hogy a GPS navigáció felmondta a szolgálatot. A telefonoknak meg nem volt térerő. Amikor már volt, akkor sem voltak használhatóak a lámpaként használt, lemerült akkumulátorok miatt. Beszélni kellene a medvéről, de nem ez volt most a legsürgősebb. A halasztást nem tűrő cselekvésük az volt, hogy az egyfolytában jajgató Zsófit mielőbb az egri kórházba kell juttatni.

Tudta mindezt K. Béla és ő is erre koncentrált. Azt is tudta, hogy nagyon éhesek lehetnek. Elővette az otthonról hozott ételmet és a kiéhezett tévelygők elé tette. Nem kellett őket kínálgatni, mert korgó

gyomruk nem igényelte az evésre biztató szavakat.

Azt is tudta, hogy a Varró-házig öt kilométernyi a távolság még akkor is, ha a Stimecz-házig a Robi által rögtönzött hordágyon viszik a sérültet. A mentő csak a Varró-házig képes kijönni. Csak addig van részére is járható út. No, meg aztán, ha a mentőket hívnák, a média érne ki előbb. Ezt semmiképpen sem akarták. Az eltévedő turistákkal különösen szeretnek csemegézni. A kisvasút sem jöhet számításba, mert csak hétvégeken közlekedik a Stimecz-házig.

A betegnek fájdalmai a mielőbbi kórházba jutást követelték, ezért sógorát hívta fel, akinek olyan terepjáró kocsija van, amely képes a felázott földúton értük jönni. Egy félóra múltán megérkezett a felázott út sarát szerteszét fröcskölő terepjáró, amelynek utasterébe mindannyian befértek. Ez szállította Zsófit az egri kórházba.

Robi, a kölcsönkapott telefonnal, hazaszólt a családnak, hogy egy kicsit tovább maradnak a Bükkben. Hogy miért, azt csak otthon mondja majd el. – mondta a telefonba olyan erőltetett nyugalommal, ami az otthoniakat nem igen nyugtatta meg.

Végül minden megoldódott. Zsófi meggyógyult és járja Robival továbbra is a hegyeket. Még a Bükk-hegységbe is ellátogatnak olykor. Sokat tanultak a történetekből:

„A természetjárásnak vannak írott és íratlan szabályai, amiket a biztonság érdekében mindenkinek be kell tartani.”

A túratársaknak figyelni kell egymásra. Ha a legkisebb gyanú is felmerül, végére kell járni a kétes dolgoknak. Még akkor is, ha csak egy százalék esély, hogy embertársaink bajban lehetnek. K. Béla, a lelkiismeretes túravezető, megérzése nem volt hiábavaló. Nem lehet tudni, hogy a teljesen elcsigázott turisták, képesek lettek volna e saját erejükből az utolsó öt kilométert megtenni.

Szép a természet, élvezetes benne járni-kelni, de nem veszélytelen.

Túlvilági segítők

Károly sógor nagyot nézett, amikor a földi létből átlibbent a szellemvilágba. A legelső észrevétele, hogy nem látni a korábban ideérkező ismerőseinél semmit sem abból, amit a földi életükben összekapartak. A gógös V. János és sógora, P. Gyuri szellemei, olyan üres zsebbel érkeztek, mint ő most.

Az új helyükön nem is kellett vigyázniuk semmi olyasmire, amit elveszthetnének. Nem birtokolták már a báránybundát, a keményszárú lakkos csizmát, mert minden odaát maradt. Azok a mocskos gyerekek még a koporsóba sem rakták a kedvenc tárgyaikat, hogy az utolsó utjuknak legalább egy szakaszán elkísérje őket.

—Adjon az Isten jó napot, Gyuri bátyó, János bátyó! Hogy, s mint megyeget a dolguk ideát? — kérdezte Károly sógor, aki most érkezett közéjük, de a kérdésére válasz nem akart érkezni.

Kíváncsian néztek az érkezőre, akit nem tudtak felismerni, bármennyire igyekeztek. Mindezen nem lehet csodálkozni. Hiszen még fiatal suhanc gyerek volt, amikor ők beléptek a szellemvilág kapuján. Most meg, igazi göthős, öregember szelleme szólt hozzájuk:

—Megmondanád ki fia-borja voltál Te azokban az időkben, amikor még nekünk is kenyér volt a táplálékunk és nem ez a romlott égimanna? — kérdezte a gógös V. János, aki fürkésző szemekkel figyelte az újonnan érkezőt, de mégsem ismerte fel.

—Az én apám becsületes neve S. Kálmán volt.

—S. Kálmán? Olyat bizony soha nem ismertem!

—Ez csak azért lehet, mert mindenki Kondás Kálmánnak mondta, mivelhogy kondás volt az apja valaha. Így lett az ő ragadvány neve Kondás.

—No, így már én is ismerem. De az apád lelke nagyon jó helyre került, amikor kiszállt a testéből.

Odakerült a Mennysországba, ahol nem romlott a táplálékul szolgáló égimanna, mint a miénk, hanem a legfrissebb menyei gyümölcs, amit az angyalok serege éneklés mellett szolgál fel.

—Bizonyosan kiérdemelte a földi életével, mert nagyon sokat szenvedett. Szenvedett ő akkor is, amikor magához járt napszámba, de nem fizette ki a teljes napszámot. Sokszor panaszkodott, hogy ilyen zsugori embert sehol nem lehet látni. Ezért kell most magának bűnhődnie, ezért nem jut magának más, csak a romlott égimanna. A bibliában régen megvan írva; *a bűneiért mindenkinek felelnie kell.* —mondta egyenesen a szemei közé a földi életében zsugori életet élő V. Jánosnak, aki alig figyelt az elhangzott kritikára, mert a földi élete érdemeinek felsorolásába kezdett:

—Ha zsugori voltam is, nem hiába voltam. Szép vagyont hagytam a gyerekeimre. A szántók, a gyümölcsösök, a kőbányák, pincék, házak, legelők mind arról tanúskodnak, nem engedtem üres kézzel őket az életbe. Még nemzedékek mulva is hálával emlegetik a nevemet. Megnézheti mindenki, milyen vagyont birtokolnak. Nem úgy tettem, mint a te apád, aki csak a koldúsbót tudta a kezetekbe adni.

—Már megbocsásson kend, kedves János bátyó, de örökösei azt a vagyont, amit maga rájuk hagyott, már régen elherdálták. Sőt, összevesztek az osztoszkodáson annyira, hogy azóta sem szólnak egymáshoz. Megátkozták még azt is, aki a vagyont rájuk hagyta, ami csak a békétlenséget hozta a testvérek között. Az pedig nem volt más, mint kend, aki csak harácsolt a kapzsi életében. Talán éppen ezért pihenget itt a tisztítóhelyen, ahonnan csak egy lépésre van a pokol.

—A kutyafáját annak a szókimondó fajtádnak! Istenemre mondom, kapnál tőlem egy-két pofont, ha nem kellett volna kezeimet a koporsóban hagynom. Jobb lesz, ha messzire elkerülsz, mert látni sem kívánlak. — sziszegte gögös János bá' szelleme a nem régen

érkező S. Károly sógor felé, aki jobbnak látta máris felszívódni a szellemvilág labirintusában.

A feldühített szellem duzzogott még egy ideig, majd szellemtársa, Gyuri bá' felé fordulva idegesen sziszegte:

—Mondd, kedves társam. Igaz lehet az, hogy már semmi sem maradt abból a vagyonból, amit a gyerekeimre hagytam? Talán már a hátrahagyott vagyonom ellenére sem emlékezik senki rám?

—Kedves szellemtársam, istenbizony sejtelmem sincs arról, mi történhetett a távozásunk óta a földi világban. Olyan gyorsan, olyan váratlanul szólított az Úr magához, hogy el sem köszönhettem családom tagjaitól. Szerettem volna még egy-két jó tanácsot adni a földi életük hasznosabb, tartalmasabb eltöltéséhez, de már nem kaptam rá időt, azonnal jönnöm kellett.

Engem csak az bánt a legjobban, ha az enyém is úgy herdálták el a rájuk hagyott vagyont, mint a tiéid, akkor már nincsen is oka senkinek sem a rám való emlékezésre. Nem tudja mondani egyik gyerekem sem, hogy ezt, meg ezt a földet az apám hagyta rám. Márpedig számomra csak az hozna megnyugvást, megbékélést a sorsommal, ha emlékeznének rám még a dédunokáim, vagy még a leszármazottaik is. Még évszázadok multán sem halna ki az emlékezés rólam. Mindenki tudná, hogy a *Pásztor* név fennmaradásáért engem illet a legnagyobb érdem. Én alapoztam meg azt a vagyont, amelynek létrehozásával a legbiztosabb zálogát láttam a fajtám továbbélésének. — mondta aggodalmát Gyuri sógor szelleme János sógornak, hiszen sógorok voltak ők földi életükben még akkor is, ha csak a távoli rokonságban éltek az életüket.

János sógor nagy figyelemmel hallgatta szellemtársát. Szavai után eszmélt arra, neki sem volt más célja földi életében, mint halála után is emlékezzenek rá időtlen-időig. Mindenképpen valami nyomot akart hagyni, melyet a vagyona gyarpításával látta leginkább megvalósulni.

És most, S. Károly érkezésével megtudhatta, a vagyona pusztulásával parányi nyom sem maradt utána a földi világban, ahol emberként élt valaha. Senki sem beszél arról, hogy élt ezen a Földön V. János, aki a harácsolásáról híres volt akkoriban. És mindezt hiába tette. Szerette volna jóvá tenni korábbi bűneit, de ez csak egy elkésett ábránd, melyet soha sem követhet a megvalósulás.

A sok töprengés után mégiscsak támadt egy mentő ötlete. Határozottan emlékezett arra, hogy földi életében cselekedett jót is. Erre tekintett most úgy, mint a vízben fuldokló ember a mentőkötélre. E jótéteményére kellene valamiképpen felhívni a falujában ma élők figyelmét. Keresni kellene egy ma élő embert, aki ezt írásban rögzítené az utókor számára. Csak azt nem tudta, miképpen lehetne egy ilyen személyt találni, kiválasztani. Lelki kapcsolatba kerülni vele, kinek álmaiban súgallná a jóságának történetét. Sugallná, írja meg az utókor számára, milyen hőstettet hajtott végre az egykor e faluban élő V. János, akiről akkoriban csak a kapzsi vagyon gyarapításáról lehetett hallani.

Igaz, az egyetlen jótéteménye sem véletlenül történt. K. Gábor portája gyulladt ki, miután két vödör vízzel a kezében rohant a tüzet oltani. Az oltásban a falu lakóival együtt vett részt, akik vödrökkel rohantak, miután félreverték a harangokat, figyelmeztetve a népet a falu pusztulását fenyegető veszélyre.

Az oltás küzdelmében többen megállapították, a gőgös V. János derekasan kivette a részét a tűzoltásban. Mindannyian azt hitték, hogy az embertársa iránt érzett együttérzéstől hajtva serénykedett a bajban. Nem tudhatták, hogy a tűzben kárt szenvedő K. Gábor tíz napi gyalognapszámmal tartozik neki. Ha a tűz martalékává válna mindene a károsultnak a tíz napi napszám is odaveszhet.

Gyuri sógor szelleme felé fordulva kezdett szólni aggodalmáról. Arról, hogy nem talál megoldást,

miképpen kellene a falujában ma élő emberek tudtára adni; *igenis volt a falunak egy olyan lakója, akit V. Jánosnak kereszteltek annak idején a falu templomában és a sok rossz mellett jót is cselekedett:*

—Gyuri sógor! Mit gondolsz, találhatnánk egy olyan embert a ma élők között, aki valamilyen írásban említést tehetne arról, hogy mi is éltünk abban a faluban hajdanán?

—Hát, ami azt illeti, ezen már én is sokat gondolkodtam. Ki lenne odaát olyan személy, aki valamilyen írásban említést tehetne? Mert érzésem szerint a rólam szóló emlékből már annyi sem maradt, mint a Nagyvölgy-tető téli ködéből úgy június tájékán.— mondta aggodalmát V. Jánosnak, akiből elmélyült gondolkodás után úgy lövelt elő a megoldás, mint működő vulkánból a forró láva:

—Én ebből a T. Mihályból kinézném azt a képességet, hogy rólunk valamilyen nyomot hagyjon a papíron. Mert csak az írás marad meg, a szóbeszéd nem. A pletyka bizony elferdíti a valóságot. Ha jót akarunk magunkról megörökíteni, ennek pont az ellenkezője történhet.

—De, kedves János sógor. Ennek az embernek hiányoznak jobb kezén az újjai, amivel a tollat kellene forgatnia! Azzal a kezével tanult meg írni és most, a gyalúgépes balesete után nem képes a papírra vetni egyetlen betűt sem. Hiszen nem tudja megfogni a tollat a csonkolt ujjjaival.

—Kedves Gyuri sógor! Nem az a fontos, hogy a tollat megtudja e fogni, vagy sem. Sőt, az írásbeli képessége, rátermettsége sem fontos, mert úgyis mi sugalljuk agyába az írnivalót. Bár az apja elmondásaiból is megmaradhatott fejében az akkori történésekről. Így aztán valamit mégiscsak hallott rólunk, ha még gyerek volt is az akkori időkben. Az a fontos, hogy e kiválasztott személy szándékát az írásra, kellő mértékben tudjuk befolyásolni. Érezzen valami kényszert, miáltal csak akkor lesz elégedett magával, ha firkál

valamiről.

—No, de, János sógor. Az előbb beszéltünk arról, hogy a gyalógép megcsonkolta újjait, miáltal nem tud fogni semmilyen írószerszámot.

—Ez sem lehet akadálya az írásnak. Ma már számítógéppel írnak nagyszerű regényeket, amihez még az ujjak sem kellenek igazán. Egy hiányos kézzel, vagy bottal is lehet pötyögtetni a billentyűzetet. A szellem a fontos, semmi más. Ezt meg mi irányítjuk, diktáljuk a történetet, miáltal még gondolkodnia sem kell, csak pötyögtetni a betűket.— bizonygatta V. János, amivel P. Gyuri egyetértett, miután nem halogatták az időt, hanem szellemeik máris a Földön élő kiválasztott, T. Mihály közelében lebegtek.

***

A Tülvilágiak szándékáról T. Mihály semmit sem tudott. Mint legtöbb Földön élő ember, mindig a nyugdíjast kort várta. Most, hogy végre eljött az ideje, kapálgatta szőlőjét, etetgette jószágait. Közöttük szándékozta megtalálni a nyugalmat, melyből eddig hiányt szenvedett. Szerette az állatokat és azt vallotta, hogy értelmesebbek, mint némely ember. A volt munkahelyét a bolondokházaként emlegette, ahol szerinte egyik főnöke hüjébb volt, mint a másik.

Egyszerű munkásember volt, aki személygépkocsi vezetőként fuvarozta a megyei tanács főnökeit, miközben bőven volt rálátása a jól titkolt semmittevésükre. Mindig bámulattal figyelte azt a képességüket, miképpen tudják a lustálkodást úgy tálalni választóiknak, hogy lázas munkavégzésnek látszódjon. Mindezek után nem lehet csodálkozni azon, ha az istálló levegőjét illatosabbnak találta a fényes irodáknál, melyekben a főnökei ásítózva ücsörögtek napokon át.

Most, hogy szintén nyugdíjas feleségével

hazaérkeztek a határból, az állatok etetéséhez fogtak. Majd ezt is elvégezve, fáradtan estek az ágyba. T. Mihály ezúttal nyugtalanul aludt. Pedig korábbi munkanapok után mindig édes álomba szenderült. Zavaros álmai voltak, melyek a szellemvilággal, az elhunyt ősökkel voltak kapcsolatban. Velük tárgyalt úgy, mint napközben a szomszédaival, csak a nappali beszélgetés során nem fájdult meg a feje.

—Kedves feleségem! Majd meglásd, nem élek én már sokáig! Egész éjjel a halottakkal álmodtam, akik valamit akarnak tőlem, csak azt nem tudom mit.—szólt Marcsa asszonyhoz teljesen letörve és eközben nyomogatta, dörzsölgette sajgó kobakját, amelyben a görcsök ördögi táncot jártak. Felesége látta párján az ideges alvás nyomait, de ennek ellenére nem kezdte el siratni, hanem e szavakkal korholta:

—Még hogy nem élsz sokáig! Ugyan mire alapozod ezt a butaságot, amikor még a mázsás farönköt egyedül is a válladra veszed, a megvadult tehenet a szavánál fogva a földre döntöd. Még a száz évet is megéled. Ne tudjak innen elmenni, ha nincsen most igazságom.

—Egész éjjel szörnyű álmok zavarták a nyugalمامat. Az egykori V. János és P. Gyuri szellemei kísértenek. Nem egészen értem mit akarnak tőlem. Annyit sejtek csak, hogy valami írásfélére akarnak rávenni. Mintha nem látnák, hogy már a ceruzát sem tudom megfogni a nyomorult újjaimmal.—panaszkodott tovább és nyomkodta homlokát, amit egy láthatatlan abroncs akart összeroppantani.

Bár testi kínjai gyötörgették egyfolytában, mégis az éjszakai álom járt az esszében, amelyben a túlvilágiak irányították szellemét. A két szellem szünet nélkül suttogetta fülébe a régi idők történetét, amely velük a Földön élés idejében történt, ha történt, és a hősiességükről szólt. Arról, amiről az apja is gyakran mesélt, de nem tulajdonított különösebb figyelmet a szavainak. Sőt, olykor kezdte únni az emlékezését,

aki az idős emberek megszokott regélésével, sokszor már az agyára ment. És most erről kellene írnia, ha épek lennének a tollat megragadó újjai. Nemcsak V. Jánosnak emléket állító régi eseményt kellene megírnia, hanem P. Gyuri szelleme is azt követeli, róla is írja meg a számára emlékül szolgáló történetet.

Szünet nélkül sugallták akaratukat, amely a Földön élő T. Mihály legjobb szándéka ellenére sem teljesülhetett a testi hiányossága miatt. Az is igaz, ekkor még álmaiban sem gondolhatta, eljön az idő, amikor számítógéppel fog írni. Ezen időkben még ritkán látott szerkezet volt a környezetében. Ha lenne gépe, akkor sem tudna vele mit kezdeni, egyetlen betűt sem leírni.

***

A Tülvilágról elégedetten figyelték a kiválasztott személyt, a gyenge akaratú T. Mihályt, akinek gondolatait teljes mértékben uralni tudják a jövőben. Máris láttak benne némi hajlandóságot a firkálásra, amit bőven lehet tovább erősíteni. Az sem baj, ha néhány zaklatott éjszakát okoznak a nyugtot nem hagyó álmai miatt. Szándékukat csak így módon képesek betáplálni az agytekervényeibe, miután kínzó fejfájások fogják gyötörni, amitől csak úgy szabadulhat meg, ha holmi firkálásba kezd.

Ami pedig a számítógép hiányát illeti, már csekélység az agyának átformálásához viszonyítva. Ha a gép beszerzésére gondolunk, mindig lehet találni egy legyengült, használt szerkentyűt, amely alkalmas még a betűk petyegtetésére.

Következő napokban ez is valóra vált. T. Mihály unokája tapasztalta, hogy számítógépe jobban lelassult, mint a házát hátán hordozó csiga-biga mászása a füves réteken. Miután az újat megvetette szüleivel, a használtat a nagyapának felkínálta, aki nem berzenkedett a szokatlan ajándéktól, hanem örömel

elfogadta. Örömét lelte abban, hogy a betűkre koppingatva a csonkolt újjaival, a monitoron megjelentek a betűk, a szavak. Először csak rövid szavak, majd a mondatok párhuzamos sorai kígyóztak úgy, mint gyerekkorában a szántó ekéje után a frissen felhantolt föld.

Az eseményeket figyelő két szellem elérkezettnek látta az időt, hogy fülébe sugdossák a leírni kívánt emlékezéseket, melyek a Földön töltött idejüknek hősiessége. A kiválasztott csak írt és írt egyfolytában. Környezete nem tudta elképzelni, miképpen képes kezelni a gépet, hiszen nem tanulta sehol. Nem járt tanfolyamra, mégis úgy kezeli a billentyűzetet, mintha ebből ette volna kenyerét az előző évtizedekben. Kik irányítják csonka ujjainak mozgatását a billentyűzeten? Honnan jönnek a gondolatai? Honnan tud a régi dolgokról, melyeknek papírravetése ámulatba ejtette ismerőseit?

Még egy csomó megválaszolatlan kérdés merült fel a következő időkből vele kapcsolatban. Úgy tűnt, mintha szelleme elhagyná olykor a testét és szórakozottá válik. Egy idő óta nem szívesen beszélt senkivel. Kerülte azokat az embereket, akikkel korábban szívesen diskurált. Zavart elméje nem akart tudomást venni környezetéről, akik azt hitték meghibbant. Nem tudhattak arról, hogy a falu korábbi lakóinak szellemei teljesen kiüzték fejéből a saját gondolatait, azért, hogy rólluk nyomot hagyjon a firkálmányaiban. Így aztán, aki a falu lakóival élt eddig, annak már csak a teste volt a régi.

A túlvilági szellemek sugallták az írnivalót, melyet szünet nélkül petyegtetett az elavult számítógépén. Ha néha az utcára lépett, gondolatai nem követték testét. Nem beszámítható állapotban lépett most is a forgalmas utcára.

***

Ebben a pillanatban V. János és P. Gyuri túlvilági szellemei, dermedten figyelték a gépkocsi elé lépő embert, miután egyszerre kiáltották:

— Mit csinálsz, T. Mihály? Meg vagy örülve?

Ám hiába kiáltották, a szórakozott ember nem hallott semmit. Egy hatalmas fékcsikorgás jelezte, valami végzetes hibát követett el az a kiválasztott, a Földön élő ember, aki mozdulatlanul feküdt most az utca kövezetén.

Ezután tapasztalhatták, hogy szirénázó a mentőautó érkezik, amely szédületes sebességgel vitte a balesetet szenvedőt, amelyet a két túlvilági szellem alig bírt követni. Mert azt el kell mondani, kísérték egészen a kórházig. Nem akarták magára hagyni, akinek életben maradása rendkívül fontos volt számukra. Csak ő hagyhat nyomot róluk az utókor számára.

***

A műtéten átesett beteg nem ébredt fel az altatásból. Az orvosi konzilium megállapította, hogy kómába esett. Két nap múltán leállt a légzésfunkciója, amit újabb orvosi vizsgálat követett. A vizsgálat eredménye nem volt más, mint a sikeres műtéten átesett ember eltávozott az élők sorából.

V. János és P. Gyuri szellemei nyugtalanul röpködtek az általuk kiválasztott ember szelleme fölött. A testből kiszálló lelke közelített feléjük azon a bizonyos fényes alagúton, ahol a testet elhagyó lelkek átrepülnek a valós világból a Túlvilágba.

—Megállni! Megállni T. Mihály szelleme! Miképpen gondoltad, hogy máris elhagyhatod azt a testet, melyet a Teremtőtől kaptál kölcsön még a születésed idején? Te vagy a kiválasztottunk, kinek azt a feladatot szántuk, hogy maradandó nyomot hagyjál rólunk a földi világban. És most, képes lennél a feladatod elvégzése nélkül átrepülni e fényes alagúton? —kiáltotta V. János szelleme, mire a kiválasztott keserűen felelte:

—Nem saját akaratomból röpködök e két világnak határán. Olyan testi sérüléseim keletkeztek a baleset során, hogy a sikeresnek mondott műtétbe is belehaltam. Én még most is szívesen maradtam volna családommal, ahol a Nap meleget ad és nincsennek kripta illatok. Most bármennyire szeretnék vissza fordulni, képtelen vagyok a fénysebességből egy fikarcnyit is lassítani! — sírángozta a távozni készülő szellem és esendően nézett az őt követő túlvilágiakra, segítsenek a fénysebességről földi sebességre váltani. Miután lenne módja vissza fordulni gyászolóihoz, akiknek sirató, zokogó hangjait vélte most is hallani.

A két szellem máris hatékonyan beavatkozott, minek hatására lassulásba kezdett a földi világból most érkező szellem a fényes alagútban.

—Kedves Gyuri sógor! Az már csak rendjén van, hogy vissza küldjük a földi világba. De ki, vagy mi fogadja be a visszaérkező lelket? Hiszen az orvosi konzolium alig két perce állapította meg, hogy a leállt szív nem indul újra. A sikeres műtét után agonizált a páciens.—hebegte izgatottan V. János szelleme.

—Kedves sógor! A mi feladatunk, hogy működésbe hozzuk azt a szívet, melyet még defibrillátorral sem tudott újra indítani az orvosi csapat.—szólt olyan magabiztosan Gyuri sógor, mint kinek máris lenne elképzelése felébreszteni az élettelen tetemet. Ami azt illeti, volt is neki.

—Mindezt hogyan gondolja megvalósítani? Hiszen a fényes alagút e végéről nem tudjuk újra indítani a

tetemben elcsendesült szívet. Fizikai erőt nem vagyunk képesek kifejteni. Legfeljebb sugallni tudjuk akaratumkat, de az erő kifejtésére képtelenek vagyunk.—
érvelt makacsul V. János szelleme.

—Talán ez esetben elég egy sugallás, egy erős akaratátvitel, egy besuhanó szellő a nyitott ablakon. A megboldogult felett felakasztott kép is segíthet. Talán megbocsájt nekünk az orvostudomány egykori nemes doktora, akiről emléket állítottak e festményben. Remélhetőleg megbocsájt az emléket állító hálás utókor is, amiért restaurálni kell a most rongálás előtt álló emléktárgyat.

A szög, amelyen függ, ugys rozoga, kilazult. Ha most nem esik le, akkor lepottyan máskor. Talán akkor, amikor egy ártatlan nővérke hajlik az ágyon fekvő beteg fölé. Ha most lejtjük a súlyos képet, a vaságy keretére esik és bakkan egyet, miáltal a békében nyugvó tetem mellkasára pottyan. Súlyánál fogva hatásosabb lehet egy defibrillátornál. Ha az újraélesztés sikertelen volt az előbb, most e bakkanás sikerrel járhat.

V. János szelleme csak hümmögött sógora okoskodásán, végül mindketten a kép felé fordúlva, teljes erővel szugerálták az amúgy is kilazult szöveget.

***

T. Mihály testében két borda is megrepedt. Megrepedt ugyan, de az újra élesztett beteg hirtelen felült az ágyában. A súlyos fakeretbe foglalt hajdani tudós doktor ezúttal ismét életet adott. Legalábbis ezt mondták a későbbiekben, akik csodatevésről beszéltek.

Ibike nővérkét küldte be az osztályos orvos, hogy az elhunyt kórlapját az ágyvégéről kihozza a halotti bizonyítvány kiállításához. Abban a pillanatban lépett be, amikor lezuhant a festmény. Ezt követően az előbb elhunyt felült az ágyon és a rémülten figyelő Ibikéhez szólt nyájas szavakkal:

—Kedves Ibike! Legyen szíves, hozzon egy pohár vizet, mert nagyon megszomjaztam!

A nővérke szemei e szavak hallatán kitágultak és úgy is maradtak. A döbbenetét egy hatalmas sikoly követte, majd a kezében tartott gyógyszeres tálca a járólapokra esve, csörömpölésbe kezdett. A következő pillanatban rohant kifelé a folyosóra, ahol az éppen otthaladó főorvos urat lödította meg annyira, hogy alig bírt megállni a lábán:

—No, de Ibike! Mi történt magával?—kiáltott méltatlankodva a kirohanóra, aki csak gügyögött félelmében:

—A hu...lla! A hull...a...felült az ágyon!—mutatott kétségbeesve a hármas kórterem felé, ahonnan kirohant.

—Ez képtelenség, hiszen most állapítottuk meg, mindent tévedést kizáróan agonizált a műtét utáni betegünk!— hitetlenkedett Somorjai főorvos úr, hiszen az orvoscsapatnak ő is tagja volt.

Pillanatok alatt nagy csődület keletkezett a kórterem előtt, majd együttesen berohata, ahol a feltámadott T. Mihály ülőhelyzetben várta az előbb kért pohár vizet. Ölében a kórház hajdani neves személyének festménye pihent, a törött üvegektől sérülten.

A berohanók csak a feltámadót láthatták. Nem láthatták azt a két túlvilági segítőt, akiknek köszönhetően Mihály visszafordult a Földtől egyre távolabb vezető, fényes alagútban.

A Tűlvilág szellemei, T. Mihály túlvilági segítői, azt akarták, hogy mielőbb készüljön el a róluk szóló emlékezés. Fejezze be, mert a semmivé vált vagyonukról már senki sem tudja, élt e Földön valaha V. János és P. Gyuri. Azok, akik úgy gyűjtögették a vagyonukat, mintha a Tűlvilágra is magukkal vihetnék.

A kőkereszt hazatalál

1930 környékén jár az idő, amikor a tiszapolgári Engels kőfaragó vállalkozó egyre nyugtalanabb, mert kőszobrása megbetegedett és az emlékmű átadásának ideje rohamosan közeledik. Az igényes vállalkozó nagy gondban van. A füzesabonyi vállalkozó társa, az agglegény Mendlovics Lajos jutott eszébe, hogy segítséget kérjen tőle:

—Kedves Lajos barátom! Segítségedre lenne szükségem. A kőszobrászom megbetegedett és az emlékmű átadásának ideje már a nyakamon lóg. Azért hívtalak, tudnál e segíteni? Tudnál-e, olyan embert küldeni, aki elvégezné most ezt a sürgős, precíz munkát?- könyörgött kétségbeesetten a telefonban a messze földön híres vállalkozó.

—Semmi gond, kedves barátom! Holnap reggel jelentkezik nálad egy ember, aki megbízhatóan elkészíti ezt a sürgős munkát! – szolt vissza a füzesabonyi agglegény, aki szintén a kőfaragásban volt ismeretes a környéken. Miután elkészöntek egymástól, Engels máris nyugodtabban hajtotta álmra a fejét. Mendlovics most is igazi barátságról tett tanúbizonyságot. Már reggel elküldi azt a kőszobrászt, aki kisegíti őt szorult helyzetéből, hiszen az emlékmű átadásának ideje nem tűr semmilyen halasztást.

Másnap Szalóki Gazsi János szomolyai kőfaragó nem a templomba járó ruháját öltötte magára. De minek is öltözne abba, amikor dolgozni indul Tiszapolgárra. Éppen ezért a hátyijának aljába csak azokat az apróbb szerszámait pakolta, melyekkel máskor is nagy gonddal faragta az igényesebb munkákat. Mindet maga élezte, mert szerette a fűjtatós kohójában felizzított vésőit gondosan kikalapálni, megélezni. Nem vitt magával baltás csákányt és semmilyen súlyosabb szerszámot. De minek is cipelne, amikor talál éppen

eleget a vállalkozónál.

Korahajnalban, miután megreggelizett, a kenyérkendőjébe bőséges eleséget rakott, majd a négy sarkát összekötve, berakta a hátyijába. Ami az eleséget illeti, egy darab szalonna, legalább egy fél kerekkenyér, amit a párja az előző napon dagasztotta és sütötte meg a nyári konyha sarkában megbúvó kemencében. Szerette, ha több napra ellátva élelemmel indul távolabbi munkára, ahol vagy kap ellátást, vagy nem. Mindezt előre nem tudhatta. Amikor mindent bepakolt, a hátára kötötte hátyiját és gyalogosan indult a mezőkövesdi vasútállomásra.

Amikor megérkezett a vonattal Tiszapolgárra, már vártak rá. Egy hintó várakozott a vasútállomás előtt. A hintóba olyan lovakat fogatott gazdája, melyekről látszott, nem húznak szántóékét. Vagyis, igazi parádés lovak. A kocsis éberén figyelte a leszálló utasokat, de nem látott közöttük olyan személyt, aki egy kőszobrászhoz illő öltözékben keresné, kutatná az érte jövő fogat hollétét. Mindezt, egy ideig tanácstalanul figyelték egymást, de végül mégiscsak egymásra találtak. A kocsis kissé megcsóválta a fejét és máris arra gondolt, hogy Engels úr mennyire meg lesz lepődve az érkező kőfaragót meglátva, aki inkább látszott parasztnak. Ebben nem is tévedett.

Amikor begördült a hintó a műhelyének udvarára, és kiszállt belőle az utasa, Engels úr szája máris tátva maradt a döbbenettől:

—A kőfaragó hol van? – kérdezte a kiszálló embert, aki éppen ekkor kötözte magára a hátyiját, mivelhogy a hintóban kellemetlen lenne a hátára kötött hátyi kosárral utazni.

—Én vagyok a kőfaragó, Engels úr! – mondta és illemtudóan vette le a kalapját a szomolyai kőfaragó, akinek hátyijában megcsörrentek azok az apróbb, élezett szerszámok, amiket még otthon bepakolt az aljába.

Való igaz, Engels úr nem látott az érkező nyakába

kötve nyakkendőt. A fejét gyűrött kalap fedte. De a nadrágján sem láthatott frissen vasalt éleket, mintahogyan a lábán semmilyen lakkcipő nem ragyogott úgy, ahogyan a művészi kőszobrászoknál mindezt tapasztalta. Nem is csoda, ha máris kétségei támadtak az érkező képességeinek irányában:

Szalóki Gazsi János kőfaragó

—Már megbocsásson kend, de hol tanulta a kőszobrászatot?

—Nem tanultam én sehol, hanem a kőfaragóktól lestem el, akik mellett dolgoztam. Mert dolgoztam Egerben a Kienle úrnál, Minárovics úrnál, meg aztán az Ivánszky úrnál is. Az egri templomok kőmunkáit

mind a szomolyai kőfaragók csinálták — szomolyai kőből. – mondta őszintén az érkező, hátyis emberke, akinek irányában a vállalkozó bizalmatlansága nem csoda, hogy feltámadt.

E beszélgetésnél egy pesti kőfaragó vállalkozó is jelen volt, akivel Engels úr tekintete, rémületet mutatva, találkozott. Mindketten egyre gondoltak; *ez az ember egy szélhámos és soha nem fogja ezt az igényes munkát elvégezni! De még tönkre is teszi a drága munkadarabot.*

Engels úr máris a telefonhoz indult, hogy a füzesabonyi Mendlovics Lajos barátját felhívja és számon kérje, miért küldött egy kontárt, aki még be is vallotta, nem tanult semmit a kőfaragás és a kőszobrászat tudományáról:

—Drága barátom! Én egy olyan kőszobrászt kértem, aki képes lesz elkészíteni ezt az igényes munkát! – korholta barátját a tiszapolgári vállalkozó, nem titkolva csalódását a küldött személyt illetően.

— Kedves barátom! Csak nem rontotta el máris a drága anyagot? – kérdezte meglepetten a füzesabonyi mester, aki most rosza, a legrosszabbra gondolt.

— Szerencsére, még nem rontotta el, mert el sem kezdte. Nem engedtem, hogy hozzáfogjon.

—Kedves barátom! Azt mondom, engedd őt hozzáfogni a munkához! Én kezességet vállalok érte. Minden károdat kétszeresen megfizetem, amit ez az ember a munkájával okoz.

Hogy Mendlovics megnyugtatta, Szalóki Gazsi János kőfaragó máris hozzáfoghatott az igényes munkához. Nem telt egy órányi idő sem, amikor a jelenlévő budapesti és Engels tiszapolgári mesterek, szájukat tátva bámulták annak az embernek a kézmozdulatait, aki hátára kötött hátyijával érkezett Szomolyáról.

Egy ideig figyelték még a munkálkodó embert, aki mindkét kezével ügyesen kezelte az otthonról hozott szerszámait. Majd a pesti mester nem bírta megállni, hogy ámulatának ne adjon hangot:

—Ember! Magának aranyból van a keze! Ha nekem ilyen kezem lenne, már régen nem Pesten dolgoznék, hanem Bécsben. Jöjjön el hozzám dolgozni! Kétszer, sőt háromszor több fizetést adok, amennyit most kap!

Mesélte el a 88 éves Szendrei Jánosné, a falu nyelvén Gazsi Mariska néni az édesapjával történeteket. Mondta el az az asszony, akinek szellemi frissessége még sok fiatalét fölül múlja ma is.

Szalóki Gazsi János nem ment Pestre dolgozni, a beígért nagyobb jövedelem reményében sem. Mint mondta, nem tudna élni más vidéken. Amikor a tavasszal virágba öltöznek a Gyűr oldali, a gyepi, a Vén-hegyi cseresznyések, repülni tudna örömeiben. Amikor gyümölcsösébe igyekezőn, áthalad a Nagyvölgy-tetőn, és tekintetével messzi tájakat láthat, minden pénznél többet ér és minden hiányzóért kárpótolja.

Mint a többi szomolyai kőfaragó, nyáron leginkább a földjét művelte. Télen, amikor a határban megszűntek a mezőgazdasági munkák, faragták a követ, a sok kőkeresztet, melyekből ma is sok található még a temetőben, és útszéleken. Sok szekérfuvarosnak adtak munkát, amikor az alföldi temetőkbe, útszélekre kellett fuvarozni a szebbnél-szebb, időtálló remekműveket, amiket igazi parasztspecialisták faragtak.

Bár hosszabb időre soha nem hagyta el faluját, mégis egyre többen és egyre többfelé ismerték meg a precíz munkáját. Az 1930-s évek táján egy gazdag egri család kereste meg, hogy az elhunyt, kedves családtagjuknak faragjon egy olyan keresztet, amely kőből van ugyan, de azt a látszatot kelti, mintha fakereszt lenne. A kereszt elkészült és az egri Kisasszonytemetőben jelezte 90 évig a kedves családtag pihenőhelyét. Aztán az emlékezők is befejezték földi életüket és a valaha kedves családtag után költöztek. Nem volt már ki gondolja a sírhalmot, amelyen magányosan állt a kőkereszt – Szalóki Gazsi

János igényesen faragott keresztje.

A temető rendezés során felszámolták az elhanyagolt sírokat. V. Zoltán kőfaragó, G. István polgármesterrel együtt, mentették meg a kőkeresztet az enyészettől. A *Szomolyáért alapítvány* megvásárolta és a Nagyvölgy-tetőn, a kilátó mellett, újraállította. A 2018 év kisasszony napi búcsú napján a falu plébánosa felszentelte, megáldotta a hívek jelenlétében, az idei szőlőterméssel együtt. A mezőkövesdi vállalkozó — Mátyus István — minden fizetség nélkül szállította a keresztet Egerből a Nagyvölgy-tetőre. Most, a Bene kőfaragó testvérek és a mezőkövesdi vállalkozó önzetlen segítségével, újra itthon áll már a kőkereszt, amely közel egy évszázadnyi távollét után, végre *hazatalált*.

A visszatérő kőkereszt és a szőlő megszentelése, megáldása 2018 szeptember havának kilencedik napján, a falu búcsúján.

A kőkereszt most ott áll a Nagyvölgy-tető ormán, dacolva az időjárás viszontagságával. Milyen kár, hogy közel egy évszázadnyi ideig távol volt! Kár, mert nem láthatta a falu korábbi lakóit, akik az 1930-as év óta hangyaszigorral éltek életüket, hogy hasznossá

váljanak családjuknak és a falu közösségének. Nem láthatta azokat az embereket, akik e domb gerincén áthaladva, igyekeztek a Derékhegy, Kutyahegy, Métihegy cseresznyéseibe. Hátukon hátyival, amelybe a munkavégzéshez szükséges szerszámokat rakták, némi eleség és ivóvíz kíséretében. Már korahajnalban hallhatta volna, amint életre kel a falu. A pásztorok ostopattogása, kurjantgatása mellett a legelő felé elindult a bőgő tehéncsorda, mekegő kecskenyáj, visítózó disznónyáj, melyeket csaholó puli terelt a legelők ösvényein.

És most, Te Kőkereszt, a keresztre feszített, észak felé tekintő Krisztussal; *láthatjátok naplemente irányában az Ispánberki kőbányáinak gerincét.* Azokat a kőbányákat, amelyből a kereszt anyaga vétetett hajdanán. Vagytok azon a magaslaton, amelyhez a nagy Alföld észrevétlen simul, mint a téli köd az innen látható hegyek ormaihoz.

Az óramutató járásával azonos irányba fordulva, a halvány köd takarta Mátra bércei, a Kékes-tetővel, Gallya-tetővel, bukkannak elő a messzeségből. Majd az Eged hegy szőlővel beültetett déli oldala és a Bikk-bérc, Várhegy, Odor hegy, Patkó-hegy tárul a szemeitek elé. Az a Patkó hegy, amelyen Szent László szilaj lovának patkónyoma azóta is kopár maradt. Miután a jobb felé forgásban már a Gyűr-tetőt is elhagytuk, távolban az alföldi síkság kezd kibontakozni. Tárul szemünk elé messzi rónaság, amelyen a települések templomának tornyai a hívók háláit hirdetve érnek az egekbe.

Ha nem borítja köd a távoli rónát, a Tisza-tó víztükrén megcsillan a káprázatos napsugár. A települések sokasága tárul a szemünk elé, ahol a szomolyai kőfaragók alkotásai mindenhol megtalálhatók.

—Te, visszatérő Kőkereszt, ki a keresztre feszített Krisztussal, napkelet irányban a falu néhány házát látjátok a völgyben! Védelmezzétek, óvjátok

minden bajtól a falut és lakóit! Ne engedjétek, hogy értéktelen emberekké váljanak. A munka, az értékteremtés hozhat megmaradást! Ti még jól emlékeztek a múltra, amikor mindenki természetesnek tartotta, hogy csak a szorgalmas, gyarapító munka hozhat megmaradást ebben a falvakat pusztító világban.

Vigyázó szemetekkel őrkdjétek a falu fölött, melynek lakói oly sokat szenvedtek az eltelt évszázadok során.

Gizike

Ha! Ha! Mi volt az?—kiáltotta önkéntelenül Hörcsögi doktor, amikor rendelőjének ajtaja nagyot koppant a betegváró felőli oldalon. Nem is koppanás volt ez, hanem egy óriási durranás, amely egy sorozatbomba hanghatásának sem vált volna szégyenére. Annyi bizonyos, hogy a szokatlan dőrej semmiképpen sem hasonlított egy türelmetlen páciensének kopogtatásához, amely e helyen gyakorta megtörténik.

Gizikén—az aszisztens— kívül csak egy beteg tartózkodott a rendelőben, miután nem volt vitás, hogy az elhangzott kérdésre neki illik választ adni. Hiszen ő tartsa számon a gyógyulásra várakozó betegeket.

—Drága doktor úr, én sem tudom! Hiszen betegeinknek nem szokásuk ekkora durrantással az ajtót szétverni!

—Kírtá egyáltalán, hogy tilos kopogással a rendelést zavarni?

—Drága doktor úr, öles betűkkel mázoltam fel az ajtóra, miután a látássérültek is könnyedén olvashassák! — szabadkozott kétségbeesetten és a pillanatnyi bénasága után máris ajtót nyitott.

—No, de, János bácsi! — nézett meglepetten, miután felismerte a beteget.

Miért döngeti az ajtót, ilyen eszeveszetten, mint annak idején a törökök az egri vár ajtaját a fadorongokkal? — kérdezte felbőszülten a kövezeten fetregő, idős páciens, aki ebben a pillanatban próbált felállni. Ám a kezében tartott bot minduntalan megcsúszott és ismételten az ajtónak csapódott, miután olyan dörrenéseket produkált, mint a második világháborúban ledobott láncos bomba.

—Gizike! Drága Gizike! Segítsen felállni, mert ezen a fényes kövezeten képtelen vagyok a talpamra állni. Nem is tudom, miért vagyok ilyen erőtlen, hiszen három felessel öblítettem a torkomat, mégis alig állok a lábamon.

—No, de, János bácsi! Miképpen bátorkodott, ilyen állapotban a rendelésen megjelenni? Mi lenne, ha minden beteg így jönne vizsgálatra?

—Kedves Gizike! Én nem hasonlítok a többi betegéhez, mert nem vagyok beteg! Az, hogy sánta vagyok, még nem jelent betegséget.

—Nem beteg? Akkor miért rabolja a doktor úr rendelési idejét? Miért kurtítsa meg a többi betegre fordított időt, akik különböző nyavalyáikra várják sürgősen a gyógyulást?

—A jogosítványomnak járt le az érvényességi ideje és azt akarom meghosszabbítani.

—Magának, 85 évesen, még van jogosítványa? Hiszen ebben a korban gyengülnek a reflexek, miután már akkor sem veszi észre a gyalogátkelőhelyen közlekedőt, amikor elgázolta. Vagy, az agyér meszesedés következményeként a forgalommal szemben hajt fel az autópályára. Ekkor történik aztán az igazi nagy baj!—vázolta az időskorral járó veszélyeket. A zajos páciens nem hagyta okító szavait válasz nélkül.

—Az már az ő baja. Miért nem ugrott el a kocsim elől? A közlekedési szabályok egyértelműen azt is meghatározzák, hogy mindenkinek kötelessége a balesetet elkerülni. Ha látja, hogy neki akarok

menni, miért nem ugrik el? De az autópályán közlekedők is megfordulhatnak, ha látják, hogy szembe jön valaki. — válaszolta a váró betegek, valamint az asszisztens segítségével talpára állított idős ember, majd belépett a rendelőbe, ahol a doktor lesújtó pillantásával találkozhatott.

—De János bácsi! Miféle újabb szokást vett fel, hogy ekkora robajjal érkezik a rendelésre.

—Hogy, mit tetszett mondani?

—Azt, hogy miért kell ilyen zajosan érkezni a vizitre? Más betegekim csendesebben szoktak viselkedni.

—Maga az doktor úr? Alig ismerem meg ebben a ködös levegőben. Talán más betegek, azért viselkednek csendesebben, mert valóban betegek. Ami meg a szokásamat illeti, nekem semmi újabb szokásom nincsen, csak megcsúsztam a kövezeten, miáltal a botom többször is az ajtónak csapódott. Talán ekkor érezhették, hogy terrortámadás érhetette a rendelőt. De megnyugtathatom, nem történt semmilyen támadás és nem is betegként érkeztem a rendelőjébe.

—Nem betegként érkezett?

—Nem bizony, kedves doktor úr! A jogosítványom érvényességi ideje járt le, miután nem vezethetem az autómat. Pedig most is sürgősen használni szeretném.

—Csak nem gondolja komolyan, hogy magának — a most tapasztaltak alapján — megadom a vezetésre jogosító, alkalmassági igazolást? Hiszen alig bír mozogni, komoly halláskárosodás mellett nem is lát rendesen.

—Én pedig ezért jöttem, drága doktor úr!

—No, ezért aztán hiába jött, mert nem fogja megkapni. Szerencsére, eddig még nem okozott semmilyen kárt. Ezután meg nem is okoz, mert az én szakvéleményem után többé nem vehet részt a közúti forgalomban.

—No, de, kedves doktor úr! Hiszen a mozgásommal nincsen semmi baj! Arról nem is beszélve, hogy a kormány mögött ülve, senki sem veszi észre, hogy van egy kis biccentésem, egy kis járáshibám.

—Még hogy kicsi! Hiszen most is majdnem nekiesett a gyógyszeres szekrénynek.—méltatlankodott Hörcsögi doktor, mert a páciense csaknem felborította az orvosi rendelő berendezéseit, de Gizike, a nagyszerű reflexének és erejének köszönhetően, időben beavatkozott.

A doktor tisztában volt azzal, hogy minden vizsgálat nélkül nem tagadhatja meg az engedélyt, ezért rászólt a páciensére:

—Álljon a tábla elé és olvassa a számokat, betűket. Fentről-lefelé haladva!

—Miféle kályha elé?

—Nem kályhát mondtam, hanem táblát!

—Márpedig én kályhát értettem, kedves doktor úr. Ha hiszi el, ha nem.

—Lát maga itt kályhát és lát rajta számokat?

—Én ilyet nem látok.

—No, látja! Nem lát kályhát, mégis úgy érti, mintha azt mondtam volna.

Ime a legjobb bizonyíték, hogy még az ágyúdörgést sem venné észre. Mi lenne akkor, ha egy elsőbbségi jelzésekkel rendelkező gépjármű érkezne a kereszteződésbe és hangjelzéssel kérne szabad utat?

—Ez a jármű nemcsak hanglezést ad, hanem fényjelzést is, amit könnyedén észlelek.—védekezett János bácsi, de a doktor máris ezt mondta:

—Majd meglátom, hogy mennire jó a látása. Álljon oda és olvassa a számokat, betűket!

—Melyik oldalon van a tábla?

—Hogyhogy, melyik oldalon? Talán még a táblát sem látja? Hiszen nagyobb egy konyhai gyúródeszkénál! —méltatlankodott Hörcsögi doktor és páciensét a táblával szembe állítva, egyenesen a felső betűre mutatott, a D betűre, amelyik a legnagyobb a többi között.

—Most hunyja be a balszemét és a jobb szemével olvassa el, milyen betű ez?

Miután behuntya a balszemét, erősen fókuszált a mutatott betűre, majd határozottan kijelentette:

—Én úgy látom, hogy ez a betű leginkább a C-re hasonlít.

A doki elképedve nézett János bácsira, aki még a legnagyobb betűt sem tudta elovasni. Majd megcsóválta fejét és a betűk oszlopa után a számok oszlopa felé irányította figyelmét:

—Most hunyja be a jobb szemét és olvassa el a legfelső számot!—mutatott a 4-s számra, amely a legnagyobb, legméretesebb szám a táblán.

—No, ezt most már biztosan kijelenthetem, hogy ez a szám a 9-s. Ezt aztán elhiheti nekem, kedves doktor úr!

—No, de, János bácsi! Nem ismerte fel a legnagyobb betűt, a legnagyobb számot és most írom alá a vezetésre jogosító alkalmassági igazolását!

—Drága doktor úr! Nem kellett volna azt mondania, hogy csukjam be az egyik szememet. Ha hiszi el, ha nem, én vezetés közben mindkét szememet nyitva szoktam tartani. Maga meg egyik szememtől várta azt, hogy feismerje a betűt és számot is.

—Mit szól mindehhez, Gizike?— fordult feléje elképedve a doktor.

—Hát, doktor úr! Nem is tudom, lát-e, hall-e valójában János bácsi, vagy csak a múltból maradtak még ilyen emlékei. Én bizony nem vállalnám a felelősséget.— rebegette és a kartonos doboz felé fordulva, tovább matatott a papírok halmazában.

—No, látja, János bácsi! Gizike is azt mondja, magának már nem szabad vezetnie. Hiszen nem hall és nem lát kellő mértékben, miáltal nem vállalhatom a felelősséget.—jelentette ki, miközben sajnálatot színlelve széttárta karjait.

János bácsi hümmögött érthetetlen szavakat, majd Gizike irányába fordulva láthatta, hogy elmélyülten matat a papírok között, miáltal nem figyel feléjük. Egy merész mozdulattal a balzsebébe nyúlt és egy tizezrest a doki széjjeltárt kezeinek egyikébe helyezett.

Hörcsögi doki, aki az orvosi egyetem hálapénz

tanszékén egyetlen előadást sem hallgatott, e pillanatban mégis felismerte a nagy lehetőséget. Kezében érezte a ropogós bankót, minek hatására szigorú tekintete máris nyájasabbra váltott:

—Én úgy látom, Gizike, egy évre még megadhatom az alakmasszági igazolást.

A papirok közt matató asszisztens nem láthatott semmit az előbi jelenetből, ezért a dokira nézett értetlenül. Magyarázza meg, mi az oka a gyors véleményváltásának. Hiszen most jelentette ki, nem vállalja a felelősséget, olyan személyért, akinek az érzelmeszedés mellett, a hallása és látása is majdnem egyenlő a nullával.

—János bácsi már nem indul hosszabb utakra. A telekrejárás közben nem érheti baleset. Legfeljebb vaddisznóval karambolozhat csak, amelyből bőven van manapság. Ezért egy évre még megadhatom az engedélyt.— mondta a kérdő tekintetű asszisztensének, akinek más lehetősége nem lévén, csak helyselhette az újabb fordulatot.

Amikor az öreg meghallotta az egy évnyi időt, a jobb zsebébe nyúlt és kiemelte a másik tízezrest és a dokinak eddig még üres kezébe nyomta.

A doki, tapasztalva az újabb ropogós bankót, ismét Gizikéhez intézte szavait:

—Én úgy látom, megadhatom még két évre is, hiszen János bácsi gyakorlott vezető volt hajdanán.

Az asszisztens most sem tehetett mást, mint ismét helyeselte Hörcsögi doki újabb döntését:

—Én is úgy látom, megbízhatóan vezeti majd az autóját az újabb kétéven keresztül.

Ájn moment recepcion!

Az egyik nap I. Laci kollegám azzal a hírrel állt elő, hogy hamarosan hátát fordítsa annak az iskolának, ahol mindketten, mint nyugdíjas portások, forgattuk most az időkerekét.

Először nem akartam komolyan venni bejelentését, de mikor már ezt többször is mondta, a kétségeim úgy kezdtek el szertefoszlani, mint nyári zápor után a hirtelen támadt párás köd, amely a meleg napsütés hatására egy-kettőre felszívódik.

—Nem jó neked itt, ahol a magas színvonalú munkádat eléggé olcsó munkabérrel jutalmazták? — mondtam, akit nagyon szerettek a panaszkodók. Panaszaikat nemcsak meghallgatta, hanem sajnálkozását megfelelő módon kimutatta, úgy annyira, hogy sokszor már a könny is majdnem kicsordult szeméből.

A pedagógusok a leterheltségükről panaszkodtak és természetesen a terheletlen pénztárcájukról. Leginkább azok, akiknek a heti húsz órájuk is alig akadt, de még ezt is igyekeztek megkurtítani. Az elmaradt óráikat túlóraként igyekeztek pótolni, külön díjazás ellenében.

Az ilyen meghallgatásaink alkalmával igyekeztünk nagy részvétet mutatni, ami a panaszkodóknak ugyancsak jólesett.

Azt nem értettük csak, hogy az ott foglalkoztatott, nem pedagógus állomány, miért nem panaszodik. A munkabérük a heti negyvennyolc órára sem érte el a munkabérük felét sem. Nem kell, hogy mindent megértsen az emberfia.

Kollégám úgy nézett rám, mint ki azon vívódik, hogy válaszoljon-e az előbb feltett kérdésemre.

—Elmegyek a szállodához, a telefonközpontba! — mondta halkán és esendően rám nézett:

—Csak arra kérlek, ne mondd el senkinek!

—Dehogyan mondom! Nem vagyok én annyira pletykás!

—nyugtattam meg gyorsan, mire ő folytatta:

—Kevesebb óráért, több pénzt kapok!

—Hát, ami azt illeti, ez elég nyomós érv. —mondtam és a munkabérünkre gondoltam annál is inkább, mert a napokban azt tapasztaltam, hogy a Centrum áruházban egy napi bérembe kerülne egy lapos zseblámpa elem, mennyiben megvásárolnám.

—No lám! Nemcsak szegény pedagógusok, hanem szegény portások is vannak a világon. —gondoltam, majd elhessegettem magamtól ezt a pesszimista gondolatot, mielőtt még valaki könnyet ejtene a környezetemben.

Mivel a nyugdíjasnak még indokolnia sem kell távozását, egyik napról a másikra láthatatlanná vált.

Én bizony tovább ücsörögtem az iskola portáján. Árgus szemekkel figyelve minden pillanatban, mert minden pillanat egy történelmi pillanatnak számított, ha valaki kérdezné:

—Nem láttam-e, hová ment ez, meg ez a tanárnő, vagy tanár? Ha nem láttam, még diplomáciai katasztrófa is könnyen bekövetkezhetne ekkora figyelmetlenség miatt. De én mindent láttam. Még azt is, hogy amennyivel később ment be órára valamelyikük, annyival előbb jött ki.

Ebből persze nekem semmi bajom nem származott, ha csak láttam és hallgattam. Hallgatni pedig arany.

A látnivalók mellett feladatom volt még az *Athos* kutyáról való gondoskodás, akit főnök asszonyom hozott be az otthoni kutyájának szaporulatából. Sajnálta az utcára dobni, és az eltartásával járó forintokat is sajnálva, behozta az iskolába, hogy majd lesz vele valami.

Ezután már csak együtt közlekedtünk a terjedelmes iskola területén. Hamar megszoktuk egymást, nekem pedig jó érzés volt látni körülöttem.

Athos mindig elégedettem futkosott mellettem, nem törődve az egyre növekvő pénzromlással és az elmaradó béremeléssel. Huszonnégy órás szolgálatát belenyugvással tűrte, csak az utcán járó-kelő embereket nem szívelte, azok közül is főleg a kukázókat. Nem azért, hogy a hasát féltette, mert ő az evéssel törődött legkevesebbet. Az edényébe öntött ételmaradék napokig is ott maradt. Szerencsére megjelentek a hivatlan *takarító* kutyák, akik válogatás nélkül kinyalták edényét.

Olykor napokig eltűnt, de mivel nem talált jobb helyet, mindig visszajött. Korgó gyomra mindig visszahozta és ilyenkor az egyébként is kilátszó bordái még jobban kirajzolódtak a fekete bundája alatt. Aki nem ismerte, úgy gondolta, hogy éheztetjük. Pedig igazi bőségben teltek napjai, csak éppen ökelme ugyancsak válogató volt.

Egyik csendes vasárnap délelőtt, rádiót hallgattam a portán ücsörögve, amikor megcsörrent a telefon előttem az asztalon. A vonal másik végén a volt munkatársam hangját ismertem fel:

—XY vagyok!—mutatkozott be a nagyfőnököm nevével abban a reményben, hogy majd csak leesek a székről ijedtemben.

—Én meg az X szálloda igazgatója vagyok!—neveztem meg azt a szállodát, ahonnan ő telefonált, ezzel tudtára adva, hogy felismertem még idejében.

—Azért hívtalak, hogy megkérdezzem, van-e időd holnap este a munkahelyemre bejönni? —tért rá hívásának igazi okára.

—Örömmel bemegyek!—válaszoltam gyorsan, mielőtt még ezt a meghívását visszavonná.

Másnap a megbeszélt időpontban megjelentem a kivilágított épületben, ahol már várt rám. A sugaras folyosókon, hangulatvilágítás fénye mellett, a fejünk feletti rejtett hangszórókból halk zene szólt és minden ragyogott a tisztaságtól. A kívülről is nagyon tetszetős épület belül éppenúgy csillogott-villogott.

Nem voltam még ebben az épületben, így hát meglepetésként hatott rám a szálloda teljes egészében.

—Hogy Te micsoda szép helyen dolgozol!—mondtam meglepetésemben, miután kellően kibáméskodtam magam. Ez láthatóan jólesett neki, majd, amikor mindent bemutatott, így szóltam:

—Ide még én is eljönnék dolgozni! Úgyhogy megkérlek, ha lesz valami hely, akkor szólj! Beérem egy igazgatói állással, sőt, még kisebb beosztás is megfelel. — próbáltam humorizálni.

Amikor jól kibeszélgettük magunkat, elköszöntem, mert másnap hajnalán meg kellett jelennem az iskola portáján.

Egy bizonyos idő elmúltával már elfelejtettem, mivel bíztam meg a volt munkatársamat. Mint portás bácsi, trónoltam az iskolai porta székében tovább. Vagy futottam valamelyik tanár, vagy tanárnő után. Vagy éppen a folyton rakoncátlankodó *Athos* kutya után futva lógattam a nyelvemet. Mindig kerestem valakit, és amikor megtaláltam, akkor újabb eltűnteket kellett keresnem.

Már-már azon törtem a fejemet, hogy ilyen keresőszolgálati gyakorlattal inkább a *Vöröskeresztnél* lenne a helyem és nem az iskolánál.

Az egyik este aztán otthonomban csörrent meg a telefon:

—Halló! Halló! Te vagy az D?—ismertem meg a volt munkatársam hangját a vonal másik végén.

—Én vagyok! Üdvözöllek! Mi újság?

—Van e még kedved a szállodában dolgozni? —tette fel az általam már régóta várt kérdését.

—Csak nem az igazgatói szék üresedett meg?—emlékeztettem a korábbi humoros ajánlatomra, miközben borzasztóan furdalt a kíváncsiság, milyen ajánlattal fog előállni.

—Nem! Nem! Attól nem könnyen válik meg senki sem. —mondta és jókedvűen nevetett a vonal másik

végén.

—Most fognak megnyitni egy biliárdszalont a szállodában és oda kellene két nyugdíjas teremőr, de én is besegítek pár órában. Gondold meg, érdekel-e ilyen munkakör. Ha érdekel, akkor holnapután tíz órára gyere be, mert az igazgató úr akkor tud fogadni és közli majd a feltételeket.

Ezzel elkészönt engem pedig otthagytott gondjaimban. Némán töprengtem egy darabig, hogy érdekel-e igazán ez a foglalkozás. Azt sem tudtam mi az a szálloda. Milyen madarak, vagy jómadarak szállnak ott meg időnként. Egye meg a fene, elmegyek oda, döntöttem el magamban. Meg próbálom, lesz, ahogy lesz. Netalán a biztos helyet felcserélem egy bizonytalannal, ami nem is biztos, hogy be fog válni. Végtére is mit veszíthet egy nyugdíjas? Még, ha a nyugdíjam veszítem el, az sem sok. Furcsa természetem mindig új dolgok kipróbálására ösztöngött, így máris *igent* mondtam magamban.

—Ki telefonált?—kérdezte az éppen belépő feleségem és én elmagyaráztam, milyen ajánlatot kaptam.

—Csak nem gondolod komolyan ezt az egészet? Nem is értesz a biliárdhoz. —mondta a szokásos aggodalmával.

—Láttam én már, hogy miképpen biliárdoznak. Egy bottal meglöknek egy golyót, az meg egy másikat lök meg, amelyik szerencsés esetben beleesik egy lyukba. Ennyi az egész. Persze arra is vigyázni kell, ha leesik egy golyó az asztalról, ne a bütykös lábára essen az emberfiának. —próbáltam viccelődéssel elütni az ismételten feltámadó aggodalmát.

—Ne aggódj már előre! Az sem biztos, hogy egyáltalán alkalmaznak. Különben sem nekem kell játszani, hanem a leendő vendégeimnek. —nyugtattam tovább. Ennyi magyarázkodás után sem tudtam kellőképpen megnyugtatni, ezért lebecsmérlően intett felém és tovább állt.

Elérkezett a várva-várt nap, amikor az igazgató úr színei elé járulhattunk a leendő biliárdos

munkatársammal. Kerékpárommal indultam el a szálloda irányába, az Érsekkerten keresztül. Még korainak tartottam érkezésem idejét, ezért a nagy platánfa alatt fogtam helyet.

Az Érsekkert fái, a platánfa és a többi fák is, csalhatatlanul jelezték az igazi tavasz érkezését az Úr Ezerkilencszázkilencvenkilencedik esztendejében. A fák rügyei már kipattantak és apró levélkezdemények a tavalyi száraz levelek utolsó maradványait is letakarították a fákról. Némely fa máris teljes virágzásában pompázott. A fák ágai között gerlepárok búgták mélabús éneküket, köszöntve az oly régóta várt kikeletet. A feketerigók minden félelem érzet nélkül kapirgálták az avart, alig egy-két méterre lábaimtól. Szívesen időztem volna még ezen a helyen, de a ketyegő órám továbbindulásra buzdított.

Bent, a szálloda telefonfülkéjében, Laci barátom éppen hívást fogadott. Nagyon figyelmesen hallgatta a vonal másik végén beszélő embert, akit egyáltalán nem tudott megérteni, mivel valami zagyva külhoni nyelven beszélt, ezért az összes nyelvtudását felhasználva, felkiáltott:

—*Ajn moment recepción!*

Ezzel ki is passzolta a külhoni hívást a recepció felé, had bajlódjanak a zagyva nyelven beszélő külhoni hívóval ők. Nekem pedig intett, hogy foglaljak helyet egy asztalnál, ahol már egy leendő munkatársam is e célból várakozott.

Mint leendő biliárd „*nagymesterek*” bemutatkoztunk egymásnak és elcsevegtünk az igazgató úr fogadásának időpontjáig. Ebből a csevegésből az derült ki, hogy minden máshoz jobban értünk, mint a biliárdhoz.

—No, akkor jól nézünk mi ki! —állapította meg leendő munkatársam aggódalmasan az előbbi beszélgetésünk eredményeképpen.

—Ne aggódj, majd csak elkormányozzuk valahogyan ezt a biliárd birodalmat! Különben, ebben az országban nemcsak mi vagyunk olyanok, akik olyat

csinálnak, amihez nem értenek! Nézd azt a sok minisztert! Azok sem értenek ahhoz, amit csinálnak, mégiscsak ott ülnek a bársonyszékben. Sőt, olyan állás is van, mint a népjóléti miniszter, népjólét meg sehol sincsen. —próbáltam aggódó munkatársamat nyugtatni, de ekkor még az sem volt bizonyos, hogy a nagytekintélyű igazgató úr áldást adja e a mi foglalkoztatásunkra.

Az igazgató úr titkárnője vetett véget a csevegésünknek:

—Uraim! Az igazgató úr kéreti Önöket!

Az igazgató úr udvariasan hellyel kínált, majd az elképzeléseit közölte az alkalmazásunkkal kapcsolatban. Ismertette a munkakörünket és az érte járó bérezést. A legvégén nyomatékosan felhívta figyelmünket az udvariasságra, ami itt a főszabály:

—Itt a legfontosabb, hogy a vendég, a *Kedves Vendég*, jól érezze magát! *Ezt soha ne felejtsek el!*

Amikor az elmondottakkal kapcsolatosan egyetértésünket kinyilvánítottuk, jó munkát kívánva, utunkra engedett.

Május elsején kezdődött el számomra a szolgálat. Az igazgató úrnak szavai, a kedves vendégről, még a fülemben csengettek. Igyekeztem hát minden erőmmel, a lehető legnagyobb udvariassággal viseltetni a kedves vendég irányában.

Egy párnap elteltével már megtaláltam helyemet a szálloda rétegződésében, amely a legalsó réteg volt.

Az első réteg, amely a legfelső, a Kedves Vendég. Ő érte létezik minden, ami jó.

A második réteg a személyzet, amelynek van egy *felső* és egy *alsó* rétege. Ez utóbbinál találtam meg a számomra kijelölt helyet, amely helyen gyakran cserélődnek a szereplők. Ehhez a cserélődéshez elég egy kis „*baki*” is, vagy sokszor még az sem kell.

Mivel a *Kedves Vendég* megnevezés számomra olyan merev és ijesztő, a továbbiakban megszemélyesítem. Legyen a továbbiakban, mondjuk *Kedves Vendel*, hiszen a kezdőbetűik azonosak: KV.

Ha magamban így nevezem a Kedves Vendéget, mégsem ijedek meg annyira, ami esetleg a szolgáltatásom színvonalát csorbítaná. Ezt a csorbulást mindenképpen szeretném elkerülni. Természetesen, még bőven van tanulnivalóm ahhoz, hogy a szolgáltatásom színvonalát egyre magasabb szinten biztosítsam. Hiszen az eddigi életem során ebben gyakorlatot nem szerezhettem, mivel a szálloda egyetlen rétegéhez sem tartoztam. Főleg Kedves Vendel nem voltam, mert a nagy társadalom alsóbb rétegében, ahová mindig is tartoztam, csak a nagy ígéretek megvalósulása után kerülhetett volna erre sor.

Ezek a nagy ígéretek: Ha majd felépül a szocializmus! Ha majd eljön a kommunizmus! Most pedig a jelszavunk: *WEST* és persze az *EURÓPAI UNIÓ*.

Persze, nálunk is vannak olyanok, akik már megérkeztek az EURÓPAI UNIÓ-ba. Ők azok, akik a munkát mindig nagyívben el tudták kerülni, mert ugye az mindenki előtt világos, hogy a munka a meggazdagodásra még napjainkban sem alkalmas.

Talán majd, ha megérkezünk az EURÓPAI UNIÓ-ba. Ugye, már megint „ha majd”. Ez olyan ismerősen hangzó, kábitó szöveg! Addig nem kell levegőt venni és akkor talán minden rendbe, jön.

Nekem, mint a személyzet legalsó rétegéhez tartozó egyénnek, nem az a feladatom, hogy filozofáljak, hanem a *Kedves Vendelt* a lehető legmagasabb színvonalon kiszolgáljam. Sajnos a kezdetben erre még igen ritkán nyílik alkalmam, amit annak tudok be, hogy Vendelék még nem igazán ismerik szolgáltatásomat, a biliárdszalón létezését. Ezért kiülök az ajtó el, és onnan csábítom őket a biliárdozásra.

Mellettem egy fekete táblán, fehér krétával írt

szavak is segítenek Vendelék toborzásában: BILIÁRD, REX? DARTZ!

A mellettem levő telefonközpontból hallom a félig telefonközpontos, félig biliárdos Laci barátom hívásfogadását:

ÁJN MOMENT RECEPCION!

Magyarul: *nem értem a szavaidat külhoni Vendel, ezért passzollak a recepcióra.*

Hogy a hívás fogadása után sem unatkozzon, két idős, nyolcvan év közelében járó idős Vendelné csoszog a recepció irányából a telefonközpont irányába. Ezzel kezdődik el az első találkozásom a *Kedves Vendellel-vendéggel*:

—Dög unalmas ez a szálloda! —mondja az egyik idős hölgy a másiknak, miközben lassú csoszogás mellett, fürgén tekintgetnek jobbra-balra, láthatóan beszélgető partnert keresve.

Amint a telefonközpont látómezejébe érnek, ijedten kapja fel a telefonkagylót Laci barátom és légből kapott, rögtönzött szavakat dúdol bele. Folytat párbeszédet a másik végén süket vonallal:

—*Ájn moment recepción!*

A két idős hölgy úgy találja, hogy a központ kezelője még most is igen elfoglalt, hasonlóan a recepció személyzete, akiknek szeretnék már elmondani a három legújabbnak hitt viccüket. Ugyanis, meg vannak győződve, hogy a vicceiket még senkinek nem mondták el a szálloda területén. Pedig ebben ugyancsak tévedtek, mert alig egy órája hallhatták a recepción, telefonközpontban és mindenhol, ahol csak jártak.

A gyengébb idegzetű hallgatóság némely tagjának már korábban beindult az arcidegrángása, ki tudná megmondani hányszor hallott, legújabb és legunalmasabb viccektől. Ugyanis, a viccek elhangzása után illő volt hahotázni a Kedves Vendel, vagy Velndelné arcába.

Egyre türelmetlenebbül toporogtak a telefonközpont

előtt, várva arra, hogy a központos majd csak befejezi a beszélgetést, és akkor könyörtelenül elmondják a legújabbnak hitt vicceiket. Ő azonban tovább beszélt, mert időközben valós hívója is akadt.

A két idős hölgyről már volt szerencsém bizonyos értesülésekhez hozzá jutni. Ezek szerint hozzátartozóik már bejutottak korábban említett *Európai Unió*-ba. A megfelelő időpontban, a megfelelő helyen tartózkodtak és ezért a népvagyont magukévá tették—megprivatizálták. Ezek után megengedhették maguknak azt, hogy a memória zavaros idős hozzátartozóik vicceit ne ők hallgassák. Ebben igazuk is van. Ha megvan rá a mód, akkor a sorozatos vicchallgatás után, ne ők kerüljenek ideggondozóba, hanem mások.

Jellemtelenségükre jellemző a köpönyegforgatás. Ha piros színre van szükség az érvényesüléshez, akkor piros színt öltenek, ha zöldre, akkor zöldet. Ha kell istentagadók, ha kell istenimádók. Mindig azt választják, amellyel a legnagyobb haszonra tehetnek szert, figyelemmel kísérve a mindenkori széljárást.

Kedves Vendelnéék egy legyintéssel lemondva arról, hogy a telefonközpontnál vicceiket elmesélhessék, elindultak felém. Én voltam az új reménységük. Ezt tapasztalva, fűgén indultam a biliárdszalón belsejébe, remélve azt, hogy oda már nem jönnek utánam.

Ebben tévedtem. A bejárat felőli csoszogásukat hallva tapasztalnom kellett, már bent is vannak a teremben. Ekkor kezdtem el szidni magamban a helység tervezőjét, mert csak egyetlen ajtót tervezett ide, amitől igazi zsákutcává vált, miután elmenekülésről már szó sem lehetett.

—Magához jöttünk! —mondták olyan határozottsággal, amiből megérthettem, hogy vicceik ismételt meghallgatását már semmiképpen sem kerülhetem el. Én azonban igyekeztem félreérteni a jövetelük célját, ezért a biliárdasztalra mutatva udvariasan mondtam:

—Teljesen új asztalok! Szíveskedjenek csak ki próbálni!

—Nem azért jöttünk! —tiltakoztak felbőszülten.

—Egy nagy múltú színésznő és egy költőnő ilyen alantas kocsmái játékokkal nem foglalkozik. —háritották el végérvényesen az ajánlatomat.

—Sok és nagy szerepben játszottam én már! A köztük is legemlékezetesebb, amikor bárónőt alakítottam...a...a...No, segíts már! —fordult könyörgően a költőnő felé, de ő sem emlékezett a darab címére, ezért ismételten felém fordulva mondta:

—Biztosan olvasott a „*Tolnai Világlap*”-ban rólam és az óriási közönségikereimről!

—Hogyne asszonyom. Természetesen olvastam! Gyönyörű kritikák voltak!—erősítettem meg hitében. Amikor azok a lapok olvashatóak voltak, nemhogy olvasni, de mást sem tudtam, a nem létező állapotomban.

—Ugye megmondtam, hogy ez az ember egyik hűséges rajongóm, aki sokszor tapsolta meg remek alakításaimat és dobott a színpadra szebbnél-szebb virágcsokrokat, amiket akkor nem volt lehetőségem megköszönnöm sem! De most itt az alkalom és bepótolom mulasztásomat! —áradozott a költőnőnek rólam, mint egykori imádójáról és gyorsan nyakamba csimpaszkodva, lucskos csókjaival többször egymásután körbenyalta orcámat, mielőtt kivédhettem volna.

—Még nekem mondja az a szégyentelen menyem, hogy rossz az emlékezetem és valami agyér tágitót kellene felíratnom az orvosommal. Meg aztán azt is mondja, hogy túlságosan sokat fecsegek, olyan dolgokat, amiknek az égvilágon semmi értelme sincs. —mondta a nagy múltú színésznő, miután sikerült megszabadulnom makacs öleléséből.

Láthatóan boldog volt miután énáltalam bizonyítást nyert, miszerint menyének állításai, csupán az ő lejáratására szolgáló alaptalan rágalmak. Most

itt a csillogó biliárdszalomban, állításai ismétetem megcáfolódtak.

Már zúgott a fejem! Kezdtém azt érezni, mintha az eredeti méretének a duplájára nőne, ennyi sületlenség hallatán. A pincérek, recepciósok az ajtó előtt elhaladva, nem kis kárörömmel pislantgattak be a terembe, ahol az én fejem a sötétebb lila színét öltötte fel ez idő tájára.

Ám Teremtő még nem elégelte meg szenvedésemet. Talán úgy gondolta, hogy fejemnek még nagyobbnak és még lilábbnak kell lennie, mert most a költő akart színre lépni, ezért a színésznő szavába vágott:

—Én is elmondom már az úrnak a legsikeresebb versemet, meglásd, biztosan emlékezni fog rá, mondta és bokáját összekoccintva, szavalta:

*„A réten sok virág nyílik
És sok az elszáradt kóró,
De...de...”*

Ennél tovább nem sikerült folytatnia. De megvigasztalt, amikor eszébe jut, további élvezetekben lehet részem.

Már csak az volt a reményem, hogy erre egyhamar nem kerül sor.

Időközben két pincér állt meg az ajtó előtti előtérben, kezükben poharakkal telt tálca és magyarázkodtak egymásnak valamit, majd időnként betekintgettek a terem nyitott ajtaján.

—Ez az ember dézsmálja meg az ebédem!—szólt hozzám fordulva a költő nő fellázadva, miközben szemeiből dühös indulatok szikrái pattogtak és a magasabb pincérre mutatott. Szerencsére az ebből semmit sem vett észre.

—Ez nem lehet igaz! Már miért dézsmálná meg, amikor az ebéded nagyobb részét mindig ott hagyod az asztalon? —tagadta a költő nő állítását a

színésznő.

—Attól az még csak megdézsmálja! Ezt elhiheted nekem, mert én minden esetben észreveszem. Tegnap is csak a lerágott csontot hozta. Nem volt már azon annyi hús sem, amiből egy hangya jóllakhatna.

—Már hogyan rághatta volna le az a csontot, amikor nem is pincér? Tudod Te egyáltalán ki ez a derék fiatalember? Ez játszotta az egyik legsikeresebb darabomban a Lukács főhadnagyot.

Istenem, hogy milyen fess volt ez az ember valaha. Milyen remekül festett a tiszti egyenruhájában. Kis híján majdnem beleestem. —magyarázkodott a színésznő olyan meggyőződéssel, ha nem látom az igen jelentős korkülönbséget, közötte és a „főhadnagy” úr között, talán még el is hiszem.

A „költőnő” és a „színésznő” tovább vitáztak mindaddig, amíg a két pincér az ajtó előtt végre hajlandóak voltak elpárologni. Miután vitatárgy továbbra nem lévén, ismét felém irányították figyelmüket:

—Uram! Elmeséltem már Önnek a legújabb vicceimet?—kérdezte a színésznő, miközben úgy fürkészte arcvonásaimat, amelyből talán a válaszom előtt kiderülhetne, hogy engem még nem ért ez a rendkívüli megtiszteltetés.

—Hogyne Asszonyom! Remekül mulattam rajtuk, hiszen nagyszerű poénoktól úgy hemzseg valamennyi, mint a trágyadomb a gilisztáktól. —nyugtattam meg, nehogy még az amúgy is sajgó fejem repedezni kezdjen.

—Mind a hármat? —kérdezte, miközben olyan tekintettel nézett rám, mint ki szavaim igazában kételkedni látszik.

—Mind a hármat! —válaszoltam, mire csalódottan kicsoszogtak a biliárdszalomból és ismét célba vették a telefonközpontot, ahol pillanatnyilag szünetelt a hívás. Én pedig figyeltem őket.

A két idős hölgy Laci barátom teljes figyelmét szándékoztak magukra irányítani, ahol a két hívás

között, teljes elfoglaltságot színlelve, a papírok között serényen matatott, hiszen alig egy órája már minden viccet meghallgatott. Már költőné éppen elkezdte volna vicceinek mesélését, amikor a központos kollégám, észrevéve engem, integetett felém és szólt hozzájuk:

—Elnézést Hölgyeim! Türelmüket kell kérnem, mert munkaköri megbeszélésem van a kolléga úrral. Erre a kijelentésre lesújtóan néztek felém. Ám a telefonfülke ajtaját szabaddá tették előttem.

—Sokáig fog tartania megbeszélés? —kérdezték, mire Laci kollégám fontoskodó arccal mondta nekik:

—Ezt sajnos még most nem tudhatjuk. —válaszolt kíváncsiskodó kérdésükre, igen komolyan. A mielőbbi befejezésben reménykedve, nem tágitottak a telefonfülke mellől. Biztak abban, hogy egyszer mégiscsak befejezzük az igen fontos munkamegbeszélésünket és lesz lehetőségük a vicceik elmesélésének.

Legalább olyan komoly arccal folytattuk megbeszélésünket, mintha mi lennénk a legfontosabb személyiségek ebben a fényes szállodában. Talán éppen az igazgató úr és a főkönyvelő.

Laci kollégám már bőven szerzett tapasztalatokat a Kedves Vendelekkel való bánásmódban, ezért igen finoman tekintgetett a várakozók felé és úgy húzta a megbeszélésünk idejét, mint a legjobban sütő gazdaasszony a nyúlékony rétestésztát.

Egy bizonyos idő után a rétestésztát sem lehet már tovább nyújtani és kezdtük érezni, hogy nem tudjuk tovább húzni beszélgetésünk idejét. Még szerencse, hogy a művésznők mindebből semmit sem vettek észre. Türelmük elfogyván, a költőné botjával egy nagyot csapott a telefonfülke ajtajára és bekiáltott:

—*Dög unalmas ez a szálloda!*

Miután úgy érezték, kellőképpen megsértettek, nagy morgások közepette elcsoszogtak az étterem irányába abban a reményben, hogy ott majd találnak olyan embert, aki a legújabb vicceiket meg fogja

hallgatni.

Szerencsés ember vagyok.

Még elgondolni is szörnyű érzés, milyen búskomor lenne az életem, ha sorsom össze nem hoz Öröm Ödön barátommal. Ki hívta volna fel a figyelmemet arra a valós tényre, hogy én egy szerencsés ember vagyok. Ki tudta volna olyan igaziból, tárgyilagosan bemagyarázni nekem, hogy engem nem a balsors üldöz valójában, hanem a szerencse.

Hétvégi utazásomból a híres Böcsögén haladtam keresztül, ahol az előttem kigyózó országutat, méla bögések közepette, egy tehéncsorda szelte át, miközben hatalmas tányéraknákat kipottyantva magukból az út másik oldala felé igyekeztek.

A csordából egy felbőszült bika, szemeit villogtatta felém, miközben hegyes szarvával az út mentén zöldellő pázsitba, olyan ábrákat rajzolgatott, amik nekem sehogyan sem tetszettek.

—*No, Istenem! Ennek még a szeme sem áll jól!* — nyugtáztam magamban a felbőszült bika barátságtalan gesztusát, amely máris a Trabant kocsimat vette célba. Mielőtt észbe kaptam a műanyag motorháztető máris recsegett-ropogott majd a megtorpedózás után úgy hullott darabjaira, mint Firkász Frici reménye a benyújtott irodalmi pályázatának elbírálása után. Nem is csoda, ha mindezek után pillanatokon belül a levegőszűrő a karburátorral együtt, ékesítette a kihegyezett szarvát.

—Hess el, Te! Hess el innen!—kiáltottam azon nyomban meglepetésemben úgy, mint otthon szoktam a kendermagos kakasunkra, amikor a tiltott helyen

kapirgál.

Miután leszórta szarváról a Trabantom előbb még működő alkatrészeit a gyújtáselosztó kiszerezéséhez kezdett bőszerűen. Ám a tehénpásztor szíjostorának hátára célzott suhintása máris jobb belátásra bírta.

Nem tehettem mást, mint egy arrafelé járó kocsival a biztosítóm felé húzattam a megtépázott kocsimat.

Azt talán mondanom sem kell, hogy búskomorságom itt kezdődött el igazából, mert a biztosító ügyfélszolgálati munkatársa széttárva a karját ekképpen szólott hozzám, miután számítógépével matatott előtte egy darabig:

—*Sajnos a bikának nincsen rendben a kötelezőbiztosítása!*

Akárhogy is terelgettem a gondolataimat, ez mindenképpen azt jelentette, engem bizony egyetlen fitying kártérítés sem illet meg.

Búskomor arccal léptem ki a biztosító ajtaján, amikor Öröm Ödön barátomba botlottam, aki látva a búskomorságomat, máris ijedten kérdezte:

—Mi van Veled?

—Felöklelte a bika a kocsimat. —soroltam el a történeteket egy könnycsepp elpottyantása közben, mire ő máris vigasztalásomra sietett:

—*Öregem! Hogy Neked milyen szerencséd van!* — csapott a vállamra akkorát, aminek hatására majdnem letérdeltem az anyaföldre.

—Képzeld el, ha később ér oda a tehénpásztor! Azóta már Téged is kiszerezelt volna a Trabantodból, miután el nem kerülhetné a nagyon szép temetést.

—Igazad van Ödön barátom!—szóltam hozzá megnyugvóan, beletörődve a Sors megváltozhatatlan akaratába, mire oldódott búskomorságom és megköszönve vigasztalását, hazafelé indultam.

Fütyörészve, önfeledtem, fagyit nyalogatva, ballagtam hazafelé, amikor egy dühös eb rontott ki egy kapu alól és úgy nekem rontott, hogy a fagylaltomat az aszfalthoz csaptam. Úgy loccsant széjjel, mint a nagyon érett

paradicsom, miközben a ballábamon a nadrágszára egészen az elágazásig felrepedt.

Már éppen elkezdtem búskomorságba esni, amikor Ödön barátom bukkant fel a semmiből:

—Mi történt már megint Veled?

—Nekem jött egy kutya: —szipogtam szomorúan.

—Ugyan már! Semmi okod a búslakodásra! — vigasztalt a vállamat veregetve.

—Képzeld csak el, ha a nadrágodnak másik szára is elreped. Akár meg is haraphatott volna. Tudod Te mennyi manapság a veszett kutya? Mondhatom neked, hogy ismét szerencséd van! —vigasztalt a barátom fáradhatatlanul tovább.

Amikor ismételten megtudtam, hogy újra a szerencse kegyeltje vagyok, megkönnyebbülten ballagtam tovább a hazafelé vivő utamon. Én már elégnek találtam annyi szerencsét, amennyi e pár nap alatt érte személyemet, a Sors azonban nem.

Másnap a munkahelyem felé rohantam a járdán, amikor elsötétült előtem a világ. Amikor a kórházban eszméletre tértem, akkor tudtam meg, hogy a háttetőről egy cserép esett a fejemre. A hűsége Ödön barátom itt is meglátogatott:

—Mutasd a fejedet, had nézzem!—mondta felfokozott érdeklődéssel.

—Nincsen itt semmi baj! Történhetett volna úgy is, hogy egyszerre kettő darab cserép esik a fejedre, amelyek még nagyobb léket ütnek rajta. Mondtam én már Neked, hogy *te egy szerencsés ember vagy!*

Miután vigasztaló szavain mélységesen elgondolkodtam, igazat kellett adnom:

—Valóban szerencsém van, mert egy cserép helyett kettő is eshetett volna a fejemre, ami sokkal nagyobb léket üthetne fejemre, mint egy cserép.

Elgondolkodtam azon is, ha nekem nincsen egy jó Öröm Ödön barátom, akkor sohasem fogom megtudni: *én egy szerencsés ember vagyok!*

A felvilágosult suszter

A „*Cipőjavító kisszövetkezet*” elnökének asztalán megcsörrent a telefon:

—Halló Jenőkém! Élsz még? Alig ismerem meg a hangodat. —hallatszott a vonal másik végén a szeminárium vezetőjének, Tudós Tódornak hangja.

—Persze, hogy élek és még csődbe sem mentünk! A mi szolgáltatásunkra mindig nagy szükség van és lesz a jövőben is.

De mit óhajtasz? Gondolom nem azért hívtál, hogy a közérzetem felől érdeklődj. —kérdezett vissza Kopács Jenő, a szövetkezet elnöke.

—Nem! Nem!—hagyta helyben Kopács megérzését a társadalmi a tudományok doktora, a politikai szeminárium jeles vezetője, Tudós Tódor.—majd folytatta:

—Az induló politikai tanfolyam leendő hallgatói közül megbetegedett egy személy és ahelyett elküldhetnéd egy emberedet. Ha nem tudjuk beindítani a tanfolyamot, még kitalálják, hogy nincsen is ránk szükség és elküldenek holmiféle gyári munkásnak, vagy parasztnak a TSZ-be.

—Sajnos nem tudok segíteni, mert itt már mindenki régóta fejlett politikailag. Nekem középfokú politikai végzettségem van. A szakszervezeti főnöknek, népfrontosnak, párttitkárnak, rendésznek, tűzoltónak már szintén oklevele van a tanfolyam elvégzéséről.

A fizikai állományunk két fő. Kipróbált, régi jó suszterek. Ők jöhetnének még számításba, de az egyik hetek óta beteg.

Egyetlen suszteromra— Pöttön Ödönre— annyira nagy szükségem van, mint egy harapáskenyérre, mert

azt be kell látnod, hogy szövetkezetünknel is szükség van egy fizikai munkásra.

—Kérlek, ne legyél már ennyire merev! Legyél egy kicsivel haladóbb szellemű. Nem árt az neked, ha minden munkásod fejlett politikailag. Mindössze két hét az egész és ennyi időt még nélküle is kibírtok. — könyörgött a vonal másik végén tudós Tódor olyan sajnálnivalóan, hogy másnap Pöttön Ödön—az egyetlen ép fizikai munkás, füzetekkel és írószerszámmal felvértezve megjelent a szemináriumban.

Az új hallgató miután beült a hallgatóság soraiba, ugyancsak fülelni kezdett, mert az előadó máris diktálta azt a szöveget, amelynek elsajátítása után sokkal eredményesebben végezheti majd a sérült cipők javítását:

—A népi demokratikus társadalmi rend szerkezete a következő:

1/. Első a munkásosztály, amely egyben az uralkodó osztály.

2/. Második a parasztság.

3/. Harmadik a réteg, amely egyben a kisebbség—az elnyomott réteg, amely felett a munkásosztály gyakorolja a hatalmát. Ide tartoznak az írók, művészek, mérnökök és többi szellemi munkaerők.

Ödön lázasan jegyzetelt. Úgy szívta magába a tudományt, mint száraz szivacs a vizet. Ezen nem is lehet csodálkozni, hiszen itt döbbsent rá arra, hogy ő az uralkodó osztály tagja, annak ellenére, hogy mindezt eddig nem tapasztalta.

Két hét elmúltával kezdte azt érezni, hogy teljesen más emberré vált. Azaz, felvilágosodott suszter lett belőle.

Miután hazament, jól bevacsorázott és édes álmra hajtotta a most már felvilágosult fejcskékjét.

Álmában szélesre tárt ajtóval, a tudás adta határozottsággal, nyitott be munkahelyére, ahol a főnöke—Kopács Jenő—már lelkendezve várta:

—Jaj, Jenőké, magát az Isten küldte, azaz a párt— helyesbítette meggondolatlan kijelentését a főnök, akinek száján egy felvilágosodott suszter fülének nem való szavak hangzottak el. A szavainak helyesbítése után folytatta:

—Itt a sok cipő, ami mind sürgős javításra vár! — mutatott idegesen a sarokban felhalmozódott lábbelikre, amelyek igen bűdös lábszaggal töltötték be a helységet.

Ödön azonban gőgösen nézett el a cipők halmaza felett, majd oda ballagott kényelmesen a szerszamos asztalához, amelyről leemelte a kaptafát és úgy vágta a sarokba, hogy szilánkokra repedt.

Cselekménye magyarázataképpen elővette jegyzetfüzetét és az elnök orra alá tolta:

—Az uralkodó osztály sehol a világon nem dolgozik és nem is dolgozott! Ezt vegye tudomásul az elnök elvtárs! Én már nem az vagyok, aki voltam, mert én egy felvilágosult emberré váltam!

Kopács Jenő értetlenül nézett a hajdan még ideológiailag fejletlen munkására és könyörgőre fogta szavait:

—De Ödönkém! Ne bomoljon már! A megyei vezérnek is itt van a cipője. Ha nem lesz készen időre, megvonja az állami támogatást!

—Ha meg vonja, ha nem, én a munkásosztály tagja vagyok, az uralkodó osztályhoz tartozom, és a továbbiakban már nem dolgozom! —jelentette ki fölényesen, ahogyan ez egy uralkodó osztály tagjához illik.

Kopács Jenő csak vakargatta nagy gondban lévő kobakját, hiszen most kezdte csak igazán érezni, mi az a *cipőszorítás*. Kétségbeesésében, ilyen kérdések tolultak a már korábban felvilágosult agyába:

—*Ki volt az a hülye, aki a susztert az uralkodó osztályba sorolta? Talán Marx, vagy talán Engels?*— töprengett el egyetlen pillanatra, de kérdésére most nem tudhatta meg a választ, ezért összehívta a

vezetőséget és ismertette velük a legújabb fejleményeket:

—A megyei vezér cipőjét sürgősen meg kell javítani, mert az állami támogatás számunkra létfontosságú! Mi, a vezetőség fogjuk megjavítani!

—Mancika! Maga fogja szurkozni a fonalat!—a többiek pedig tűt, kaptafát, fonalat, szegeket, kalapácsot és más egyebeket raknak a kezem alá, a megfelelő pillanatban, amikor én kérem: egyszóval, besegítenek a cipő elkészítésében.

Kopács Jenő nagy buzgalommal fogott a megyei vezér cipőjének varrásához, de a varrás öltései túl nagyra sikerültek:

—Nem most volt már az, amikor engem a suszterságból, az ideológiai fejlettségem miatt, kiemeltek!—jegyezte meg önmagáról a vezetőség többi tagjainak, akik látták a keserves munkavégzését, de ők még annyit sem értettek a cipő varrásához, mint Kopács Jenő.

Többször kifejtette a szurkosfonalat, amellyel akkora nagy öltéseket készített, mint az egész vezetőség prémiumának nagysága. Szegény Kopács csak verejtékezett. Mancika ujjain a korábban szép piros körmök, fekete színre váltottak.

Mindeközben a telefon kezdett el berregni, amelyet a közelben buzgólkodó tűzoltóparancsnok—Láng hadnagy—vette fel.

—Igen! Igen! Igenis! Értettem! —hallották a vezetőség tagjai, amint Láng Lali mindennel egyetértve, rezegeti hangját, miközben nyála majdnem elcseppen a hízelgéstől. Már ez a jelenet, roppant gyanús lett a jelenlévő vezetőségi tagoknak, ezért ijedten kérdezték, szinte egyszerre, amikor végre letehetette a telefonkagylót:

—Ki volt az?

—A me...gyei ve...zér! A cipő...je felől érdek...lódik. —dadogta Lali, azaz a rangja szerint Láng hadnagy.

—Hű a mindenségit ennek a cudar világnak, ennek már a fele sem tréfa! —kiáltott fel a helyzet

komolyságát felismerve Kopács Jenő, a *Cipő javító szövetkezet* vezéralakja, majd megtette a javaslatát:

—Fizessünk be egy párizsi utat Pöttön Ödön, egyetlen jó suszterunk részére, valamelyik utazási irodánál a jövő évi támogatás terhére, mert ilyen jutalom ellenében még az uralkodó osztály legújabb tagja is hajlandó lesz megvarrni a vezér cipőjét.

Pöttön Ödön mindent hallott, éppen ezért elégedetten nyugtázta magában, hogy nem töltötte feleslegesen az időt azon a szemináriumon. Hiszen a vezetőség máris rájött arra: *egy fizikai dolgozóra, azaz egy suszterra mégiscsak szüksége van a Cipőjavító szövetkezet vezetőségének.*

Jóleső érzéssel gondolta, talán még felesége előtt is nagyobb lesz a tekintélye, amelyet az utóbbi időben Terka asszony ugyancsak megnyirbált.

—Párizs! —sóhajtott fel—s már a Notredám fölött járt álmában a repülőgép utasaként, amikor a szerető felesége könyökét érezte oldalában:

—Mi lesz te hétalvó? —hallotta az álomtól még kábult állapotában értelmezett kérdést, majd teljesen felébredt.

—Hű, a mindenségit ennek a cudar világnak, de elaludtam! —kiáltotta kétségbeesetten a hétalvó suszter, aki az álmok világából most a rideg valóságra ébredt.

Miután kipattant az ágyból, magára kapkodta sebtében a ruháinak darabjait és függetlenül attól, hogy az uralkodó osztályhoz tartozik, egy kis késéssel rohant be a munkahelyére.

Bent a főnöke már az ajtóban lesújtó tekintetével várt rá. A kis asztalkára pillantva látta, hogy azon minden ott van, ahol ő hagyta szerszámaikat még a tanfolyam megkezdése előtt. A szurok, a kalapács, tű, cérna, kaptafa és minden egyéb szerszáma mozdulatlanul heverték. Nem dolgozott velük senki. Csak a főnöknek volt mogorva a tekintete:

—Pontosan ma késik, amikor a megyei vezér várja cipőjét? Az ilyen viselkedésével, megkönnyíti

a helyzetemet. Ugyanis nem árulok el titkot, ha most kijelentem, hogy a hatékonyabb termelés érdekében, csökkenteni fogjuk a fizikai létszámot két főről egy főre. —jegyezte meg csak úgy mellékesen Kopács Jenő, a cipőjavító szövetkezet felvilágosult elnöke.

Pöttön Ödön—az uralkodó osztálynak frissen felvilágosodott tagja—fogta a cipőt és soha nem látott szorgalommal látott a vezér cipőjének megjavításához, aki melleleg az elnyomott réteghez tartozik, és akinek rettenetesen büdös a cipője.

Hajló nád a besúgó.

Az indiánok egymás között hajló nádnak nevezték azt az embert, akinek ingatag volt az egyénisége. Hajló nád gyakorta válogatott az indián törzsek között és mindig igyekezett oda tartozni, ahol legígéretesebbnek mutatkozott a vadászmező.

Így aztán az élete folyamán volt delavár, apacs, irokéz, huron és még ki tudná megmondani, mennyi más indián törzs tagja volt. Az előző törzset mindig feláldozta a következő törzs oltárán. Újra és újra bizonyítva, hogy ő már éppen ennek a törzsnek az igazán hű indiánja.

Talán F. Gyuri sógor is olvasott már az ilyen fajta indiánról, mert az ő elhajlásait szintén a mindenkori szél iránya határozta meg. Ha mégsem olvasott, akkor már az anyja méhéből hozta ezt a mindig jól gyümölcsöző képességét.

E képessége szerint szeretett élni, mert mindig jobban jövedelmezett, mint a munkával való foglalatosság. Ebben a hitben élt és ténykedett még akkor is, ha embertársai emiatt egy köpéssel fordultak el tőle.

A tikkasztó nyári napsugár szinte merőlegesen pásztázta a falut és a körülötte elterülő

dombokat, legelőket, művelt és műveletlen földeket.

A Felső parton botorkáló birkanyáj sem értette, hogy a pásztorok miért nem engedik már őket a delelő helyükre—a csereszlyuki kúthoz—ahol legalább a szomjukat, olthatnák ebben a rekkenő hőségben.

A lábuk alatti fücsomók száraz, apró torzsái már nem érdemelték meg azt sem, hogy esetleg egyszer is nyakukat nyújtsák a repedezett talaj felé.

Régóta nem öntözte e földet az égből jövő, jótékony eső. Így aztán a legelésző nyájak a zöldellő bokrok ágait rágcsálták, de már azokon is alig akadt néhány zöld levél.

Hajló Nád, a gyepi cseresznyés Felső part felőli sarkából, a lankasztó meleg ellenére, kitartó buzgósággal figyelte a helyét alig változtató tehéncsordát.

Időnként egy fekete puli nyargalászott és csaholt a csorda körül. Ezt már csak megszokásból tette, mert neki is be kellett látnia, ezeknek a teheneknek, ebben a hőségben, nemigen támad kedvük szétszéledni, így aztán nem kell őket összeterelgetni sem.

A vezértehen nyakában a kolomp, alig-alig hallatta mélabús hangját, amivel ezt a kiszáradt legelőt elsíratná. Csak Hajló Nád ébersége nem lankadt a tikkasztó hőség ellenére sem. Zsíros kalapját a szemébe húzta, de vakítóan sütő nap sugarai még így is nagyon gátolták megfigyelésében, ezért két kezével toldotta meg kalapjának árnyékoló karimáját.

Fontos megbízatást kellett teljesítenie. Pártfeladatul kapta a megbízatást, hogy fülelje le azokat a burzsoá egyéneket, akik a tejbeszolgáltatást szabotálják, annak ellenére, hogy a falut járó agitátorok felvilágosító munkája mind e napig töretlen.

A felső part széléhez úgy simult hozzá a Deber akácosa, mint falut ketté szelő Kánya patak vize simul a partja menti cserjékhez.

A beszolgáltatás végrehajtóiban felmerült a

gyanú, hogy az akácos és a tehéncsorda közötti közelségben van a megoldás. Az esti szürkületkor, a Nagyvölgy tetejéről leereszkedő, hazafelé csámborgó tehének tőgyei a tejtől egyáltalán nem gömbölyödnek. Az, hogy esetleg az aszály miatt kiszáradt legelő lehet ennek az oka, még csak fel sem merült gondolatukban.

Szent meggyőződésük az volt, hogy a tehének gazdái behajtják teheneiket az akácosba, ahol aztán ernyedtre fejk tőgyeiket, hogy ezáltal szabotálják a tejbeszolgáltatást.

Természetesen, a Deber akácosában erre kitűnő lehetőség van. Ebben a szabotálásban a tehénpásztor keze jócskán benne van.

„—*Nem lehet eléggé éber az ember. Az imperialisták és az őket segítő szabotálók mindenhová be vannak épülve, hogy a népi demokráciánk lendületes fejlődését még ezzel is akadályozzák!*”—villant be agyába a fővégrehajtó legutóbbi okítása, az egyre türelmetlenebbül figyelő Hajló Nádnak, aki az árnyékot adó cseresznyefa alól nyújtogatta nyakát.

Türelmetlen volt, mert nem akart semmi olyan esemény történni, ami a szabotálók közelségét jelezné. A tehénpásztor egykedvűen támaszkodott botjára és pipájából olyan nyugalommal eregette a bodor füstkarikákat, mint kinek esze ágában sincs semmilyen szabotázs tettet elkövetni a lendületesen fejlődő népi demokrácia ellen.

Most mégiscsak felegyenesedett a támasztékul használt botjáról és azt felemelve, egy-két kurta szó kíséretében terelgette a mellette bambán legelésző néhány tehenet az akácfák közé:

—No Lámpás, no Szegfű, No Virág, mozogjatok már! — próbálta őket terelgetni az árnyékot adó fák alá, talán azért, hogy annak lombjaiból legeljenek. De az is lehet, hogy a folytonosan támadó böngyöktől akarta őket megóvni.

Ezt látva, az éberén figyelő Hajló Nád, mint kibe

a villám csapott, megrebbent. Szeme még inkább kidülledt az éberség fokozásától. Orrlyukai kitágultak, mivel úgy érezte, most jött el az ideje annak, hogy végképpen leleplezze a tejbeszolgáltatás rendületlen szabotálói. Nem csoda, ha ebben a pillanatban szentül hitte, *ma este csupa duzzadt tögyű tehén tér haza a legelőről.*

Máris jóleső érzés járta át és bizsergette a tenyerét, amikor arra gondolt, megbízói nagyon meg lesznek elégedve. Miden mozgást pontosan akart látni, ezért mohón kapta el a fölötte felkínálkozó cseresznyefa ágat, amely, ha sikerül, egy fél méterrel magasabbra emeli az eddigi állapotánál. Abból az új helyzetéből már nem létezhet olyan szabotáló, aki rejtve tud maradni az igen fontos megbízatást teljesítő becses személye előtt.

Igen ám, de az izgalom hevében nem nézte meg, milyen ágat akar felhasználni, ezért a majomként csimpaszkodó alakja, egy hatalmas reccsenést követően, a fa alatti kődarabok egyikére pottyant. Sajgó nyilallások közepette, szikrákat szórtak az eddig még éberen figyelő szemei és ajkát a fájdalomtól nyöszörgő hangok hagyták el.

Az ág reccsenésére figyelt fel, a valamikor még feketének mondott Bogáncs nevű pulikutya, amely ma már jobban hasonlít egy ördögszekérhez, az idők folyamán rátapadó fűcsomók miatt.

Hosszú szőrével mindent magára szedett a kitikkadt mezőről, főleg a sok száraz bogáncsot, amitől időnként csak a gazdája tudta megszabadítani egy éles ollóval. Talán erről a gyomnövényről kaphatta valaha még a nevét is. A csorda mozdulatlansága miatt, már amúgy is unalmasnak találta a napnak lassan pergő perceit, amikor végre az ágreccsenés után, Hajló Nád fájdalmas nyöszörgését hallhatta.

Egy jó terelőkutyának nemcsak az a feladata, hogy az elszédelő jószágot visszaterelje a csordába, hanem a rossz emberektől, rossz állatoktól megvédje őket. De

csak a rosszaktól! Mert nem rossz ember az, aki illedelmesen emeli kalapját gazdájának, amikor a határba mentében, jöttében el megy a csorda mellett. De az, aki sunyi módon rejtőzködik, eleve gyanús a hűséges Bogáncsnak. Ezért, mintha hirtelen támadt szél sodorta volna, olyan gyorsan tette meg a harmincméternyi távolságot a besűgőig.

Hajló Nád észlelte ugyan a feléje sebesen sodródó fűcsomót, de még ideje sem volt arra, hogy elgondolkodjon azon, vajon milyen erő sodorja feléje ezt a száraz gombolyagot, hiszen a rekkenő hőségben még egy kicsinyke szellő sem fűjt.

A következő pillanatban, mintha az esés miatti fájdalma megsokszorozódna, iszonyatos fájdalom nyílt ülepébe. Majd a fűcsomó veszettül ugatni kezdett és a nadrágja szárát tépni kezdte.

—Jaj! Jaj! Segítség! —ordította a harapásokat elszenvető, miközben a félelemtől eltorzult tekintetével kutatta szabadítóját a tájon, aki ezt a dühös gombolyagot végre leszedné róla.

A Bogáncs ugyanis egyre dühösebb lett és a megtépázott ember csak arra gondolhatott, hogy ezt a „veszett” kutyát csakis az imperialisták képezhették ki. Vagy talán a kutya mégsem tudhatta, hogy ez az ember fontos megbízatást teljesít a cseresznyefa árnyékában, hiszen a népi demokrácia ellenségeit akarja leleplezni.

No, a megvadult kutya viselkedésén nem lehet csodálkozni. Hiszen nem járt szemináriumra, ezek után pedig azt sem tudhatta, hogy ezen a helyen népi demokrácia épül, ahol őt az eddiginél sokkal, de sokkal nagyobb csontok illetik meg. Nem tudhatta azt sem, hogy a leendő jó világ ellenségeit—a szabotálókát—meg kell semmisíteni.

Talán a harapásai között arra gondolt, el sem kellene venni a néptől azt, amit megtermelt, csak pusztán azért, hogy egyszer talán visszaadják. A visszaadásban ő sem bízhatott teljesen, ezért aztán addig tépte, amíg

András apó nem jött a besúgó segítségére.

András apó riadt tekintettel nézte a földön jajgató embert, a megtépett ruhájával együtt. Úgy annyira, hogy ijedtében még a pipa is kibillant szájából, amikor a megtépázott embert felismerte.

Hogyne ijedt volna meg, amikor tudta, ha ez az ember valakire azt mondja: *ez az ember a népi demokrácia ellensége*, akkor nem őrizhet nyáját többé a szomolyai legelőkön. Ezért aztán nem várt köszönetet a mentésért. Inkább kért volna bocsánatot Bogáncs viselkedése miatt, ha erre a besúgó lehetőséget ad. Ő azonban máris támadásba lendült:

—Hivatalos közeg elleni támadásért lecsukatom kendet meg azt a rohadt dögöt is! —ordította a besúgó, miközben előkapta igazolványát és mutatott a Bogáncsra, amely most már tisztos távolból vicsorgatta fogait, mert ő még most sem ijedt meg.

Az öreg pásztornak nem volt arra szüksége, hogy a megtépázott ember bármiféle igazolványt mutasson, hiszen e nélkül is ismerte. De ismerte őt más is a faluban, amiért jobban utálták, mint a kánikulai melegben a napon bomladozó bűdös dögöt.

Erre a szokatlan ordításra, a tehéncsorda szelídnék nem mondható egyetlen bikája, első lábaival kaparni kezdte a száraz gyepet. Szarvait az elszáradt füvek közé lökdöste és kitágult orrlyukain keresztül dühödten fújta kifelé magából a levegőt, miközben véres szemei keresztben álltak. E mozdulatokat már mindenki ismerte. A támadásának előjele volt ez minden esetben.

Hajló Nád, mint a patkány, megérezte a rá leselkedő újabb veszélyt és sejtette, hogy ez még a Bogáncs támadásánál is nagyobb bajt rejthet magában, hiszen csontjai törhetnek.

Igaz, hősieles küzdelemben esne el, hiszen a szabotálók felszámolása miatt küldték ide felettesei, azonban most még jobbnak látta, ha hősként csak a későbbiek folyamán tesznek róla említést a

történelemkönyvek.

Mindezek mérlegelése után jobbnak látta, ha fájó tagjait vonszolva, folyamatos szitkozódások mellett otthagyja András apót, a vicsorgató Bogáncsot és a dühös bikát.

Másnap reggel, testben — lélekben összetörten állt a fővégrehajtó asztala előtt és kezeit zavartan tördelve számolt be arról, hogy a szabotálókat ezúttal sem sikerült lelepleznie, miután az imperialisták újra pofon nélkül maradtak. Mert, amikor leleplezett valakit, akkor mindig hozzáfűzte: *az imperialisták, ezzel a leleplezéssel, ismét egy hatalmas pofont kaptak.*

A fővégrehajtó lesújtóan nézett besűgőjára. Az, hogy ismét összetört ábrázattal jelent meg előtte, semmilyen részvéte nem keletkezett irányában. Foglalkozási ártalomnak tudta be. Tisztában volt azzal, hogy nem szeretik őket. Akit pedig nem szeretnek, azzal előfordulhat, hogy nem mindig hasonlít a személyigazolványában levő fényképre, mert a varasodó sebek nehezen gyógyulnak.

A fővégrehajtó hátradült bársonyos foteljában és a nagy ráncok mögött megbúvó kevéske agyvelejében a helyzet megoldásnak gondolatai kavarogtak úgy, mint a forgószélben a semmit sem érő száraz falevelek.

Már elege volt Hajló Nádból, de talán a dolgozónépért való küzdelemből is, mert főnökei kevesellték a leleplezett szabotálókat. Attól tartottak, hogy a börtönök, a munkatáborok lakók nélkül maradnak.

Hajló Nádból pedig főleg elege volt. Felmerült a gyanú benne, miszerint összejátszik a kislelőlakóival, akik valamilyen módon, mind rokonságban állnak egy mással. Ez sógor, ez meg keresztapám, keresztanyám, komámuram, komámasszony és még ki tudná megmondani, milyen ágon rokon.

Pedig Hajló Nád nem ismert kegyelmet senkivel sem. Elehetett mondani a régi közmondást: *Se sógor, se*

koma, le a körtefáról!

Eljött azonban az ideje annak, hogy a szomszédfaluba helyezték át, ugyancsak besűgői minőségében. Nem volt könnyebb dolga ott sem, mert ott még gyakrabban keletkeztek rajta sérülések, hiszen kevésbé voltak kíméletesek vele szemben az ott élő emberek.

A Rákosi elvtárs vezette pártnak uralkodása a végét járta. Az igazi dolgozónép kezdte megelégni az uralkodó párt érte való buzgólkodását és kitört a forradalom. Eljött az ideje annak, hogy törlesztését megkezdje Az igazi dolgozónép a sok beszolgáltatásért, börtönért, kényszermunkatáborért.

Hajló Nád azonban úgy eltűnt, mint akit a föld nyelt el, egyik pillanatról a másikra. Hiába keresték sokan, nem találták. Így elkerülte a jó kiérdemelt népharagot.

Az 1956-os forradalmat követően, a régi párt átkeresztelkedett egy új párttá. Attól azonban, hogy az ember átöltözködik, még nem változik meg jellemében.

Ennek is szüksége volt besűgókra, talpnyalókra, akik a néptömeg közé beépülve, jelentést adnak annak hangulatáról. Éppen ezért keresni kezdték az ilyen tevékenységre hajlamos egyéneket. Természetesen nem ártott az sem, ha az illetőnek ebben már van gyakorlata.

Az időközben előkerülő Hajló Nád, hamarosan a kisé megváltozott szél irányához állította be az eltelt idő alatt már ernyedten lötyögő vitorláját, mert az igazi munkával szembeni iszonyata még ez időig sem szűnt meg. Ezért aztán olyan szenvedélyesen szidta az elmúlt Rákosi rendszert, mintha ahhoz neki soha semmilyen köze nem lenne:

—Emberek! Fel kell számolni a népnyzó Rákosi rendszer utolsó maradványait, amely a magyar népet nyomorba döntötte!—ordította a népgyűlésen úgy, hogy a nyál szerteszéjjel fröcsögött szájából, miközben úgy torzult el arca, hogy már valóban az eszmében megújult ember arcát tükrözte.

—Nem szavad megengednünk, hogy az

imperialista hatalom, ebben az országban, az egyház támogatásával, uralomra törjön! Ezért, aki templomba jár, a néphatalom ellensége. A templom pedig az imperialisták találkozóhelye!

A járástól kiküldött megújult fővezér, elégedetten hallgatta Hajló Nád kirohanásait a volt Rákosi rendszer, az imperialisták és nem utolsó sorban a templomimádó klerikális reakció ellen.

A tömeg azonban közömbösen hallgatta az előző társadalmi rendet bíráló hajdani besügőt. Megszokta már, hogy őérette harcolt a régi párt, most pedig ezt a harcot a most megújuló párt akarja győzelemre vinni.

Ha akarta, ha nem, bíznia kellett ebben az új pártban, mert ha nem bízik és ezt valami módon kifejezésre, juttatja, akkor abból kellemetlensége származhat.

A járási fővezér, aki ismerte Hajló Nádnak az előző rendszerben betöltött szerepét, bölcs elégedettséggel simogatta a tudós kinézetet kölcsönző szakállát.

Ekkor eldöntötte, ez az ember az ő embere. Tudta, hogy az ilyen emberekre igen nagy szüksége van az új vezetésnek, ezért történt meg az, hogy hamarosan behívták a megújuló párt irodájába.

—Foglaljon helyet! —mutatott helyet az egyik párnás fotelben, egy piros szőnyeggel borított szobában, amelynek falán Rákosi képe helyett, Marx és Engels képe csüngött a falon. Talán azért, hogy ezután már az ő nevüket felhasználva, akarják félrevezetni, az irányításuk alá került embereket.

Megilletődve, félénken foglalt helyet a bársonyos fotelben. Nem szokott ő, ilyen párnázott belsejű és ajtajú helyekhez. Azt azonban máris tapasztalta, hogy lényeges különbség van a két munkahely között. Míg az előzőnél kellemetlenül tud perzselni a napsugár, fújni a szél, eshet a jeges eső olykor, addig itt télen is meleg van, Nyáron pedig kellemesen hűs levegő varázsolható.

Nem beszélve arról, a csinos titkárnő, párolgó kávét, vagy hűsítő üdítőt szolgál fel, attól függően, hogy

hűsölni, vagy melegedni van óhaja a dolgozónépért küzdőnek.

Éppen ezért máris valamiféle belső irigység fogta el a főelvtárs iránt, akiről már korábban hallotta, hogy nem koptatta túlzottan az iskolák padjait, mert beosztásához elengedőnek bizonyult a párttagsági könyve.

Máris reménykedni kezdett, egyszer talán neki is sikerül majd ilyen szobában küzdenie a dolgozónépért. Hiszen ő sem koptatta túlzottan az iskolák padjait.

Mindezeket a körülményeket a főelvtárs jól ismerte, hiszen ezért tartotta az informátorait. Attól pedig különösképpen óvakodott, hogy magánál iskolázottabbak ücsörögjenek mellette. Ha mégis iskolázottabb ember került közelébe, minél előbb megszabadultóle. Mondvacsinált indokok miatt, mint például: kulákszarmazású, nem öntudatos, vagy titokban szimpatizál az imperialistákkal.

Ezek után nem lehet csodálkozni azon, ha a párnás széken már türelmetlenül mocorgó leendő munkatárs, megnyerte tetszését, miután feladatot szánt neki, pártfeladatot. Kezében egy papírt tartva, így szólt hozzá:

—Hajló elvtárs! Itt van a kezemben a káderlapja. Az itt leírt elhajlásaival nagyon meg vagyok elégedve, hiszen megbízható múlttal rendelkezik. A dolgozónép ügyét csak ilyen emberek képesek maradéktalanul szolgálni.

A párnás széken csendben és türelmetlenül hallgató ember egész testében kellemes bizsergést érzett, mert, amiről még korábban csak ábrándozott, most, mint beteljesült álom kezdett előtte kibontakozni. A főelvtárs folytatta:

—Azt szeretném, és a járási vezetőség is, ha a termelőszövetkezeti szervezetekben komoly agitációs munkát végezne. Meg kell magyarázni a gazdáknak, hogy a jövő a közös gazdálkodásé és csak ez a gazdálkodási forma képes a falusi emberek életszínvonalát jelentősen emelni. Akik ezt szépszóval nem akarják megérteni, azoknak egyéb meggyőző

módszereket dolgoztunk ki.

Például: jelentős adóemelés, gyerekeik továbbtanulásának megakadályozása, ha gyereke már az iparban dolgozik, akkor annak elbocsátása. Nem utolsó sorban rábizonyítani, hogy az imperialistákkal egy hűron pendül. Vagy, a klerikális reakció hű kiszolgálója, mert a templomba is eljár időnként.

Ezer és ezer módja van annak, hogy önkéntes alapon írják alá termelészövetkezeti belépési nyilatkozatot. Mindig az egyén személyiségéhez leginkább alkalmas módszert kell alkalmaznia!—nyomta meg az utolsó szavak hangsúlyát a főelvtárs.

E szavak után, Hajló Nád arcán a korábbi öröm fénye kisé elhalványodott. Arra gondolt, hogy eddig sem szerették a faluban, mert az esti szürkületekben többször helybenhagyták, aminek következtében több napig gyógyuló sérüléseket szenvedett. Ezek után nem csoda, ha félni kezdett. Ezt a félelmét közölte a főelvtárssal, aki ekképpen igyekezett megnyugtatni:

—Nem! Nem, Hajló elvtárs! Az Ön falujába az Alföldről hozunk agitátorokat, akik nem ismernek senkit és őket sem ismeri senki. Ezt a munkát, ezt a harcot csak így lehet sikerre vinni.

Természetesen, Hajló elvtárs az Alföldön fog végezni kiemelkedő agitációs munkát.

Az utóbbi szavak megnyugtatóan hatottak a félénk agitátorra, aminek következtében ismét megjelent némi mosoly a remegő arcán.

Amikor a fővezér teljes egészében ismertette a feladatot a beosztottjával, derűs arccal lépett ki az agyon párnázott szobából. Itt az is tudomására jutott, hogy a sikeres agitációs munka esetén ő lesz falujában a {TSZ} termelészövetkezet elnöke.

Ennél nagyobb örömet nem tudtak volna neki okozni. Mindezt elégedetten simogatta zsebében az átkeresztelkedett pártjának tagsági könyvét, mert jól tudta, e nélkül ő sem különbözne az egyszerű

„földtúró bogártól”, ahogyan a földeken szorgalmasan munkálkodó sógorát nevezte. De hibába túrta, szinte már az orrával is, mégsem vitte semmire. Míg ő iskola nélkül is szépen ívelő, ígéretes pályára állt.

Az pedig egyáltalán nem érdekelte, hogy miképpen vélekedik az emberek többsége a *népért való elhivatottságáról*. Nem érdekelte más csak a puha szőnyeggel borított szobába költözés, ahol, ha kell hűvös idő az idő, ha kell, akkor meleg. Amire éppenséggel gusztusa támad a *dolgozónépért küzdő* embernek. Nem beszélve arról, hogy csinos titkárnők, úgy zsongják körül, mint a virágot a méhek. Kávét és üdítőt szolgálnak fel, de egy kis tömény ital sem elérhetetlen álom, amitől még kedve is jobban támad, mint a földeken történő kapálástól.

Mindezek után nem lehet csodálkozni azon, ha ijesztő hírek érkeztek a más falukban történő TSZ szervezői agitációjáról. Törvényen kívüli lehetőségeket is alkalmazott, hogy a falvak lakói úgy mondd „önkéntesen” írják alá a belépési nyilatkozatot.

Hajló Nád buzgalmát kellőképpen jutalmazták főnökei, mert ő lett a falu termelőszövetkezetének elnöke, amelynek neve: *Sarló-kalapács TSZ*. A címben is jelezve van, hogy a munkásosztály és a parasztság szoros szövetsége révén jött létre, amely a jelen társadalomban az uralkodó osztályt jelenti.

Az, hogy ő nem értett a paraszti munkához, mert olyat sohasem végzett, nem jelentett semmit. De nem is kellett értenie, mert a pártközpontban sem értettek, mégis ki tudták számolni, hány szem magot kell a földbe elvetni a földbe ahhoz, hogy termés legyen.

Hajló Nád kifejezetten élvezte beosztását. Soha nem tudott olyan kárt okozni tudatlanságával, amit a járási főelvtársak el nem simítottak volna.

A járási főnök Volga személykocsija—helyesebben szolgálati kocsija—gyakran jelent meg a TSZ háza táján, de nem azért, hogy bölcs tanácsaival a rozoga TSZ

kikerüljön a kátyúból. Sokkal inkább azért, mert személygépkocsi csomagtartója üresen tátongott.

Ilyenkor a csomagtartóba kerültek a legfinomabb gyümölcsök, italok, sőt, állatvágás esetén bőven került bele kolbász és persze hús is.

Ebből aztán többek között kapott a megyei főelvtárs, mert a járási fő elvtársnak ő volt a főnöke, tőle függött, a bársonyszékének használati ideje. Ezek után nem lehet azon csodálkozni, hogy Hajló Nád szépen erősödött beosztásában és persze vagyonában. Öt éves gyerekének olyan nyugalommal vásárolta meg a házat, mintha azt már ő termelte volna meg.

Az aztán törvényszerűen következett be, hogy kezdte alacsony rangúnak elismerni rokonságát, és ezért igyekezett velük felszámolni a kapcsolatait, mivel a főelvtársak előtt már szégyellni kezdte azokat.

Ahogy kezdett elszakadni saját fajtájától, úgy közeledett az iskolázottabb emberek felé, ezért úgy öltözködött, úgy vásárolt autót és más eszközöket, hogy az új barátaihoz jobban hasonlítson.

A műveltségi különbségek miatt azonban az új környezete őt továbbra is *bunkónak* titulálta. Természetesen eléggé bunkó volt ahhoz, hogy mindezt nem vette észre, ezért háta mögött nagyokat röhögtek, egy-egy megjegyzésének elhangzása után. Azonban a potya évések, ivások az újdonsült barátainak jól jöttek mindig.

A földet túró sógora hiába köszönt előre az utcai találkozások alkalmával, már nem ismerte meg, sőt még a fejét is elfordította.

Nem dőzsölhetett a földet túró sógor és hozzá hasonló dolgozó ember. *Munkaegységben* állapították meg naponkénti munkájának ellenértékét, amit aztán a gazdálkodási év végén—a zárszámadáskor—szűken fizették ki pénzben, vagy terményben.

Mindig imperialista támadásról beszéltek, azonban az elmaradt. Erről a támadásról csak Hajló Nád

és elvbarátai beszéltek. Ez a támadás az ő képzeletükben létezett azért, hogy saját létüket, ideológia fejlettségük létezését indokoltta tegyék.

Az imperialisták sokkal inkább a kapitalizmusuk építésével foglalták el magukat, hogy az állampolgáraik életszínvonala egyre magasabb legyen. Igyekeztek minél több pénzt adni, magas kamatra, a szocializmust építő országoknak, mivel azoknak egyre több kölcsönre volt szükségük, létük fenntartásához.

Hogy ezekről a felvett kölcsönökről eltereljék a nép figyelmét, üres frázisokat pufogtattak:

—Eltársak, még egy pár év és lefoglaljuk, győzni a kapitalistákat, mert ezeknek rothadó gazdasága már nem fogja bírni sokáig!

E bölcs jóslat nem állta meg a helyét. Ezzel szemben a szocializmust építő országok egyre több kölcsönt kértek a kapitalistáktól, mert e nélkül a pusztaságunk is veszélybe került volna.

Minél nagyobb beosztást töltött be valaki a népgazdaságban, annál nagyobbat markolt annak a vagyonából. Hajló Nád zsebei szépen duzzadtak a közös pénztárból eredő pénztől, de rokonai, barátai sem panaszkodhattak.

Az, hogy a szocializmus, végső soron a kommunizmus nem épül fel soha, már mindenki előtt világossá vált, mert a felvett kölcsönök és azok kamatai már csak csillagászati összegekben voltak mérhetőek.

A nagytestvér—Szovjetunió—annyira legyengült, hogy nem tudott odafigyelni a kistestvéreire—Varsói szerződés tagállamaira—ezért azok lassanként kiszakadtak a közösségből.

Az 1980-as évek végén bizonyossá vált, hogy a szocializmus felépítésének mindörökké befellegzett. Hajló Nád bölcs előrelátással felismerte, hogy párttagsági könyvének nem veszi semmi hasznát, ezért azt úgy tűntette el, mintha neki olyan soha nem is létezett

volna. Ezzel egy időben, a korábban jól bevált módszerét alkalmazta, vagyis szidni kezdte a letűnt társadalmi rendet, amelynek ő ugyancsak haszonélvezője volt:

—Piszkos, mocskos kommunisták! Népelnyomó, népnyúzó gyülekezet!

Kiabálta mindezt őszintének tűnő arckifejezéssel. Aki nem ismerte előző életét, még el is hihette az őszintének hangzó szavait, miután azt a következtetést vonhatta le: *ez az ember soha sem volt párttag.*

Hajló elvtárs! Ezer bocsánat, most már Hajló úr! Ki merné már őt elvtársi szóval szólítani? Legjobb esetben kikérné magának ezt a szót, de az is lehet, hogy beperelné az ilyen megszólítással közeledő embert.

Kocsijának hátsó ablakára kiakasztotta már a mostanság divatos szót, amely így hangzik:

„West! ”Ezzel a szóval tudatja az őt követő autóst, hogy ő már egy nyugati szellemmel közlekedő autós, nyugati embertípus, és nem szocialista, kocsija pedig Európa felé halad.

Mindeközben leselejteztette saját részére a termelőszövetkezet legjobb gépeit és ócskavas áron megvásárolta. Mondhatnánk, megprivatizálta és ezzel megalapozta a családi vállalkozásának biztos jövőjét.

Így tette ezt más is, aki közel helyezkedet el a lopnivalóhoz. Gyáarak, bányák, földek így kerültek a volt pártmunkások kezébe és így alakult ki az újjgazdagok rétege.

A nagy zűr-zavarban lehetett halászgatni a zavaros vízben, mert az érvényes törvények mindezt lehetővé tették. Akiknek az ilyen dolgok ellen fel kellett volna lépniük, azok is hasonlóképpen cselekedtek.

A földtűró sógornak nem volt hatalma és keze ügyében sem volt semmi privatizálni való, ezért szegény maradt a rendszerváltás után is.

Olyan nevelést hozott magával a szülői házból, amely nem engedte a szabadrablást, mert őt még

a Nyilas Misi módszereivel nevelték:

—*„Légy jó fiam! Légy jó mindhalálilig! „*

Ezt a tanácsot megfogadta, ezért maradt az új gazdagoknak továbbra is olcsó munkaereje.

Hajló Nád, pedig lám, újabban eljár a templomba. Őszülő haja azt sejteti, hogy régen elmúlt, már azaz idő, amikor őt keresztvíz alá tartották. Azóta nem látogatta az Isten házát, mert az esküvője csak polgári esküvő volt és az eltelt idő alatt a másik oldalon állt, az istentagadók között.

Ha kérdezi valaki tőle:

—Mondd! Hogy-hogy te itt vagy az istenházában? —
ekképpen válaszol:

—Én mindig is hittem Istenben, csak hát, azok a mocskos pártvezérek nem engedtek templomba járni! —
válaszolta olyan ájtatos szavakkal, hogy akik hallották, már azon gondolkodtak; *szentté kellene avatni*.

Ilyenkor még egy picike könnycsepp is megjelent szeme sarkában szavainak hitelül, miközben imakönyvét még inkább magához szorította, amelyen a kiskeresztel díszített olvasó körbe volt tekerve.

Amikor ekkorát hazudott, nem történt semmi. A feje fölött fényárban úszó csillár nem akart fejére esni, hogy súlyával elhallgattassa a hazudozó embert, aki most úgy látta, ez viszi előre ügyét és nem a párt.

Ezután azzal lesz divatos dicsekedni, hogy a templomban volt, nem a pártgyűlésen, hiszen most már ez viszi előre az ügyét.

És az Úr szintén vigyázott arra, hogy a csillár ne zúzza széjjel a köpönyegforgató Hajló Nád koponyáját. Talán arra gondolt: *ez a bárányom már régen nem járt nálam, csak a keresztelesekor, amikor akarátán kívül tisztelte meg e szenthelyet. No meg aztán, a perselybe is dobott valamennyit abból, amit másoktól ellopott*.

Pedig az ilyen emberben nem érdemes megbízni, mert nem biztos, hogy örökidőkre visszatért kereszteleésének színhelyére. Mert jöhet egy újabb fuvallat—erősebb

szellőcske—amikor, arrafelé fordítja ismét a haszonleső vitorláját, ahol nagyobb hasznot remélhet és a megtért bárány ismét hűtlenné válhat.

Addig azonban áhítatosan imádkozik, hogy mindenki elhitesse, ő sohasem volt istentagadó és nem is lesz soha!

—Úgy legyen! Ámen!

Prémium.

Tojű átviharzott a zajos szerelőműhelyen. Egyik kezében egy olajos rongy, másik kezében egy marékra való villáskulcs. Az eltorzult arcából kikandikáló szemei villámokat lövelltek a TMK iroda emeleti ablakai felé, miközben erősen gesztikulálva kezeivel, folyamatosan kiabált felfelé valamit.

Hogy valójában mit kiabált, inkább csak sejteni lehetett, mint megérteni, mert a műhelyben tartózkodó teherautók zúgását, tetézte a karosszérialakatos nagykalapácsának szűnni nem akaró lesújtása a sérült lemezekre.

—Mi a baj, Tojűkám? —kérdezte kíváncsian „P” a főnök besúgója, amint rohanása közben az ordító Tojű odaért hozzá.

Tojű tisztában volt azzal, hogy mindezt ki kérdezi tőle. Azzal is, hogy a főnök perceként belül mindent megtud, amit besúgójának el fog mondani. De neki sem volt más célja, mint az, hogy a basáskodó főnöke, minden szavát vágtalanul hallja a besúgó szájából. Szavai egyáltalán nem válogatva, főleg nem halkítva, úgy ömlöttek szájából, mint tehénből a trágya.

—Mondd meg annak a gyönyörű főnöködnek, ha én felét elmondom annak, amit tudok róla, tíz évet az

Isten sem vesz le a nyakáról! —ordította, miközben az emeleti iroda felé emelte fenyegetően kezeit.

A rögtönzött hallgatóság, a többi szerelők, egy pillanatnyi ideig dermedten hallgatták, majd gyorsan oszladozni kezdtek. A Tojú szájából hallható véleménynek még a meghallgatása is iszonyatos bűnnek számított, ami nyilvánvalóan a prémium csökkentését, vagy teljes elvonását vonta maga után.

Mindeközben megérkezett „S” művezető, a főnök pulikutyája, a piszkos ügyek elintézője:

—Mi lesz itt már megint? Talán röpgyűlés, vagy mi a fene? —fordult türelmetlenül Tojú felé, miközben arcizmai eszeveszett idegrángásba kezdtek és az egy szál bele még inkább a hasfalához lapult egyre hangosabb korgások közepette.

Tojú nem habozott, nem ijedt meg, hanem gyorsan kifejtette véleményét a főnökről és még fenyegetésbe is kezdett:

—Jobban teszitek, ha a TSZ kocsik engedély nélküli javításáért kapott pénzből nekünk is adtok! Ellenkező esetben a kóterban találjátok magatokat a drágalátos főnököddel együtt a jogtalan haszonszerzés miatt!

„S” művezető arca minden színt játszott. Szólni azonban nem tudott semmit, ami egyben azt is jelentette, hogy ennek az okoskodó szerelőnek elismeri vádjait. Azonban főnök besúgója felé fordulva kérdezte tőle:

—Hallottál mindent?

—Persze, hogy hallottam! —vágta rá „P” „besúgó gyorsan az újabb prémium reményében.

—No, akkor gyere velem, mert fel megyünk a főnök irodájába és megbeszélünk vele egy-két dolgot. —mondta neki, aki máris követte őt az iroda felé.

Az iroda elé érve, megszeppenve álltak meg az ajtó előtt. Megigazították ruháikat, mert a főnök mindenre kényes tekintete a legkisebb hibára is szigorúvá változott.

Rettegett tőle mindenki, mert az volt az elve, hogy a legkisebb elégedetlenséget is csírájában el kell fojtani.

Bent, remegő hangon, kezüket dörzsölgetve kínjukban, adták elő a Tojű okozta fejleményeket, amit a rettegett főnök gondterhelt arccal hallgatott, majd P-nek szólt, hogy elmehet. Előtte azonban egy lapost pislantott feléje, jelezve azt, hogy a következő prémiumosztásnál nem fogja elfelejteni szolgálatait, mire a besűgő alázatos hajlongások közepette kihátrált az irodából.

„S” művezető értetlenül nézett főnökére, amiért P-t kiküldte. Észrevette beosztottja zavarát, ezért így szólt hozzá:

—Nézd, egy informátor másnak is fecseghet, amit veled akarok megbeszélni, jobb, ha nem hallja.

Ehhez a logikus gondolathoz nem volt szükség több magyarázatra, éppen ezért elfoglalta a főnök által felkínált széket az asztal mellett.

A főnök elővette cigarettáját és megkínálta a művezetőjét, majd maga is rágyújtva, egy nagyot szippantott az égő cigarettából és rátért a lényegre:

—Tojűt ki kell nyírni! Először azért, mert lejáratja tekintélyemet, másodszor pedig azért, mert veszélybe hozhatja a jól jövedelmező üzletünket—gondolt a TSZ kocsik javításáért felvett pénzekre, amit feketén végeztetett a TMK műhely dolgozóival.

A jogtalan pénz elvesztésének még a pusztá gondolatára ijedten simogatta meg zsebét. Megnyugodva tapasztalta, a legutóbbi pénzköteg még most is a zsebét domborítja, amit alig egy órája adott át a TSZ képviselője.

A biztosnak látszó feketeüzlet kezdett inogni, pedig a sok pénzzel zsebében, nagyobbbnak, okosabbnak érezte magát.

—Még hogy a pénz nem boldogít! —morogta magában, és ismét megtapogatta jólétének zálogát a

törvénytelenül szerzett, zsebében domborodó bankó köteget.

—Úgy kell megszervezni, hogy a saját kocsink javítására még kevesebb időt kell fordítani, mert akkor tudunk több TSZ kocsit megjavítani, amiért a külön pénzt kapjuk! —ismételte gyakorta művezetőjének, aki ezzel nagymértékben egyetértett, hiszen ő is szerette a jogtalanul felvett összegeket.

Tudta jól, a javításokat díjmentesen kellene végezni, mert a vállalat patronálja a TSZ-t. Elkezdett magában olykor morogni és most is ezt tette.

—Mit tetszett mondani? —kérdezte a művezető, aki észrevette, hogy főnöke magában morog valamit.

—Semmit! Semmit!—válaszolt most némi riadalommal a gondolataiból kiköppenve, majd ott folytatta, ahol az előbb abbahagyta.

—Tojút ki kell nyírni! Ez azonban nem lesz könnyű feladat, mert az apjával együtt dolgoztunk, és sok mindent tud rólam. —szajkózta a főnök a Tojú kinyírásának álmait, amelynek megvalósítása valóban felért egy álommal.

—Valamit ki kell találnunk!—ismételte meg óhaját S művezető és karikában eregette e közben a jutalmul kapott főnöki cigaretta füstjét, majd folytatta:

—Tojú már egyre agresszívabb és egyre több jelenetet rendez a nagynyilvánosság előtt. Tegnap is azt kiabálta, hogy az apjának a fenekében több ész van, mint ZS. bácsinak a fejében.

—Már ilyeneket kiabál rólam? —idegesen dobbantott a lábával és egyre nagyobb köröket írt le az irodában a tekintély nyírbált főnök. Aztán hirtelen megállt, mint akinek a megoldás tolult hirtelen a fejébe:

—Beszélni kellene a többi villanyszerelő munkatársaival! Ha ők azt mondják, hogy nem dolgoznak tovább Tojúval, akkor nyert ügyünk van.

Elég sok borsot tört már az ő orruk alá is.

—Nem is rossz ötlet!— lelkendezett S művezető.

—De azért jó lenne beküldeni hozzájuk P-t, a besúgó gépkocsivezetőnket, hogy kipuhatolja hangulatukat irányában. Ugyanis, nekem már az is megfordult a fejemben, hogy a mocskolódó szavak nem Tojú szavai. Valaki súgja neki, ő pedig felerősíti, mint a hangszóró a mikrofonba mondott szavakat. —fűzte gondolatait egymás után a pulikutya természettel megáldott művezető.

Mi sem természetesebb annál, mint másnap a besúgó gépkocsivezető, megjelent egy műhibával az autóvillamosság műhelyben.

Tojú látott neki a hibaelhárításának, míg P besúgó lassan, óvatosan tette fel kérdését neki, olyan hangsúllyal, mint ki semmilyen jelentőséget nem tulajdonít kérdésének, csak éppen az időt akarja vele elűtni, azonban annál inkább fülelt:

—Hogy vagy már a főnököddel Tojúkám?

—Azzal a rohadt cápával, a mocskos tolvajjal? — kérdezte dühösen minden átmenet nélkül.

A besúgó figyelte a többi szerelő reakcióját a dühös kérdésre. Elég jól ismerték őt, ezért csendben maradtak. Sőt, egyikük alamuszian kérte, hogy ne beszéljen már Tojú előtt a főnökről, mert allergiás rá.

P. besúgó, miután elkészült a kocsija, kisomfordált a műhelyből, de nem lett okosabb az ott hallottaktól.

—Mi van?—simult oda a besúgóhoz gyötrő kíváncsiságával a teljhatalmú főnök, mert igen-igen kíváncsi volt a műhelyben hallottakra.

—Nem köptek semmit! Legalábbis semmi olyat, ami egyértelművé tenné azt, hogy valamelyikük Tojú szájába adná a mocskolódó szavakat. —mondta csüggedten a kémkedéssel megbízott gépkocsivezető.

A főnök, miután megköszönte az újabb fülelését, útjára engedte P gépkocsivezetőt. Ezután S művezetővel újabb haditanácsot ültek Tojú megsemmisítéséről, aminek eredményeképpen felkiáltott a főnök, a TMK teljhatalommal bíró cápa:

—Csak kettőszáz forint prémiumot adok minden villanyszerelőnek! Ők majd tudni fogják, hogy mindez Tojű miatt van. Persze, úgy fogom megindokolni, hogy nem végeztek jó munkát. Úgysem tudják bizonyítani ennek ellenkezőjét. —dörzsölgette kezét a hirtelen jött, jónak gondolt ötletén.

A főnök semmiképpen sem tudott megbékélni azzal a gondolattal, hogy van egy beosztottja, aki nap, mint nap csorbítgatja a többi beosztottja előtt a kierőszakolt tekintélyét. Mert mindeddig, milyen boldogan tapasztalta beosztottjai alázatosságát és rettegését személyével szemben. Csak ez a kis pondró—ez a Tojű—ne lenne, mert minden keservének ő az oka.

Lelkiismeret furdalása közben, gondolt a TSZ kocsik javításáért jogtalanul felvett pénzekre és ilyenkor elismerte: *ennek a kis pondrónak bizony néha-néha igaza van.*

Az utóbbi időben elhatalmasodó alkoholizmusa miatt egyre gyakrabban telefonált be, betegségére hivatkozva és maradt távol munkahelyétől. Bár sokszor vigasztalta magát, hogy beosztottjainak nem mondhatja meg a rajta eluralkodó alkoholizmusát. Keserűen gondolt arra, hogy nagy baj van a mértékletességével. Ilyenkor azonban azzal nyugtatgatta magát, hogy könnyen jön a pénz.

Végre aztán elérkezett a várva-várt fizetési nap, amikor a prémiumok kifizetésre kerülnek. A villanyszerelők számítottak arra, hogy kiestek a főnök kegyiből, azonban arra, hogy ennyire keveset kapnak, végképpen nem számítottak.

A borítékok felnyitása után, egymás után sorvadt le a mosoly a villanyszerelők arcáról.

—Te mennyit kaptál?—kérdezte tőlem Tojű.

—Kettőszázat! —feleltem lehangoltan.

—És Te? —kérdezett sorban egymásután mindenkit, azonban a válasz mindenhol ugyanannyi volt.

Pillanatokon belül parázs lett a hangulat, aminek az

lett az eredménye, hogy mindenki tegye le pénzét a főnök asztalára. Ilyen azonban még sohasem fordult elő, Erre még nem volt példa, hogy prémiumot valaki lemerje tenni a főnök asztalára, azonban a brigád egyhangúan kiáltotta:

—Vissza kell adni!

Majd Tojú ezt követően kirohant a műhelyből és ordította az emeleti iroda irányába fordulva:

—Alázza meg az anyukáját ezzel a vacak kétszáz forinttal a nagy büdös cápája! —majd rohanni kezdett az emeleti iroda irányába, a cápa székhelyére.

—Állj meg! —kiáltottam utána. Amikor utol értem, halkán sügtam fülébe:

—Mit akarsz? Azt akarod, hogy a cápa politikai ügyet kovácsoljon a prémium visszaadásból? Vagy hangulatkeltést, miegymást? Nem barátom! Ezt az adut nem adjuk meg neki. Mindegyikönket fegyelmmel zavarnak el munkahelyünkről, mint a szocialista munkafegyelem megsértőit.

Felmegyünk, szépen, csendben és az asztalára helyezzük borítékainkat, minden szó nélkül. Úgy tudom, hogy emiatt nem eshet bántódásunk, hiszen az öntudatos dolgozó nem köteles elfogadni a jutalmat, amennyiben úgy érzi, hogy nem dolgozott meg érte. Mi pedig azt mondjuk, ha kérdezik, hogy nem dolgoztunk meg érte.

—Igaza van D-nek! Csendben kell az asztalára helyezni a nyamvadt prémiumát!—mondta felém mutatva J villanyszerelő.

Mindez nagyon jólesett, mert távol tartotta Tojút az esztelen cselekedetétől. Így aztán libasorban egymásután, négyen vonultunk az emeleti iroda bejárata felé, ahonnan a cápa kifigyelve, már csattogtatta fogsorát, a közeli ütközetre számítva.

A műhely hirtelen elcsendesedett. A zörgést, kalapálást feszült csend és izgalommal teli várakozás váltotta fel. A műhely dolgozói szentül hitték: a

villanyszerelőket hamarosan bekapja a cápa. Az a cápa, amely a legkisebb véleménykülönbséget is azonnal megszokott torolni, már feszülten várta az érkező elégedetlenkedőket.

A feszült várakozásaik közben az ajtóhoz értünk. Megrántottam Tojű kabátját figyelmeztetésűl megegyezésűnkre, miszerint minden megjegyzés nélkül tesszűk le a prēmiumot a cápa asztalára.

Benyitottunk az iroda ajtaján, ahol a cápa űlt ideges várakozással az asztal mellett, egyik oldalán S művezetűvel, a másikkoldalon a gépírűnűje kopogtatta írűgépűt, mikűzben minden mozdulatunkat éberen figyeltűk.

—Mi ez? —szűlalt meg a cápa, rosszat sejtűve és talán már a száját mozgatta, hogy bekapja a hívatlan látogatűit.

—Hoztűk a prēmiumot! —jelentette ki Tojű.

Miután gűnyos mosollyal az arcán mondta, kűzelebb hajűlt hozzá és mindenű számára hallhatóan a szeműbe mondta:

—Hoztűk magának gűgyűszerre!

Egyetlen pillanat alatt szabadűt el a pokol. A cápa kűkre, zűldre vűltoztatta arcának szűnűt, mikűzben kezűvel űgy verte az asztalt, hogy a telefon ugrálni kezdűt, majd a fűldre pottyanva, darabokra szakadt.

Igyekezűtűk gyorsan lerakni borítűkainkat és szű nélkül elhagytűk az irodát. Műg egy őr elműtűval is hallottűk az irodábűl kihallatszű ordibűlűsűt.

—Szegűny cápa! Ilyen műg nem tűrtűnt vele, hogy a nagy kegyebűl osztogatott prēmiumot—miűrt nem is annyira munkával, mint inkább hizelgűssel, alűzattal illűt szűlgálni—az asztalára visszategyűk.

Már a legutűbbű termelűsi tanácskozűs rendűe is eltűrt a tűbbitűl. Minden korűbbűt az jellemezűt, hogy a fűnűk elsorűta dicsekvűseit az általa vűlt eredműnyekrűl, amit terműszetesen a kifogástalan vezetűse, irűnyűtűsa eredműnykűppen ertűk el a TMK űzem dolgozűi.

Hozzászólás nem volt, mindenki egyetértett mindennel.

—Mi van itt? —kiabálta a cápa, közben a legutóbbi termelési tanácskozássra gondolt, amikor Tojű igen erős kirohanást intézett ellene, mégpedig olyat, hogy a hallgatóság percekig nem merte felemelni lehajtott fejét az asztalról félelmében.

—No megálljatok csak lázadozók, majd adok én nektek prémiumot visszaadni és ilyen durva módon, hangoskodni, tekintélyemet lejáratni!

Hangoskodni! —ennél a szónál elgondolkodott egy pillanatig, mintha ebben a szóban rejlene a lázadozók elleni fellépésének egyetlen járható megoldása.

—Egy ilyen emberrel így bánni, akinek ennyi politikai kitüntetése van? —kérdezte halkán magától és közben megsimogatta kitüntetéseit, amelyeket főnökei talpának nyalásával szerzett.

—Adok én nektek olyan fegyelmit, hogy arról koldultok! —kiáltotta eszeveszett dühében és az asztalától felpattanva, rohant a jogász irodája felé.

Eltelt két nap és még nem történt semmi. A harmadik nap azonban Tojű rontott be a villanyszerelő műhely ajtaján, kezében egy ívpapírt lobogtatva.

—Szigorú megrovás! Nyújtotta a brigád felé felbőszülten.

—Mit vagy úgy oda? Van itt olyan mindenkinek! —lobogtatta meg saját fegyelmiójét Tojű orra alatt J és elkezdte belőle olvasni a lényegesebb részeket:

„ A prémiumot az asztalra dobva, a szocialista közerkölcsöt semmibe véve, durván megsértették a szocialista együttélés szabályait...a jövőben a legkisebb fegyelemsértés is a szocialista dolgozók kollektívájából való eltávolítást vonja maga után!„

—No ez aztán szép levél! Ez azt jelenti, hogy a fegyelmi jogerőre emelkedése után egyetlen hajszál sem választ el bennünket a fegyelmi úton való elbocsátástól! Ezt pedig nem szabad csak ennyiben hagyni. Hogyan adhatott

fegyelmet a jogász úgy a brigádnak, hogy meg sem hallgatott bennünket a prémium visszaadásának körülményeiről? —kérdeztem munkatársaimtól keserű szájjal.

—Ezt megfelebezzük! —jelentette ki L, a megbízott csoportvezetőnk, aki mellesleg már felvilágosultabb volt nálunk, hiszen elvégezte a Marxista középiskolát.

Ezután megírtuk a fellebbezésünket a vállalati döntőbizottsághoz címezve, amelyben kértük, különös körülménnyel vizsgálják meg a prémium visszaadásának körülményeit, különösen a hangulatkeltést, mert a főnök egyenesen a fennálló társadalmi rend elleni lázításról tájékoztatta a jogászt. Ez pedig nem semmi. Megbírálni egy olyan társadalmi rendet, ahol szerintük a munkásosztály az uralkodó osztály, ez bizony mindennek a teteje.

A tanúk sokaságát hallgatták meg az ügyben, de még P besúgó sem mert a hamisvád mellett tanúskodni. Hiszen senki sem halott semmilyen hangoskodást a prémium visszaadásakor. Amit pedig Tojú súgott a főnöknek—*„költse gyógyszerre”*—ezt a súgást mások nem hallhatták.

Azt szokták mondani bizonyos esetekben, hogy a zsűri nehéz helyzetben van. Bizony a döntőbizottság sem volt könnyű helyzetben, mert a hangulatkeltés a —társadalmi rend ellen—nem nyert bizonyítást. Csak pusztán a prémium visszaadásáért pedig nem jár fegyelmi, hiszen a prémium felvétele, sehol, senkinek sem kötelező.

Mindezek után a döntőbizottság, erős felső nyomásnak engedve, engem és J-t keresett meg a műhelyben. Más nem is tartózkodott bent.

—Jó napot szaktársak! —köszöntek miután benyitottak az ajtón és az egyikük rátért jövetelük céljára:

—Ha tanúskodnának amellet, hogy Tojú szaktárs beszélte rá önöket a prémium visszaadására,

akkor önöknek eltörölnénk a fegyelmiüket.

—Tudják mit? —néztem közben J munkatársam szemébe, hogy leolvassam az ő véleményét is, akkor maradjon meg a fegyelmiük. Mi majd megfellebbezzük vállalaton kívüli fórumon!

Mindezek hallatán, tisztességtelen ajánlatuktól megszégyenülve, kotródtak ki a műhely ajtaján úgy, mintha bent sem lettek volna.

Több tárgyalás következett ezután, de nem tudtak döntést hozni az ügyben. Egyik oldalon a brigád igazsága állt, másik oldalon pedig a cápa hatalma a döntésük mérlegén.

Egy év elmúltával megszületett a határozat: *Nem vagyunk vétkesek, eltörölték a fegyelmiüket.*

Tojü akkorákat ugrált örömeiben, mint a zerge a sziklás hegyekben, miközben torkaszakadtából ordította:

—*Itt a cápa, szája tátva, villogtatja fogsorát!*

Teltek a hetek és egyszer csak népiellenőrök jelentek meg a vállalatnál. Többek között a TSZ kocsik javítása felől érdeklődtek. Egy idő múltán befejeződött a vizsgálat, amelynek eredménye az lett, hogy a Cápa és társai, jogtalanul tetemes haszonra tettek szert a TSZ kocsik javítása során. Vétettek a szocialista társadalmi rend szabályai és a szocialista ember típusának normái ellen, ezért eltávolították őket a vállalatból.

A hír hallatán egymásra mosolyogtunk, majd megnyugodva, megbékélve mondtam:

—*A cápa bekapta önmagát!*

De belebukott a vállalat igazgatója is, aki nem tudhatta, hogy beosztottjai nagy pénzeket zsebelnek be a Tsz kocsik javításáért. A szocialista mezőgazdasági termelészövetkezetet nem önzetlenül segítette a vállalat TMK részlege. Főnökei nagy pénzeket zsebeltek be azokért a javításokért, amiért a munkásaikkal egyre többet dolgoztattak.

A bukásuknak örültek a vállalat gépkocsivezetői,

akik a továbbiakban javított kocsikkal indulhattak munkába, hiszen a cég szerelőinek ezután már erre is jutott idő.

Egy kisriporter nagy álma

Firkász Frici lógó orral lépett ki a szerkesztőségi szobából. A téma, amiről írt, most sem felelt meg az elvárásoknak. Elhatározta, olyan témát keres, amiről még senki sem írt.

A készülendő irománynak nem lesz más témája, mint olyan embert találni, *aki ebben az országban, sőt az egész Kárpát-medencében, egyetlen könyvet sem írt. E személy megtalálása lenne az igazi szenzáció!*

El kell ismernünk, ezúttal remek ötlete támadt. Vizsgáljuk meg csak tüzetesen a legutóbb kiadott könyveket:

Itt van például neves tévésztárunk, Bogyó Bandi kiadott könyve. Amikor vállalta *másságát*, a nagy nyilvánosság előtt, papírra is vetette. Sokkal nagyobb sztár lett, mint annak előtte.

Kattogó fényképezőgépek, sebes iramban pörgő a videó kamerák gyűrűjében dedikálta könyvét, amelyből az őszinteségi rohama következtében, igazi sikerkönyv született.

Lettek is irigyei bőven. Volt olyan, aki annak ellenére, hogy nem *más*, eldöntötte, *másnak* fogja magát kikiáltani és erről könyvet ír. A pénz mellett lesz hírnév, ami soha sem elég. Jó, ha az ember úgy habzsol bennük, mint kecske a káposztásföld termésében, úgy őszidő tájékán.

Frici nem kis feladatot vállalt magára. Műemlék Trabantjában ülve, araszolgatta a véget nem érő országutat és minden figyelmét az útmelletti tájra

összpontosította. A délibáb játszott a hosszasan kígyózó út aszfaltcsíkja fölött a meleg júniusi napsütésben. Szeme előtt vibráltak a közeledő tárgyak, melyeknek létezése, oly valóságosnak tűnt, mint annak a személynek a megtalálása, aki életében még egyetlen könyvet sem írt. De a remény nem hagyta és tovább zötyögött a forró aszfalton.

Ebben a lankasztó nyári délidőben érte el azt a helyet, ahol a tehénpásztor itatta a félig éhes, szomjas, gondjaira bízott tehéncsordát. Nem is lehet csodálkozni azon, hasuk nem akart gömbölyödni a lelegelt fű mennyiségétől, hiszen az aszálytól kopár legelőn már alig volt mit legelni.

—Itt állj meg te bizakodó Firkász Frici! Ez az ember biztosan nem írt még egyetlen könyvet sem. Ezt az embert keresed már régóta! Ez lesz a te embered! Róla írod meg a nagy riportot!

Erre az égi hangra csikorogva fékezett Trabantjával, melyet már alig tartott össze néhány rozsdás csavar:

—Jó napot kívánok! Látom, szomjasak a tehenei!—mondta s emelte fel eközben jobb kezét a kitartó riportvadász, hogy minél nyájasabbnak tűnjön köszönése és ezáltal legyen népszerűbb a kútból vizet meregető pásztornak, a nép egyszerű fiának, aki sejtése szerint még nem írt egyetlen könyvet sem.

A tehénpásztor meglepődve nézett az érkező, nyájasan köszönőre, hiszen nem gyakran köszön neki emberfia ezen a kopár legelőn. Főleg nem ilyen kedvesen. Hiszen pásztorsága nem olyan tevékenység, melyben gyakorta osztogatnák a Kossuth díjat és a sztárság fogalma sem igazán ismeretes.

—Adjon az Isten, édes fiam!—fogadta illedelmesen a köszönést és bökött kezével zsiros kalapjának karimájához, amely még a nyári záport is kibírná, ha ebben az aszályos időben olyan létezne, majd rákérdezett az érkező úrra, aki nálánál alig fényesebb öltözetet viselt:

Mi járatban van az úr errefelé?

—Nagydologba vágtam a baltámat!—felelt az érkező firkász.

—Mi lenne az a nagydolog?—kérdezte a pásztor, miközben szívott egyet a füstölgő pipáján, amelyet a riporter érkezése előtt gyújtott meg és most sűrű, bodor füstkarikák kavaroztak a kobakja körül.

—Olyan embert keresek, aki még nem írt könyvet soha életében. — jelentette ki Firkász Frici, olyan magabiztosan, mint ki szentül hiszi, hogy ezt már nem kell tovább keresnie, mert most és azonnal, megtalálta a szent helyen.

A tehénpásztor e szavakat hallva, először a pipájából imént beszívott ártalmas füstöt kifújta, majd ekképpen hallatta hangját:

—Ami azt illeti, itt rossz helyen kutakodik uraságod!

—Hogy-hogy rossz helyen?—kérdezte, rosszat sejtve, nagyon rosszat.

—Én bizony már írtam!

A megdöbönt riporter elmélázva nézte a tehénpásztor göcsörtös újait és azon gondolkodott, miképpen lehet ilyen csontos, bütykös, ormótlan újakkal az írószerszámot ragadni.

—Ha kérdezhetném, milyen témakörben?

—A tehénszarva és a férfiember szarva közti különbségről. Mert ugye, az utóbbinak akkor nő jobban a szarva, ha minél többet csalják, míg a másiknak—a tehénnek — akkor, ha minél kevesebbet csalják el tőle a takarmányt.

Mindezek hallatán Firkász Frici hangulata úgy ellankadt, mint ebben a nyári, meleg időben a gyom helyett tévedésből kikapált kukorica ellankad. Vakargatta fejét, hol keresse ezután riportalanyát, ha már ez az egyszerű pásztor is könyvet írt.

—Mondja, jóember, nem tudna olyan embert, aki még ez ideig biztosan nem írt könyvet? —fogta könyörgőre szavait.

A tehénpásztor, miután megsajnálta a kétségbeesett firkászt, felemelte rojtos bőrrel díszített ostorát, majd a távolabbi irányba mutatott annak kifényesedett nyelével:

—Ott, azon a nádason túl, legeltet egy birkapásztor. Szerintem ő még nem írhatott könyvet, mivel még a betűvetést sem tanulta meg annak idején, mivel iskolába sem járt. – mutatott a birkanyáj feltételezett irányába, amelyet a szél lengette nádtenger túloldalán lehetett megtalálni.

Egy kis mosoly aranyozta be az eddig reménytelenül kutakodó firkász ábrázatát, majd elköszönt és a mutatott irányba hajtott.

Alig ment egy hajításnyit, amikor a tehénpásztor által mondott birkanyáját megpillantotta. Miután bekanyarodott a nyáj mellé, most is illedelmesen köszönt az újabb pásztornak, de az nem akart visszaköszönni. Helyette a birkák bégettek fájdalmasan, hiszen az aszály sújtotta legelőn, a korábbi füves mezőnek már a torzsái sem látszottak:

—Jó napot kívánok! Legelnek-e a birkái? — köszönt most is, illedelmesen.

—Legelnének, ha lenne mit!

—Azért álltam meg, mert a szomszédos tehénpásztor azt mondja, hogy kend, annak idején, nem tanulta meg a betűvetés tudományát.

—Ami igaz, az igaz- mondta miközben kiköpte szájából az eddig rágott bagót, amely egy nagyot loccsant. Valóban nem tanultam meg, mert gyerekkoromban a bojtárság tanulásával töltöttem az időmet és nem a betűvetéssel.

—Akkor kend nem is tud írni?

—Bizony én azt nem tanultam meg! A birkalegeltetés tudományát azonban kellően elsajátítottam az apámtól. Nyugodjon szegény békében, ott, ahová elhantoltuk. — mutatott abba az irányba, ahol a falu temetője rejtőzködött az erdősávja mögött.

E szavakra Firkász Frici szeme derűsen csillogott,

arcán megjelent ismét a bizakodó mosoly.

—Ha nem tud írni, akkor még könyvet sem írt?— kérdezte magabiztosan a birkapásztor hunyorgató szemei közé tekintve.

—No, ezt azért nem mondanám! Nem régen jelent meg egy könyvem a birka és az ember összehasonlításáról, amelynek olvasása után kiderül, hogy némely ember egyáltalán nem okosabb a birkánál. Most pedig már a második könyvemet írom, amelyben a birkák körömfájásának egyszerűbb gyógyításáról írok.

—Már megbocsásson kend! Hiszen az előbb azt mondta, nem is tud írni!

—Ez igaz, de az unokám már számítógéppel ír és neki diktálom le a könyvemet, ami után egyre nagyobb a kereslet. Márpedig, ha én diktálom, az én szellemi termékem. Ennél fogva, jogot formálok a szerzői jogdíjra, amiből úgy szaporodik a pénzem, mint eső után szaporodna a fű. —mutatott a most még reménytelenül esőre váró fűtorzsákra a bajsztát büszkén pödörgető birkapásztor.

Az előbbi mosoly olyan gyorsan hervadt le az ismét csalódott riporter arcáról, mint korábbi álma a nagyriport megírásáról. Keserűen fakadt ki, miután köszönés nélkül elhajtott:

—Ilyen ország nincs is talán másik az egész világon, ahol nem lehet olyan emberrel találkozni, aki még egyetlen könyvet sem írt! Ráadásul, mindenki remekművet ír, csak nekem nem akar sikerülni még egy vacak riport sem! — sóhajtott reménytelenül és azon töprengett, ha az első fának nekihajtana, minden problémája megoldódna.

JÁRJ SZERENCSEVEL

A vashordókkal megrakott tehenes szekér csigalassúsággal kapaszkodott kifelé a faluból a Malomló út meredek emelkedőjén. Innen a Nagyvölgy-tetőről figyelve, még azt is pontosan meg lehet olvasni, mennyi hordó van a szekér derekában. Hiszen a domb lábánál – a falu szélén – ér ki a Felsőpartra a megrakott szekér, így fentről könnyen szemügyre vehető annak rakománya.

Persze, a Nagyvölgy-tetőről nemcsak a Malomló úton járó-kelőket lehet jól látni, hanem a messze tájakat is. Tiszta időjárási viszonyok esetén, ha dél irányába fordulunk, még a Tiszáig is elláthatunk. Láthatók az alföldi falvak a szélrózsa minden irányában. Alattunk Szomolya község nyúlik el a völgyben. Ha szemünkkel észak felé kutatunk, az Eged-hegy és a Vár-hegy vonulatai láthatók. A Vár-hegy alatt Noszvaj község háztetői piroslanak. Erről a magaslatról ragyogó kilátás nyílik a környékre. Ha valaki távolba akart látni, ezt a helyet kereste fel. Akkor is, ha jó szándékú céllal figyelt és akkor is ha rossz szándékkal. A háború idején ásott géppuska- és ágyűhelyek még ma is fellelhetők. Sok katona halt meg ezen a helyen, amikor a szemközti Gyűr-tetőről az ellenséges géppuskák, ágyúk ontották magukból a halált osztó lövedékeket. Sokan haltak meg a Gyűr-tetőn is, amikor vissza lőttek. Erről a magaslatról – és a Gyűr-tetőről is – figyelték az erdők-mezők csőszei a rájuk bízott területet, hogy minél eredményesebben láthassák el feladatukat. Innen figyelték most Rákosi fináncai is a tiltott pálinkafőzés szabályszegőit.

A faluban már egyre lehetetlenebbé vált a pálinkafőzés, ezért a szőlőhegyi kunyhókban próbálkoztak a falu lakói e tiltott tevékenység folytatásával. Mert valamiből mégiscsak meg kellett élni. A gyümölcstermő dombok és rétek lankái hiába adtak bő termést, a beszolgáltatás mohó étvággyal tüntette el, ami csak termett. Emellett

a propagandagépezet az elmúlt idők nehéz időit emlegette abból a célból, hogy a jelen sanyargatásáról, a teherviseléstől szenvedők figyelmét elterelje. Merthogy hajdanán dézsma volt, kilenced, vagy tized.

Innen, a dombtetőről észak felé fordulva, egy karnyújtásnyira balra, lent van a kőkereszt mögött az útszűkület, ahol a Vén-hegyről a faluba szállított terményeket hajdanán megtizedelték. Ez csak a termés tizedrészét jelentette nem úgy, mint a beszolgáltatás, ahol kisöpörték a termelő portáját, nem törődve azzal, hogy éhen hal-e vagy nem. Ha valaki ezek után mégis élni akart, akkor ezt csak törvénybe ütköző pénzkeresettel tudta elérni. Például: pálinkafőzés, feketevágás (*disznóvágás*), orrvadászat, erdőről falopás és még ki tudja mi más. Végül is, minden becsületes embernek volt valami a füle mögött. A becsütelenekeket, besúgókat, spicliket az állam etette. Most is a domb tetejéről, árgus szemekkel figyeltek a fináncok minden mozgást a környéken. Az egyiküknek – a társa szerint Jancsi – gubics nagyságú szeme majdnem kiesett, amikor a szekér a házak takarásából kijövet, már láthatóvá vált. Kényelmesen ballagott le a dombról, a cammogó tehenes szekér elé és a törvény hangján állította a megrakott jármű hajtóit:

– Hová igyekszik az elvtárs? Mit szállít a hordókban? – tette fel a kérdéseit a megállás után annak ellenére, hogy orrfacsaró bűz terjengett a szekér körül és igyekezett minél kevesebb levegőt szívni tüdejébe. A tehenek hajtója – jól leplezve izalmát –, lelépett a szekerről és a leghátsó kis vashordó ponyvakötését fellazítva, így szólt:

– Tessék megnézni! A legjobb trágya ez, ami csak létezik a pöcegödörből, onnan meregettem és a szőlőhegyre viszem. Ebből lesz jó termés a jövő esztendőben. A sok finom szőlő és a sok finom cseresznye. Mert a földet nem lehet becsapni. Annak, ha nem adnak, nem ad semmit. Nem olyan, mint az ember, hogy ígéretésekkel is beéri.

Szerencséjére a bamba finánc ebből a célzásból nem értett meg semmit. Ha megértené, még azt is

mondhatná, hogy ez a kocsis egy kulák bérence, imperialistákkal szimpatizáló egyén, a magyar dolgozó nép el-lensége. Mint ilyen egyénnek a lakat alatt a helye. De most a levegővétellel volt elfoglalva. Beszélni már nem beszélt, hogy a száján keresztül se szivárogon levegő a tüdejébe. Az egyik orrlyukát is befogta, mert máris úgy érezte, hogy a falu egyik kulákjánál kierőszakolt potya-ebéd rögtön a felszínre tör belőle. Amikor a hajtó a többi hordóról is próbálta leoldani a takaróponyvát, dühösen rákiáltott:

– Menjen az elvtárs fenébe ezzel a förtelmes kuli-mással.

A kocsis ráérősen kötözte vissza a ponyvát, miközben gyomra remegett az idegességtől. Mindez érthető volt, hiszen a két vashordóban jó minőségű gyümölcscefre volt betakarva. A házikertekben és szérűskertekben termő gyümölcsökből származott, amit szintén ki kellett szállítani a szőlőhegyen épített, vagy tufába vágott kunyhókba, mert a faluban már lehetetlen volt pálinkát főzni.

A belső kertekben termett, selejtesebb gyümölcsök a faluban kerültek az erjesztő hordókba, így azokat kellett kiszállítani.

Izidor – így hívták a szekér ülésén ismét helyet foglaló embert – ostorral kezében nógatta a szekeret vontató teheneket.

– Gyerünk Lámpás, gyerünk Szegfű!

Jancsi finánc szájízét veszve nézett a távolodó szekér után. Érezte, hogy valahol ismét át van verve, mert most sem talált semmilyen pálinkafőzésre utaló nyomot. Csak azt tudta, hogy szaporodik a kisüsti pálinka a faluban annak ellenére, hogy már minden pálinkafőzőedényt lefoglaltak. Korábban is sok álmatlan éjszakájába került, míg lefűlelte az éjszakai pálinkafőzőket. Mostanában senki sem akadt horogra annak ellenére, hogy változatlan buzgalommal szimatolt az éjszaka és nappal egyaránt. A szekér elérte azt a pontot, ahol a faluból jövő gyalogút találkozik a szekérúttal. Ez a hely a

kaptárkő. Itt várt a szállítmányra Miklós – Izidor útitársa. Előre megbeszélték a találkahelyet. Még gyanúsabb lett volna, ha a finánc ellenőrzésekor mind a ketten a szekéren ülnek. A kaptárkövek némán süvegelték az érkezőket, ugyanúgy mint több száz éve minden arrafelé járó embert.

– Nem volt semmi baj? – kérdezte Miklós, amint felkapaszkodott az ülésdeszkára.

– Baj éppenséggel nem volt, de nagyon szimatolgat utánunk –, válaszolta és visszatekintett a falu irányába, jól szemügyre véve azt a helyet, ahol a finánc megállította. De nem látott semmi olyat, ami esetleg a követésükre utalt volna. Így hát megtömték pipájukat saját termelésű dohánnyal és bodor füstöket eregettek. Tudták, ezután már kevésbé kell tartaniuk ellenőrzéstől, hiszen már a kaptárköveket is elhagyták a Novaj irányába kanyarodó kaptárréttel együtt. Csak a csend, az erdő csendje, maradt útitársuk egészen a Felsőmétyi-hegyig.

Időnként egy-egy szarvas, őz és nyulacska ugrott át távolabb a nyikorgó szekértől. Izidor a már kialvó pipáját megpiszkálta, ami után újra bodor füstöket eregetett, majd Miklóshoz fordult:

– Ez a mocskos finánc kereste nálam a bort az elmúlt télen. Megismerem a vörös pofájáról. A krumplicsomó alatt kutatott a pincémbe. Átkapálta az egész csomót, miközben annyit összevagdalt, hogy egy kisebb fajta vendéglő egy ebédhez nem használ fel annyit. Bort nem talált, de az összevagdalt krumplikáromat senki sem térítette meg.

Aztán meg valami lyukat keresett, mert szerinte abban van eldugva a borom. Egy durunggal kongatta a pincém földjét abban a reményben, hogy majd csak megtalálja az üreget. De nem találta meg. Ha ezzel a módszerrel keresi, nem is találja meg soha. Hiszen alattam is, fölöttem is pincék vannak, amelyek még lábdobbantásra is konganak. Mindenesetre, ez a mocskos finánc még nem adta fel. Lehet, hogy nem is rajta múlik az egész kere-

sés, mert a pinceszomszédom egy nagy spion, aki betegesen jelentget mindenkit, valami kitüntetés reményében.

Amikor ezt a lyukat vágtam, nagyon figyelmesnek kellett lennem, nehogy észrevegyen valamit. De ő sunyi módon megbújt a pincéjében, és úgy hallgatózott. Volt olyan is, hogy elmenést színelve, nagy zörejekkel zárta be pincéjének ajtaját, de belülről. Ezt én észrevettem, mert egy ajtórésen keresztül figyeltem, hogy el megyen-e igazán. No, ha te nem mégy el, majd én elmegyek!

Ezután egy kőfal mögül figyeltem, amint dühösen távozik az aljas spion. Mikor elment, visszamentem és faragtam tovább az üreget. Végül elkészült és a borom egy részét belerejtettem. Nem vagyok hülye, hogy mindent bevalljak ezeknek a csavargóknak, akik a spion társaikkal együtt munka nélkül dőzsölnek. — miközben ezeket mondta, még nagyobb köpött, mint egyébként a pipától szokott. Valószínű, hogy a sanyargatóinak szánta a többletet, amire bőven rászolgáltak.

Időközben megérkeztek a Felsőmétyi-hegyre – Vendel bátyó kunyhójához. Itt már aggódva várta őket a harmadik társ, Laci. Türelmetlenül toporgott az ajtó előtt, látott rajta, hogy korábban várta érkezésüket.

– Csak nem történt valami bajtok az úton? – kérdezte aggódva és tovább mondta— mai időkben minden előfodulhat, ami bajt jelent. Ezekben a háború utáni, zavaros években különösen sok a csavargó, az útonálló, még a fináncokon kívül is. Azért csak a faluban, vagy mellette portyáztak a fináncok is, mert féltették az életüket.

Másról sem lehetett hallani, mint most a Hársas mellett ölték meg ezt, az egri útban azt. Mezőkövesd felé vezető úton pedig kirabolták amazt. Most azonban nem történt más azonkívül, hogy a finánc feltartóztatta a szekeret, míg társa a Nagyvölgy-tetőről továbbra is kidüldelt szemekkel figyelte a mozgást más irányban is. Az érkezők jókedvűen válaszoltak az aggódó kérdésére:

– Ugyan már! Hová gondolsz? – mondta Izidor, miközben megkongatta a hozott vashordókat, amelyek nem az ürességtől kongottak.

Erre a válaszra egymás hátát veregették mókásan, amire a sikeres út szolgálta az okot.

– Erre inni kell! – jelentette ki Laci, és a frissen főzött pálinkából öntött a poharakba, mely kristálytisztán csillogott a pohár szélén apró buborékokkal.

– Megvan ennek a foka! – jelentette ki Miklós elégedetten és krárogott egyet a torkát égető erős pálinkától.

Laci a dicséret hallatán mosolygott, hogy nem töltötte fölöslegesen az időt, míg társai a cefréért voltak. A kóstoló után kiürítették a cefréshordókat, majd Miklós a legkisebb hordóra mutatva kérdezte:

– Hát ezt hova tegyük? – gondolt a pöcegödör tartalmára.

Oda a cseresznyefa alá! Legalább megfizetünk Vendel bátyónak a kunyhója „bérléséért”. Ebből lesz a finom ropogós cseresznye, ami csak Szomolyán terem! – mutatott jókedvűen Izidor a kunyhótól távolabb álló, terebélyes cseresznyefa irányába.

A kunyhó kéménye bodor füstöt eregetett a frissen rárakott tölgyfa hasábjaitól, amelyek még nem voltak megszáradva. A füst gyorsan szertefoszlott a gyümölcsös, és a mellette elterülő erdő fáinak lombjai fölött. Öt kilométeres körzetben ember nem létezett rajtuk kívül. A pusztuló szőlőhegynek még meglévő művelt szőlős részein is lezajlott már a szüret, még akkor is, ha a termés nem volt beérve. Az erdő közelsége miatt nem lehetett várni a teljes érésre, mert a vadak-madarak így is jócskán megdézsmálták a termést. Ez a gyümölcsös is kipusztulóban volt már. Távol a falutól és minden emberlakta helytől. De a vadak annál jobban érezték magukat, minél ritkábban fordult meg errefelé az ember. A vaddisznótúrások szaporodtak a szőlősorok között és a fák alatt is. Sőt, már a szekérútba is beletúrtak. A fácánok olyan jól érezték magukat a környéken, mint a tyúkok a baromfiud-

varban. Csak meg kellett fogni őket, és máris bográcsba kerültek. Ennek Laci volt a nagymestere. Az este kirkott csapdába vagy egy nyúl sétált bele, vagy egy fácán kapirgált addig, míg hurokba akadt a lába. Nem volt gondjuk a hús miatt, mert esetenként nagyobb vad is került a kondérba, sőt ilyenkor még hazára is jutott.

A beszolgáltatás miatt nem is jött rosszul, hiszen az elnyelte a hízókat, baromfikat, marhákat és mindent, amit enni lehetett.

A szekérből kifogott tehenek békésen legelésztek, hiszen volt mit legelniük, ha csak a szekérút melletti vas-tag gypsözőnyezet nézzük is. De fű volt már itt mindenfelé. Ahonnan az ember kivonul a természet gyorsan visszafoglalja.

A bőséges legelőn kielégítették étvágyukat az éhes tehenek. Miklós birkafaggyúval kente be nyakukon azt a helyet, ahol a járom keményfája megkeményítette a bőrt. Ennél jobbat manapság bőrpuhítására még nem találtak ki.

Az új szállítmánnyal érkezett cefréből telepakolták a nagy főzőüstöt, majd rátették a tetejét, amelynek közepéből a rézből készült kígyócső indult a vízzel tele lévő hűtőhordó irányába. A rézüst tetejét nedveskorpával kenték be, hogy a hézagoknál el ne illanjon a cefre szesztartalma a forralás következtében. A cefre párája a hűtőedényen keresztül érve, szeszként jelent meg a rézcső végén. A tölgyfahasábokkal ismét megrakták a tüzet. Ezek fellobbanó fénye megvilágította arcukat a nagy cseresznyefa árnyékában, még nappal is homályos kunyhóban. Izidor nézte a fellobbanó lángokat, amelyek arcukat megvilágították, majd beszélni kezdett:

– Lassan vége lesz a pálinkafőzésnek itt a hegyen. Ez a módszer is feltűnő már. Sokszor álltunk már a lebukás szélén. Még most is remeg a gyomrom, ha arra a mocskos fináncra gondolok, mert csak hajszálon múlt a lebukás. Ha nem olyan finnyás és a többi hordót is megnézi, akkor a börtönbe kerülök – sóhajtott egyet, majd a tü-

zet megpiszkálva, folytatta:

– Talán János bátyónak remegett így a gyomra, amikor a háború után a szeme láttára kötötték el lovait a portájáról.

Miklós és Laci feszülten hallgatták a pálinkakóston túl járó Izidort, amint a szesztől fűtve, a történetet elkezdte lassan mesélni, a módját megadva a történetének:

– János bátyó szeretett a tornácon aludni. Tavasztól őszig már évek óta ezt tette. Persze abban is volt valami, hogy a lovait féltette, mert akkoriban gyakran előfordult, hogy valakinek a lovát elkötötték az istállóból.

Laci és Miklós feszülten hallgatták jóval idősebb társukat, aki olyan dolgokról mesélt, amire ők még nem emlékezhetek. A kunyhó környéke még nappal is csendes volt, most hogy szürkülni kezdett, még csendesebb lett. Egy-két fácán rikácsolt a környéken, mintha a hurokba akadt társáért zsörtölődött volna. Az erdő mélyéből bagolyhuhogás hallatszott. A Hársas felől pedig szarvasbika bőgését hallhatták. Jelzett vetélytársainak, hogy azon a területen ő az úr. Ezek a hangok belevegyültek az üstben fortyogó cefre és az alatta pattogótűz neszébe.

– Melyik János bátyóról van szó? – kérdezte Laci.

– Hát a drága jó apósomról! – nyomta meg a „jó” szót gúnyosan Izidor.

Ő sohasem szeretett engemet. A lányának gazdagabb férjet akart, akinek szintén két lova van, mint neki. De aztán egy augusztusi éjszakán az ő két lovát is elkötötték. Alighogy hazakisértem Juliskámat a bálból, a holdfény csinálta árnyékban összebújtunk a hársfa alatt. Minél jobban szorítottam magamhoz, éreztem szívének dobbanásait. Mind a két kezét nyakam köré fonta és húzta a fejem az övéhez. Éreztem forró leheletét és a következő pillanatban forrón csókolta a számát. Arca lángolt, szeme tüzesen villogott, éreztem, hogy még az éjjel magamévá teszem. Lassan lépegetve mentünk be a kapun, és át mentünk az udvaron a kert irányába,

ahol a bokrok sűrűje mindent eltakart.

Az istálló előtt haladtunk el, ahol az ajtó nyitva volt és a lovak még a jászol előtt álltak, első lábukkal az almot kaparták. A gazda a tornácon lévő dikón aludta az igazak álmát, a fal felé fordulva, apró horkolások kíséretében. Aztán, mintha ébredne, átfordult a másik oldalára, de máris visszafordult a fal felé, mint akinek nem jó az álma.

Lélegzetünket visszafojtva lépegettünk a kert felé, nehogy észrevegyen, mert akkor aztán jaj nekünk! Éreztem Juliskám keze remeg a kezemben, de nem csak az apjától való félelmében. Leültünk egy bokor alá és simogattam remegő kezét. Olyan csend volt, hogy a tücskök cripelésén kívül más nem hallatszott. Még a kutya is csak elvétve ugattak. Talán csak az álmukban megjelenő falatokra vakkantottak egyet-egyet. Annál furcsább volt, hogy a patak irányából halk sustorgás hallatszott. Nem mozdultunk. Az óvatos lépések zaját már közről hallottuk.

– Ki az? – kiáltottam abba az irányba.

Pillanatnyi csend után hallottuk, amint csörtetnek visszafelé a patak irányába, majd nagy csobbanás után futottak a vízben. Meglepetten ültünk egymás mellett attól félve, hogy valakik tanúi voltak a pásztoróránknak. Csak akkor nyugodtunk meg, amikor rájöttünk, hogy mi vettük először észre őket. De a pásztorórának vége lett, megzavartak bennünket, így hát elbúcsúztunk egymástól. De a látogatók még az éjjel visszajöttek, másnap reggel ezt is megtudtuk. Juliska anyja reggel jajveszékelve rohángált a faluban:

– Jaj! Jaj! Ellopták a két lovunkat! Oda van a Sárga, oda van a Pejko! – jajveszékelt, és kérdezte, nem-e látta valaki, de nem látta senki.

Csak János bátyó volt hallgató. Ő nem szólt semmit, csak magába roskadva ült a háza küszöbén. A szomszéd unszolására aztán mégis beszélni kezdett, rövid mondatokban:

– Nem tudtam jól aludni, csak forgolódtam a dikón. Juliskámon töprengtem, hogy mi lesz velem, ha mégis behálózza ez a koldusivadék, Izidor. Nem szerettem volna, ha az én lányom is olyan szegénységben kezdi az életét, mint mi az anyjával. Nyugtalan voltam. Már a Hold teljes fényével besütött a tornácra, amiből sejthettem, hogy ugyancsak későre jár. Biztosra vettem, hogy azzal a koldussal van a bálban ismét. Aztán a jótékony álom ránehezedett a szememre és elaludtam. Vagy másfél órányit aludtam – a Hold állásából ítélve –, amikor halk nyertést hallottam az istálló irányából. Felültem a dikón.

– Feküdj vissza gyorsan, ha kedves az életed! – parancsolt rám egy alak, és a Hold fényében megvillant a baltája éle, amit fejem fölött tartott. Ez idő alatt társa kivette mind a kettő lovamat az istállóból. Egy pillanatig azon voltam, hogy nekirontok a baltát tartó alaknak, de éreztem, hogy reménytelen számomra minden mozdulat.

Baltával kezében hátrált kifelé az udvarról a lovaimat vezető társához. A következő pillanatban lópaták dobogása verte fel az utca éjszakai csendjét.

– Szerencsére! – tette hozzá Izidor, az apósa elbeszélésének idézése végén. Ő vesztett két lovat – amik soha nem kerültek elő –, én meg nyertem egy hűséges asszonyt magamnak, akivel boldogságban élek. Ha lovait nem lopták volna el, még most sem adta volna a lányát hozzám büszkeségében. Így már nem volt baj, hogy nem volt lovam.

Fahasábokkal újra megrakták a tüzet és a felvillanó lángok fényénél kiűritették az időközben vodkával telecsurgó edényt. Miklós a csurgó vodka alá tartotta a stampedlit és megkóstolta, majd megjegyezte:

– Még „húz” egy kicsit, de félórán belül új cefrét tesszünk az üstbe – mondta és csettintett egyet nyelvével az ízlelést követően, majd a maradékot a tűzre lötytyintette, amittől a láng egy pillanatra fellobbant.

Az idő már jócskán belenyúlt az éjszakába. Az erdőben a baglyok huhogása egyre ritkábban hallatszott, mint-

ha át akarták volna adni helyüket a nappali madárvilágnak, és a fácánoknak. A hajnal már közeljárt annak elnére, hogy e keleti égbolton ennek még semmi jele nem volt, de az erdő élővilága csalhatatlanul jelezte.

– Itt az ideje, hogy az indulásra is gondoljunk, ha pirkadat előtt be akarunk érni a faluba! – mondta Izidor és a pálinkával megtöltött üvegeket egy nagy zsákba rakták, amely tartókötelekkel ellátva, hátizsákként szolgált.

Miközben Izidor a hátizsákot kötözte, megjegyezte:

– Az az érzésem, hogy ezek a pálinkafőzések nagyon veszélyesek. Egyre ritkábban lehet már csinálni, míg végül el is marad. Elmarad, mint öreg szülém fogfájása, az utolsó fogának kihúzása után.

– No, azért mi még nem hagyjuk, hogy az utolsó fogunkat olyan könnyen kihúzzák! – jelentette ki Miklós arra gondolva, hogy ő bizony még egy darabig szeretné főzni a pálinkát.

Most Laci volt a soros, hogy a pálinkát becsempéssze a faluba. Izidorral együtt felpakolták a szekérre a vashordókkal együtt, mert a felső partig a szekéren vitték. A tehenek terpeszben állva kérődzöttek a kunyhó előtt álló szekérhez kötve. Az estig legelt finom füvet rágták át újra, amikor ismét szekér elé állítva, nyakukra tették a jármot. Olyan sötét volt, hogy a befogott teheneket vezetni kellett, hiszen az ostorosi domb mögött már régen lebukott a Hold. A napkelte még messze járt. Óvatosan – a szekeret fékezve – ereszkedtek le a Hátmegi rétre, majd kapaszkodtak ki a Vesszős oldalán a Kaptárkőhöz. Itt Izidor megállította a teheneket, majd Lacihoz szólt:

– No Lacikám, járj szerencsével!

– Elkel a szerencse. – mondta Laci, majd hátára vette a harminc kilónyi hátizsákot társa segítségével. Titokban irigyelte Miklóst, hogy ő most a viszonylag biztonságos kunyhóban maradt pálinkát főzni.

Majd hamarosan elnyelte az éjszaka hátizsákjával együtt. A ritkuló sötétség miatt igyekeznie kellett. Hiszen a Gyűrteő mögött már megpattant a sötétség burka, észrevehető-

en pirkadni kezdett.

A falu zaja jól kihallatszott a Felső-partra. A kutyák ugattak, a szarvasmarhák bőgtek és a kakasok teljes torokkal hirdették, hogy azon a baromfiudvaron ők az urak. Elérkezett az állatok kora hajnali etetésének ideje. Laci nagyon óvatosan ereszkedett be a faluba. Időnként meg-megállt és belehallgatott a pirkadó hajnalba, szemeivel próbálta fűrészni a ritkuló sötétséget, nehogy a fináncok karjaiba találja magát. Zavarta, hogy az egyik üveg nem volt teljesen tele, és ezért furcsa, kotyogó-lötyögő hangot adott minden lépésére, ami a hallgatózásban zavarta. Megállt, hogy valamit igazítson rajta, de ez sem ért semmit, mert tele kellett volna önteni. Pálinka a kunyhóban nem maradt, azért nem lett teleöntve. Ez a rövid pihenő kellett is, mert egyik korsó nyomta a hátgerincét. Megigazította, majd indult is tovább. Tudta, hogy most jön a nehezebb része az útnak. Benézett egy utjába eső pinceajtón és valami képtelen gondolatai támadtak zaklatott agyának.

– Milyen jó lenne, ha innen alagút lenne hazáig! – gondolta, és megtörölte verejtékező homlokát és eközben suttozó hangokat hallott.

– Biztos, hogy jól láttad? – kérdezte az egyik alak a másiktól.

– Nem tévedek! Itt kell lennie valahol! Errefelé jött! – felelt a másik alak határozottan.

– No, akkor lassan-csendben kutassuk át a pincék bejáratát, aztán majd meglátjuk! – javasolta a másik.

Érezte, hogy a szíve a torkában ver, az alig húszméternyire suttozó fináncok miatt. Hogy azok voltak, ahhoz nem fért semmi kétség. Hiszen a pincetorkából láthatta, hogy egyenruhában vannak, ha homályosan látta is.

– De hát honnan jöttek rá, hogy errefelé jövek? – kérdezte magától, s már biztos volt benne, hogy rá várnak. Nem volt idő további töprengésre, mert üldözői túl közel voltak.

Óvatosan hátára vette ismét a hátizsákot, miközben egy kőre lépett. A bokájában nyilalló fájdalom

mat érzett a kőre lépés miatt, azonban mégis ez adta a mentőötletet. Fogta a követ és teljes erővel bedobta az előtte lévő kertbe.

– Ott! Ott! Hallottad?

– Hallottam! – felelt a másik fiánc és rohantak be a fák közé.

Nem telt el egy perc, amikor vad csaholást hallhatott. Nem volt kétséges, hogy üldözői bent vannak az egyik portán, ahol a kutya megtámadta őket, mert éktelenül orditoztak. Laci minden erejét összeszedve, rohant hátszákjával hazafelé, addig, amíg a kutya az üldözőit lekötötte. Otthon már várta Izidor, aki ez időre már kifogta szekeréből a teheneket és a jászol elé kötötte, majd szénát tett eléjük. Ekkor toppant be Laci. Izgatottan mondta el, hogy milyen közel járt a lebukáshoz. Mindene verejtékezett, de nemcsak a cipekedés volt ennek oka. Sokkal inkább a sötétben való lopakodás és főleg a menekülés okozta izgalom.

– Majdnem elkaptak! – mondta remegő hangon és ziháló tüdejével a levegőt kapkodta.

Izidor a vállára csapott és vigasztalni kezdte:

– Az a fontos, hogy sikerült. Túljártunk az eszükön most is. Újra lesz egy kis pénz, amiből élhetünk egy darabig.

A beszolgáltatás úgyis elvisz mindent, mert annyit sem hagynak, hogy szűkösen megéljünk. Kisöpörték most a kamrát, mintha ők termelték volna az összes terményt. Nem is csoda, ha a fiatalok menekülnek a faluból a városba, ahol az iparban elhelyezkedve, mégiscsak több marad a megélhetésre. A falu szőlő- és gyümölcsösdombjai – mint Csák Máté földje – elparlagosodnak. Ahol még ezek előtt a Kánaán földje volt, most a dudva, a gaz terem. Először a legtávolabbi dombokat nem művelik, mint a Métyi-hegy, aztán a Kutya-hegy, Nyárias. Aztán sorra kerül a közelebbi területek elhagyása is, mert nem lesz, aki megművelje őket. Csak az idősök maradnak, akik nem tudnak dolgozni. Marad még egy

népréteg, amely nem akar dolgozni. Ám annál jobban szaporodik, hogy még szegényebb legyen – fejezte be mondókáját Izidor.

Napok múlva – amikor túl voltak már az izgalmakon – beszéltek meg, hogy milyen jó ötlet volt a kő bedobása a kertbe. A fináncok eszeveszetten rohantak a kertbe, ahonnan a zajt hallották, de a hamis házőrző kutya alaposan helyben hagyta őket. A veszettül csaholó kutya széttépte a nadrágjukat. Majd ennek eszeveszett csaholására a többi szomszéd kutyák is támadásba kezdtek. Erre aztán előkapták pisztolyaikat és a sötétben, vaktában lövöldözni kezdtek, mire a kutyák megfutamodtak. Ekkorra már a ház gazdája is kiszaladt a kertbe, hogy megnézzze, mit üldöznek a kutyák, majd futás közben hallotta a lövéseket. Ettől megijedt és futni akart visszafelé a házba, amikor a homályos kertből valaki rákiáltott:

– Állj! Igazolja magát az elvtárs! – majd egy másik hang is kiáltott:

– Nem értette! Igazolja magát!

– Itt lakok ezen a portán! Mit akarnak tőlem?

– Induljon előttünk befelé az udvarra! – hangzott a parancs.

Ezután elindultak a kertből az udvarra, ahol égett az udvari villany. Ennek fényénél ismerték meg egymást a fináncok és a spion. Azt semmiképpen sem tételezték fel, hogy az egyik legjobb spion volt, akit a sötétben üldöztek. Már csak azért sem, mert annál sokkal lustábbnak ismerték, hogy a pálinkafőzéssel bíbelődött volna. Inkább jelentgetett. A fináncok kérdésére, hogy nem látott-e valakit a kertben, csak az igazat tudta válaszolni: — Nem! És ez volt az igazság, mert a kőre nem lehet ráfogni, hogy az valaki. Ezek után ismét rá kellett jönniük, hogy átverték őket. A zugpálinkafőző embereknek pedig mindig újabbnál újabb trükköket kellett kitalálni, hogy a fináncok eszén túljárjanak, mert milyen lenne a világ, ha már a zugpálinkafőzés végképpen elmaradn

A szerelem bilincseiben

Ebben a pillanatban roppant szerencsétlennek érezte magát. Ott ült előtte életének vágyálma, egy szőke asszony, akinek aranylóan fénylő, hosszú haján a természet megvilágító lámpa fénye szikrákat szórt. Mit nem adott volna érte, ha csak egyszer is megölelhetné. Ha csak egyszer is dűdölhatna fülébe szerelmes szavakat.

Az elmúlt évek során megszokta, hogy könnyű sikereket érjen el azoknál a nőknél, akiket kiszemelt magának. De ez az aranyló hajú fiatalasszony más volt az eddigi „tróféáihoz” képest. Sokkal nagyobb erőfeszítései hatására is, soha nem olvadó jégcsapnak bizonyult. Minél elérhetetlenebbnek volt, annál inkább kívánta úgy, mint eddig még soha senkit.

Átkozta a Sorsot, amely pontosan erre a tanfolyamra irányította. Mert úgy érezte, még a Sors is úgy intézte, hogy ezzel a tündérrel keresztezze útját. Talán csak azért, hogy rádöbbenjen, neki is lehetnek kudarcai, már ami a hódításait illeti.

A szőkeasszony – ábrándos kékszemeivel – olyan ártatlanul tudott nézni, mint kinek fogalma sincs a mögötte ülő, epekedő rajongóról. Pedig mindennel tisztában volt. Régóta sejtette, ki az, aki egy-egy szál virágot csempész a padjába, mielőtt helyet foglalna megszokott ülőhelyén. Inkább bosszantotta, mint örült az új hódolójának, aki esetenként egy papírszeletkét is mellékel a virág mellé, ezzel a felirattal: „Szeretlek!”

„Nem vagy az esetem!” Te sem és a többi férfi sem! – mormolta ilyenkor magában és minden udvarlási szándékkal közeledők esetében. Bosszantotta, hogy könnyű prédának nézik, amióta elvált. Tapasztalta, hogy azóta úgy zsonganak körülötte a férfiak, mint virágzó fa körül a méhecskék. Tudta, belőlük nagyon kevés az

olyan, aki tartós kapcsolatra gondolna. Inkább könnyű prédának, futókalandnak nézik, akit „céljuk” elérése után nagyon gyorsan eldobnak. Eldöntötte régen, akkor sem kér a kiábrándítóan sivár kalandokból, ha a jövőben férfitra gondolna is egyáltalán.

Egyelőre annyi gondja-baja van, hogy semmi nem áll távolabb tőle, mint az „*erősebb nem*”-mel való kapcsolat. Most is, hogy benyúlt a padjába, egy papírlap akadt a kezébe, melyre rá volt írva: „*Szeretlek, kívánlak!*” Elolvasás után fogta a tollat és a szerelmes szavak mellé írta: „*ÉN NEM!*”, majd hátrafordult és a papírszeletke feladója elé tette.

Rajongója most megtudhatta, hogy az ábrándos, kékszemű fiatalasszony előtt már nem ismeretlen a levelek küldője. Tudja titkos rajongójának nevét, mégis érzéketlen, hideg marad minden alkalommal.

– Mióta tudod, hogy én küldöm a levelet? – kérdezte megdöbbenve a mögötte ülő férfi, aki mellesleg nő, de telve van, az előtte ülő asszony utáni vággyal.

– Az első perctől kezdve. És az első perctől kezdve érzem azt, amit odaírtam! – mondta egy cseppet sem jókedvűen, talán azért, amiért sajnálta, hogy csalódást kell okoznia egy rajongójának, aki talán nem ezt érdemelné.

Az óra végét jelző csengő megszólalt. Férfi a döbbenet miatt nem mozdult. Nem sokszor fordult elő eddig, hogy kerek-perec elutasították. Nem volt ehhez szokva. Ahhoz, hogy így a szemébe mondják: „*Minden buzgóság fölösleges!* Megittasodva figyelte a *padból* felálló asszonyt, amint csipőijének szerelmet gerjesztő ringásával elindult a kijárat felé.

Minden mozdulata csupa báj, csupa szépség. Mindez számomra elérhetetlen képzelet, álom marad. A szépség, amely nem nekem virít! – hatolt tudatába a nagyon is valóságot jelentő gondolat. A keserűnyál összefutott szájában a reménytelenség puszta gondolatára. Minél elérhetetlenebbnek bizonyult, annál jobban erősödött

benne a vágy meghódítására.

Élénk fantáziája hányszor hozta intim helyzetbe véle. Hányszor vetkőztette le ábrándos képzeletében, simogatta testének rejtett részeit, amitől még inkább úgy megittasodott, mint a legerősebb ital fogyasztását követően. Mindezt feleslegesen, mert az álmod nem követhette a megvalósulást.

Maga sem értette, miért éppen őt akarja kalandja tárgyául választani. Hiszen most meggyőződhetett róla, akit meg akar hódítani, reménytelen eset. Ott van az a barba, vagy az a másik szőkeasszony, akik félreérthetetlenül tudtára adták hajlandóságukat egy kapcsolat kialakításához. És ő elnézett fölöttük. Túl könnyű prédának ítélte őket, minden különösebb élmény nélkül. Ujjai között szorongatta az összegyűrt papírszeletkét, bizonyítékát annak, ezúttal rossz helyen keresi a kalandot. Szövögte gondolatait, mint pók a hálóját. Felkészült rá, hogy hosszú, türelmes utat kell bejárnia, ha megakarja hódítani. Már pedig ennél semmire sem vágyott jobban, amióta felbukkant életében.

– Ez az asszony nem szokványos eset, és főleg nem könnyű préda – ismerte el a folyton körülötte bolyongó gondolatai közben.

– De talán, egyszer, a céljának elérése, meghódítása kárpótolja mindenért.

Kárpótolja a türelmes, töretlen kitartásáért, amit ebbe a szerelembe már bele vitt energiát. Talán tíz másik asszony megnyeréséhez elég lenne. Ez már szerelem volt, akkor is, ha önmaga előtt kalandnak nevezte.

– „*Lassú víz partot most*” – ismételte magában az ismert közmondást és úgy döntött, nem rohan ajtóstól a házba. Kevesebbet udvarol, mint eddig tette.

A következő oktatási napon – mintha nem kapott volna elutasítást korábban – ugyanúgy kedvesen üdvözölte, mint annak előtte. Az osztály lázas izgalomban égett, melynek oka matematika dolgozatírás könyörtelen ténye volt. Gyorsan elkészültek a „puskák”, a kicsinyke pa-

pírdarabkára írt megoldó képletek tömegével, amiket illett volna tudni e nélkül is. De hol van az a diák, aki fejből tudna valamennyit? Éppen ezért kellett a hiányzó tudást puskákkal pótolni.

A tanár felírta az „A” és „B” csoportnak szánt példákat a táblára. Ildikó – az ábrándos szemű asszony- most fel-szisszent.

– Mi van? – figyelt fel Tamás, a kitartó rajongó, segítségnyújtásra készen.

– Nem értem a példát! – sűgta.

– Fordulj vissza, nehogy a tanár észrevegyen. – suttogta fogai közül, majd a megoldás képletét egy darabka papírra írva, óvatosan előre nyújtotta.

A szőke asszony hálásan pillantott rá. Talán arra gondolt, milyen jó, hogy Tamás nem sértődékeny – gondolt az ő általa átadott papírdarabkára – „NEM! ÉN NEM!” Végül is a dolgozatok kisebb-nagyobb sikerrel elkészültek. Ildikó a szünetben megköszönte a segítséget, majd zavartan kezdte:

– Kérlek, ne haragudj, hogy azt, írtam a papírodra, de én őszintén érzem. Nem akarom, hogy téves ábrándokba ringasd magad. Elismerem, egy rendes, segítőkész ember vagy. Ám mindez „ahhoz” nagyon kevés.

Természetesen a vizsontszerelemre gondolt.

Tamás lehajtotta fejét és halkán válaszolta:

– Kérlek, felejtsd el. Ígérem, ilyen dolgokkal nem foglak zaklatni.

– Tudod mit? Legyünk barátok! – mondta kedvesen Ildikó.

– Barátok? – ismételte Tamás ezt a kedvesen csengő szót, amelyet nagyon fontosnak ítélt e pillanatban. Bármilyen kapcsolatot szívesen fogadott az imádott tündérrel.

– Igen! Barátok! – ismételte, és egy bájos mosollyal megtoldotta kedvesen csengő szavait. Mintha enélkül a férfi el sem fogadná az általa felajánlott kapcsolatot. Ám tőle semmisem állt távolabb, mint ennek megtagadása.

– Boldogan fogadom el ajánlatodat, ha már több

nem juthat nekem! – gondolt a szerelemre, melytől nagyon messze jártak. Legalább is, az egyikük részéről bizonyosan – gondolt Ildikóra.

Ismét becsengettek. Vegyes érzelmekkel ült vissza helyére. Messze-messze járt képzeletében az iskola padjától. Romantikus lelkének szárnyán egy sűrű erdő, fűvel borított, picinyke tisztásán kötött ki, ahol az előtte ülő ábrándos kékszemű asszony az ölébe hajtotta fejét, és ő a hosszú szőke haját simogatta:

– Barátság?! – repült vissza a rideg valóságba. Ez is több a semminél. A barátság egy lépéssel közelebb visz a szerelemhez, melyben titkon bízott, hogy egyszer majd viszonzásra talál. Kellemes érzés járta át ennek a szónak pusztá gondolatára is.

Eközben a tanár magyarázott valamit a táblánál. Hangja olykor felerősödött egy-egy fontosabb résznél. Ilyenkor összerezsent, miután egy pillanatra gondolatai ismét visszaérkeztek az iskola padba, ahol egyébként csak a teste foglalt helyet.

– Mi ez? Szerelem? – kérdezte önmagától, de mindannyiszor tagadta. Szeretni csak a feleségét szereti. De a kíváncsiság, amelyet az előtte ülő asszony iránt érzett, erősebb volt a felesége iránt érzett szerelemnél, a hűség-nél.

Mindenképpen csak a szokásos alkalmi kapcsolataira gondolt, amelyet céljának elérése után, könnyedén befejez. Ám ezt az asszonyt sokkal nehezebb volt behálózni, mint kezdet-kezdetén gondolta.

– Mit töprengsz annyit? – mondta barátja, tanfolyam társa, amikor elmesélte érzéseit, amit az asszony iránt érzett.

– Szeresd a feleséged és emellett elégítsd ki kíváncsiságodat. Meglátod, ő sem lesz különb nála.

– Könnyű ezt mondani – elégítsd ki kíváncsiságodat, amikor már elutasította közeledésemet. – mondta lehangoltan.

– Tudod mit, csinálj úgy, mintha már lemondnál vol-

na róla és hagyd hidegen. Esetleg, szemeláttára udvarolj másnak. Elhiheted, ez majd eredményt hoz. A nőket semmi sem idegesíti jobban, mintha figyelmen kívül hagyják. Különben is, két hét múlva lesz egy bankettünk, akkor kipróbálhatod, amit mondtam – adta tanácsait a barátja.

A következő napokban megpróbált a tanács szerint viselkedni. Csak a legfontosabb dolgokról beszélt véle. Igyekezett még a látszatát is kerülni bármiféle udvarlásnak, amit hihetetlenül nehéz volt betartania.

Végül elérkezett a várva-várt bankett estéje. Sorra kérte fel osztálytársnőit egy táncra, csak Ildikót halogatta a legvégére. Különösen azzal a barna asszonykával enyeltett legtöbbet, aki korábban sem titkolta, boldogan menne egy szerelmi kapcsolatba. Szorosan ölelte magához a barna asszonyt, aki láthatóan majd elolvadt a boldogságtól.

Szeme sarkából figyelte a hatást, amely máris látszott, hogy nem marad el. Ildikó ott ült az asztalnál és egyre türelmetlenebbül mocorgott. Sehogyan sem találta helyét, bár osztálytársai már táncoltak véle, mégis, mintha valaki hiányozna, hogy felkérje őt. Nem titkolt irigységgel figyelt a szorosan összesimuló pár felé. Nem tudni miért, de a pokolba kívánta volna mindkettőjüket. Végül őt is felkérte.

– Szabad egy táncra? – hajolt meg illedelmesen előtte Tamás.

– Azt hittem, már egyáltalán fel sem kérsz! – mondta szemrehányóan. Persze, megértelek. Jól éreztetek magatokat. – vont a kérdőre nem kis gúnnyal, miközben a férfi vállára tette kezeit.

– Ugyan már, nem érdekel engem egyikük sem, csupán szeretek táncolni! – célzott az előző táncpartnereire.

– Nem hiszem, hogy csak a tánc, ami érdekel. Láttam, amit láttam – tette ismét az újabb szemrehányást.

– Mit láttál? – kérdezte mosolyogva.

Tetszett neki Ildikó őszinte morcosága, és a fe-

lelősségre vonás, amit feltétlenül jó jelnek ítélt. Annak, hogy mégsem közömbös számára. Mintha egy picinyke féltékenység csillant volna szemében, amelyből remélhette, jó irányban haladnak elképzelései.

– Azt akarod mondani, hogy ő is közömbös számodra?
– és fejével a barnaasszony felé intett, aki éppen most is Tamást figyelte.

– Jól tud táncolni! Ennyi az egész.

– Tud ő mást is, ami téged érdekel! – bökte ki véleményét minden takargatás nélkül. Azt hiszed nem láttam, hogyan simult hozzád. Le sem lehetett volna vakarni rólad. Ha már barátok lettünk, legkevesebb, amit elvárok, hogy előttem ne alakoskodj.

– Nem hiszem, hogy valamivel megbántottalak volna. Nem kellene így pattognod minden semmiségért! – vágott vissza Tamás emeltebb hangon az elhanzott, vádló szavakért.

– Úristen, de hülye vagyok, valóban úgy beszélek, mintha valami közöm lenne hozzád! Pedig ez az, amit egy cseppet sem kívánok sem most, sem máskor.

– Valami újabbat nem tudsz mondani? Ezt már egyszer közölted nekem! Sőt írásban adtad! – célzott a papírdarabkára írt „ÉN NEM!” szavakra.

– Értelmes ember ennyiből is eleget ért! – mondta lángvörössé vált arccal és gyorsan faképnél hagyta a barnaasszony imádottját.

Tamás egy elégedett mosolyt küldött a sértődötten távozó asszony után.

– Dühöngi csak kicsikém! Le fogsz még szállni a magas lóról! – gondolta elégedetten és dörzsölgette kezeit. Úgy érezte a legjobb úton halad a meghódítás felé. Lábujjhegyre állva, lázasan kereste a barna asszonyt, hogy újra felkérve, tovább dühítse Ildikót. Mikor a tömegben megtalálta, újra felkérte egy táncra. Szorosan magához ölelte úgy, hogy szívének minden dobbanását érezte. A szerelmes asszony odaadón, engedelmesen simult hozzá, testének minden porcikájával, miközben lassan nagyokat sóhajtozott. Fejét megadóan

hajtotta Tamás mellére, mintha szív dobbanásait hallgatná. Szemeit behunyva, átadta magát az ábrándozásnak.

Nem tudhatta, hogy a forró ölelés, nem neki van címezve. Ő csak egy eszköz a férfi kezében. Eszköz, akinek más célja nincsen, mint a dühösen mocorgó Ildikót féltékennyé tegye. Ha ez volt a célja, ez sikerült is. A sértődött asszony, háborgó szívvel hagyta el a termet, mint kit megloptak.

Pedig nem hiányzott semmije abból, amit ebbe a terembe hozott. Mint úzótt vad, rohant a buszmegálló felé, mint akit kerget valaki, vagy valami. Egyre messzebb akart kerülni ettől a helytől, mintha e hely elhagyásával minden megoldódna.

Tudta, nincs igaza. Hiszen senki sem tartozik neki semmivel. Főleg hűséggel nem. Közöttük eddig nem volt semmi. Ezért viszont csak saját magát okolhatta és senki mást. Ő volt ki nem akarta ezt a kapcsolatot sem vele, sem mással. De mégis fájt valami, amit nem tudott meghatározni, hogy mi. Titkon szerette volna birtokolni a férfi szívét, bezárva valahova, hogy egy szerinte elképzelt időpontban számára hozzáférhető legyen. De csakis számára és senki máséra. Még százméternyi távolságra volt a busztól, amikor a kikanyarodott a megállóból és eltte elhajtott.

– Na még ez is ellenem van! – sóhajtott az egyre távolodó busz után, aminek már hiába integetett, mert az éjszakai sötétben a vezetője úgysem vette észre felfelé tartott kezeit.

– Most mi lesz? Tizenegy óra már elmúlt. Ez volt az utolsó busz a faluja felé.

– Még szerencse, hogy a gyereket anyuékhoz vittem és így nem kell félnem, mi lesz, ha felébred. – sóhajtott az egyre messzebb kerülő busz után, amelyet úgy nyelt el az éjszakai sötétség, mintha eddig is csak a zavaros képzeletében létezne.

Kisfiára gondolt, aki egyetlen értelme volt a terhektől cseppet sem mentes, szürke életének, amit az elválás csapodár férjétől még jobban összekuszált. Gondolatai az elmúlt éveket kutatták, amikor egy személykocsi fékezett előtte:

– Elment a buszod? – kérdezte, a sötét fülkéből a gépkocsi vezetője, akiben Tamást ismerte fel.

– Ülj be! Haza viszlek – mondta kedvesen.

– És ha nem ülök, akkor mi lesz?! – szólt vissza Ildikó félvállról.

– Akkor itt maradsz és megázol! Ha nem vetted volna észre, az eső már szemetel. Persze, buszod meg nem lesz hajnalig.

Ez elég meggyőző érv volt. Nem tudott mit szólni rá, miután beült a kocsiba. Az eső egyre sűrűbben hullt alá a gyorsan tornyosuló viharfelhőből, amely olyan gyorsan keletkezett, ahogyan ez a nyári viharoknál szokott.

– Miért nem a táncosodat viszed haza? Szegényke még meg fog ázni! – gúnyolódott, miután elindultak.

– Azért, mert téged akarlak hazavinni és nem pedig őt! Ez eléggé világos?

– Eléggé.—válaszolta kedvetlenül Ildikó.

Az eső sűrű, kövér cseppekben ömlött a szélvédő üvegére, ahonnan az ablaktörlő lapát a legnagyobb fokozatba kapcsolva is, alig bírta letörölni. Igazi nyári zápor volt a javából. A reflektor fénye nem bírta átvilágítani a sűrű esőfüggönyt, amely ezen a nyári éjszakán ugyancsak kiadósan ígérkezett. Csökkentett sebességgel, tompított világításra váltva haladtak a tíz kilométernyi távolságban lévő falu felé. Csak az eső kopogása és a motor monoton zúgása törte meg a nyomasztó csendet a kocsi belsejében. Hallgattak mindketten, mintha nem lett volna semmi közölnivalójuk egymás számára, míg az asszony törte meg a csendet:

– Mondd! Szereted Te a feleséged?

Tamást váratlanul érte a kérdés.

– Miért pont ezt kérdezed? Annyira fontos ezt, ebben a sötét éjszakában tudnod?

– Nem annyira fontos, de szeretném tudni az igazságot.

– Persze, hogy szeretem! – válaszolt határozottan.

– Akkor miért csapod a szelet, udvarolsz mindenki-

nek? Trófeákat akarsz gyűjteni és a trófeák mennyiségéből akarod lemérni, ki is vagy Te? – korholtan szemrehányón.

—Iyenek vagytok ti férfiak, mindannyian. Minden nőt meg akartok kapni, de hogy miért, azt magatok sem tudjátok. Hazudtok, hízelegtek mindaddig, míg a célotokat eléritek... S aztán... sóhajtott – aztán eldobjátok, mint egy elkoptatott cipőt. Nem bánjátok, hogy ő is egy érző ember, akinek nehezen, vagy soha nem gyógyuló sebet hagytok a szívében...

Egy villám cikázott át az égbolton, amely távoli fényével megvilágította a szőkeasszony vádló arcát. Beszéd közben arca révetegen tekintett a semmibe. Vonásait régi lelki sebek komorrá tették, amelyet a távoli villám fényénél, olyan idegennek és ijesztőnek talált. Az asszony folytatta:

– Tudod, nem is olyan régen volt egy boldog házaspár. Talán olyan, mint ti vagytok most. Boldog családi életet éltek, de a férj kíváncsi volt. Kíváncsi volt, de mindig más és más nőre. Csapta a szelet fűnek-fának. A felesége, a gyereke hiába várta esténként. Ez nem volt elég, hanem már a fizetését sem adta haza, mert alkalmi barátaival azt is megitták, mintha a családban nem is lett volna fontosabb helye a pénznek. Pokollá változott az életük a folytonos civódás miatt. A válás természetesen bekövetkezett, mert más kiút már nem volt.

Az elkeseredett asszony itt abbahagyta, annak a „bizonyos” családnak történetét. Zsebkendőjével szemeit törölgette, amiből Tamásnak nem volt nehéz dolga kitalálni, hogy róluk szól a történet.

Egy közeli villámlást hatalmas dörrenés követett. A szőke asszony felsikoltott félelmében és ijedten bűjt a férfihez, olyan hirtelen, hogy majdnem az árokba vezette a kocsit.

– Mit csinálsz? – kiáltott a nála oltalmat keresőre és máris visszakarta a kormányt, mielőbb az árokba borulnak, amit ezzel a kormányrántással sikerült

elkerülni.

– Ne haragudj, nagyon félek a villámlástól – tért vissza a bátorság az asszonyba és elhúzódott a férfitől.

A férfi családottan nézett rá. Nem így képzelte ezt az estét. Az éjszaka közepén egy asszony szomorú sorsát meséli el. Sokkal inkább képzelte ez is olyan kaland lesz, mint a többi, amelyre napok-hetek, vagy évek múlva, mint kellemes emlék villan elő képzeletében.

Ám a bánatos asszony már nem igen bánta, hogy a mellette ülő férfi miként képzelte az estét. A betelt, szomorú poharát mindenképpen ki kellett öntenie valakinek, mert csordultig telve volt, ezért folytatta panaszát:

– Most itt vagyok a gyerekekkel, munkahellyel, tanulással, a beteg szüleimmal. Dolgozom reggeltől estig, hogy eleget tegyek a sors szeszélye folytán rám váró feladatoknak.

Nincsen időm gondolkodni azon, hogy fiatal vagyok. S talán vannak olyanok, akik kíváncsiaknak találnak. Számomra a szex nem jelent semmit, mert ahhoz, hogy jelentsen, meg kellene ismernem partnerem teljes egyéniségét. Megszeretni őt. Megszeretni, mert csak úgy vagyok képes valakinek a testét elfogadni, ha megismerem annak lelkét és érzelm világát, együttesen. De hol van nekem annyi időm? – sóhajtott lemondóan.

A férfi hallgatta csendben. Szánalmat érzett iránta. Lehúzta az ablakot, kinyújtotta kezét és a nyitott tenyerébe hulló esőcseppeket hevült arcára dörzsölte, amitől ólomehéz szemhéjai kissé felfrissültek.

– Kell, hogy legyen időd ilyesmire is. Most vagy fiatal, szép, és az idő gyorsan elrohan feletted. Nem vár arra, hogy sok-sok problémád megszűnjön és időt tudjál szakítani magadra.

– Könnyű ezt mondani, de ha elmondom miből áll egy napom, talán megérted.

Mindennap félhatkor kelek. Ott van apám, aki évek óta beteg. El kell látnom úgy, hogy ne legyen probléma míg távol vagyok a munkahelyen, illetve itt, az iskolában. Anyám szintén beteg, de legalább nem ágyban

fekvő, mint apám, ezért ő úgy-ahogy, próbálja magát el-
látni. Örülök, ha ilyen rendkívüli alkalmakkor, mint ma,
a gyerekekre vigyáz. Hét órakor indulok munkába. Négy
óra után érkezem haza. Amikor iskolába nem kell jönni,
hozzá fogok főzni, mosni, takarítani. Nyolc óra körül
hullafáradtan ülök a televízió elé, aminek műsorát rend-
szerint végigalszom. Mindez csupán az egyszerűbb na-
pok egyike.

De nem akarlak tovább untatni. Csupán szeretném,
ha megértetenéd, milyen sokadrendű nálam a szex. Hol
vannak még az anyagiak? Egy dolgozó nő fizetése ma
nem engedi meg, hogy az anyagi javakban dúskáljunk.
Szerényen és szegényen élünk a bajban.

– De azért csak van olyan pillanat, amikor érzed, hogy
hiányzik valaki? – kérdezte együttérző hangon Tamás.

– Persze, hogy hiányzik egy megfelelő társ, akivel meg-
beszélném gondjaim, bajaim. Aki levonná vállamról a
terhek felét. Aki előtt őszintén kitárhatnám lelkemet,
minden bánatommal együtt. Sokszor úgy érzem, megbo-
londulok. Hidd el fáradt vagyok, nagyon fáradt. A legszo-
morúbb, hogy nem látok kiutat ebből a kátyúból. A volt
férjem pedig éli világát, mintha már senki és semmi felé
nem lenne elkötelezettsége ezen a világon.

Rálépett a lejtőre, amin nem tud megállni. Sokszor azt
sem tudom, hogy ki a szerencsétlenebb. Ő e, vagy én?
Eldobott bennünket, megfosztva magát attól az örömtől,
ami nagyon sok férfi életcélja – a boldog családi élet.

Az eső csendesedni kezdett, majd teljesen elállt. A
nyári égbolton új fényükkel ragyogtak a csillagok, mint-
ha a hirtelen jött nyári zápor mosta volna őket még fé-
nyesebbre. A talaj fölött ködpára szállt, amelyből a falu
utcai és házai hirtelen bukkantak elő. Az utcai lámpa fé-
nyében, mint megannyi gyöngyszem, az esőcseppek
csüngtek alá a tárgyakról.

– Lassíts! Nem soká odaérünk!

– A gyereket is el akarod még hozni a szüleidtől? – kér-
dezte a férfi, aki tulajdonképpen már egy

cseppet sem bánta, hogy vége van ennek a lehangoló, szomorú útnak.

Nem így képzelte el az estét. Nem szeretne hallgatni a szomorú dolgokat, amelyekben ezen az éjszakán ugyan-csak része volt.

Teljesen lehangolódott ennyi szomorú történet hallatán. Amilyen vidám természetű volt egyébként, olyan gyorsan esett át a másik végletbe. Dühös volt! Nem tudta megmondani, kire dühös elsősorban. Saját magára, amiért rossz helyen kereste a kalandot, vagy a Mellette ülő asszonyra, akinek ilyen az élete. Vagy az elvált férjre, aki miatt egy boldog család élete felborult. Dühében kapkodta a kormányt, mint ki álmosággal küszködik. Az asszonyra nézve az előbbi kérdésre várta a választ, ami nem akart megérkezni.

– Nem! Nem hozom most haza, hagy aludjon! – mondta némi várakozás után.

– Itt állj meg! Ebben a kis házikóban lakunk! – mutatott házukra.

– Egy kicsit ütött-kopott már, de úgy hiszem, hogy az én anyagi helyzetemtől még az is lesz egy darabig – sóhajtott.

Tamás kitette az irányjelzőt balra, mintha erre most szükség lenne, a teljesen néptelen utcában, majd rákanyarodott a ház előtti hídra.

– Itthon vagy! – szólt az asszonyhoz, mintha egy ígért vállalását teljesítené a haza fuvarozással.

Az elcsendesült asszony nem mozdult. Olyan jól esett még maradnia, annak a férfinak a társaságában, akinek ezen az éjjelen magányos életének egy parányi részét elmondhatta. Töprengett, behívja-e. Nem érti-e félre a meghívást? De aztán hirtelen elhatározással döntött:

– Biztosan álmos lehetsz. Legalább is, úgy láttam ab-ból, ahogyan vezettél. Főzők egy kávé, ha bejössz.

A férfi túlságosan távol állt már attól, hogy ezt a meghívást félreértse. Korábbi vágyai lecsillapodtak. Tulajdonképpen nem is lett volna már hozzá semmi

kedve. Minél előbb és minél távolabb akart kerülni ettől a helytől, ettől az asszonytól. El innen, addig, amíg sájnálatható – vagy ki tudja miből, igazi szerelmre lobban iránta. Ez pedig semmiképpen sem akart lenni.

Nem hazudott, amikor mondta az éjjel, hogy szereti a feleségét. Mindig is érezte, soha nem tudna lemondani róla. Szerencsésnek érezte magát, hogy a Sors ilyen asszonnyal hozta össze. De a pillanatnyi kíváncsisága futókalandok felé irányította útját. Talán azért, mert a felesége nem rajongott különösebben a szexért, amiért ő hajlamos volt a hűtlenségre.

– Be jössz? – kérdezte újra Ildikó az ábrándozó férfit.

– Talán valóban nem leszek ennyire álmos – válaszolta és kiszállt a kocsiból.

A bejáratú kiskapu nem akart kinyílni. Végre mégis csak elfordult a zárban a kulcs, miután nagy nyikorgások közepette, kinyílt a rozoga kapu.

– Látod, ilyen egy magányos asszony kapuja. Hiányzik a férfikéz. A mesterembert nem tudom megfizetni a fizetéséből. De azt hiszem jobb, ha nem panaszkodom már tovább, hiszen bőven volt részed ezen az estén.

– Gyere beljebb! – invitálta, aki belépett a szobába.

Meglepetten nézett széjjel. A szolidan berendezett szobát a tisztaság uralta. Egyik sarokban egy szenes kályha, vaspórral fényesre csiszolva. Mellette a heverő gondosan leterítve pléddel, amelyen valószínűleg sajátkézzel hímzett párnák voltak elhelyezve. A másik oldalon a szekrény állt és egy asztalka a televízióval.

– Foglald helyet, amíg megfőzöm a kávé. – kérte.

– Tudod mit, adj egy kombinátfogót, meg egy kis olajat. Megjavítom addig a kapuzárat.

– Ne butáskodj már! Az éjszaka kellős közepén akarsz kapuzárat javítani?

– Mire a kávé megfőz, készen leszek.

Az asszony hozott egy fogót és egy kis flakonban kérpárolajat.

– Jó lesz? – kérdezte és nyújtotta Tamás felé.

– Persze, hogy jó! – Perceken belül megjavul a zár.

Meghuzigálta a csavarokat, megolajozta a zárat. Cso-dák csodája a zár megjavult, mire az asszony szólt, hogy elkészült a kávé.

– Na hát, hogy Te milyen ügyes vagy? – álmélkodott a jól működő zárat tapasztalva.

– Nem nagy ügy az egész és még természetben sem kell fizetni érte semmit – mosolyodott el hirtelen jött kijelentésén.

Ildikó megértette a célzást. S talán hosszú idő óta, először gondolt valami kellemesebb dologra. Ám mindezt még az arcizmaival sem árulta el. Némán hallgatott, mint, aki nem értett semmit a célzásból.

– Legközelebb megjavítom a kerítést. Úgy látom, az oszlop is kilazult már.

Tulajdonképpen rögtön megbánta, hogy ezt a könnyelmű ígéretét megtette.

– Mit mondasz majd a feleségednek, hová jársz javítani? Nem hiszem, hogy megörülne, mégha bizonyos dolgokban ártatlan vagy is – sütötte le szemét, szégyenlősen.

– Ez az én dolgom. Bízd csak rám. De most már megyek, mert ugyancsak későre jár! A gőzölgő kávéját felhörpintette és elköszönt.

Vegyes érzelmekkel ült be a kocsiba. Teljes zűr-zavar és káosz volt fejében, amely úgy zsongott, mint a méhkas rajzás előtt. Amiért idejött, teljesen másképpen alakult. Abban a reményben jött, hogy az ábrándos szemű szépasszony iránti, régóta felfokozott vágya beteljesüljön. De nem ez történt és nem is bánkódott miatta.

Úgy érezte, ez a nő többet jelent számára az egyszerű, szokványos kalandnál. Ettől az érzéstől pedig szeretne volna magát minden erejével távoltartani. Érezte, hogy belecseppent valamibe, ami teljesen különbözött az eddigi „mellékutcaítól”. – Így nevezte magában a kiruccanásait, kalandjait.

Maga sem tudta, mit is akar ezúttal. Már nagyon

bánta, hogy nem a barna asszonykával marad ott a banketten. Akkor már kellemesen vége lenne ennek a szerelmi kalandnak. De így még el sem kezdődött. Ha a folytatására gondolt, egyszerűen melege lett a teljes bizonytalanság miatt. A lehajtott ablakon kidugta a fejét és figyelte a gyors, egymásután érkező felezővonal darabkákat, amelyek káprázatos gyorsasággal érkeztek és máris távoztak látószögéből.

A zápor utáni felfrissült levegő jótékonyan simogatta forró arcát és haját teljesen összekuszálta. Éjfél régen elmúlt. A keleti égbolton már pirkadni kezdett. Mintha az éjszaka megakarná adni magát a közelgő hajnalnak. Befordult az utcájukba és leállította a motort, hogy minél kisebb zajt okozva, gördüljön a házuk elé. De a kutya éberségét nem tudta kijátszani, mert éktelen örömgatásba kezdett a gazdi érkezését tapasztalván.

– Hallgatsz el! – sziszegett rá, miután abbahagyta az ugatást és szűkülve, farkát csóválva közelített e szokatlan időpontban érkező gazdihoz.

Am az előbbi hangosabb ugatásával már riasztotta a ház lakóit, amit a későn érkező szeretett volna elkerülni. Bent kigyulladt a villany, aztán az udvaron is, egyféle jelzésként, hogy várják érkezését.

– Na, most legyél ésszerű! – figyelmeztette önmagát, és már a feltett kérdésekre adandó válaszokon gondolkodott. Az ajtóban kattant a zár. Ott állt előtte felesége, sebtében magára terített köntösében.

– A garázsajtót kinyitottam! Állj be! – mondta két ási-tás között, szűkszáva.

Azt várta, hogy szemrehányóan leckézteti a késői érkezésért. De nem ez történt. E helyett a konyhában zörgött valamivel, majd onnan szólt ki:

– Gyere, melegítettem egy kis ételt!

– Mit akar ez? Először jól akar lakatni?– kavarogtak fejében a gondolatok, mert szentül hitte, hogy az éjszakai távollétét számon kéri.

Megvacsorázott, vagy megreggelizett, mert éppen

úgy nevezhető késői vacsorának, mint korai reggelinek. Felesége nem kérdezett tőle semmit. Bosszantotta ez a hallgatás. Úgy érezte belát még a veséjébe is, minden kérdés nélkül. Így aztán bármilyen kínos is volt, ő kezdte el:

– Nem is kérdezed hol voltam?

– Mit kérdezzek? Úgy tudom a banketten voltál – mondta minden szemrehányás nélkül.

Már azon a ponton volt, elmondja késői érkezésének igazi okát, de aztán mégis csak jobbnak látta hallgatni.

Végtére is, nincsen mit mondania. Nem történt semmi. Semmi olyan, amibe be akarná avatni. Levetközött, felvette a pizsamáját és odabűjt a felesége mellé. Szorosan magához ölelte. A hálóingjén keresztül érezte testének kellemes melegét. Csókolgatta és halk, suttogó szavak kíséretében még szorosabban ölelte magához. Suttogta azokat a halk suttogó szavakat, amelyeket csak ők értettek. De a hatás elmaradt, mint már máskor is többször e szavakra.

– Ne butáskodj már! Mindjárt reggel lesz. Azt akarod, „*úgy*” menjek munkába, holt fáradtan? Olyan leszek, mint egy kicsavart feltörlőrongy. – korholta gyengéden a szerelemittas férjét.

Csalódottan hagyta abba az ölelést és rövid idő múltán hallhatta felesége egyenletes szuszogását, aki már újra az álmok birodalmában járt. Átfordult ő is a másik oldalára, hogy utánozza alvó feleségét, de a jótékony álmom nem akart elérkezni. Gondolatok kavaroztak a fejében, mint forgószerű közepében a száraz falevelek.

– Hiányzik ez nekem? – vádolta önmagát a sok forgolódás és töprengés közben. Elhatározta, még egyszer elmegy Ildikóhoz és soha többé. — Becsületbeli ügy, hogy elmenjek, ha már egyszer könnyelműen megígértem a kerítés megjavítását! – kijelentésével próbálta igazolni a következő – és egyben-szerint utolsó- találkának fontosságát.

A következő csütörtökön eljött a napja ennek is. Egy

kicsit késve érkezett az iskolába, mert már mindenki a helyén ült. A tanár is a táblánál magyarázott valamit. Egy bocsánatkérő fejbólintással üdvözölte a késésért és elfoglalta helyét a padban.

Ildikó ott ült előtte és jegyzetelt. Majd a jegyzetelést abba hagyva, hátrafordulva, üdvözölte. Mennyivel másabb volt ez az üdvözlés! Egyáltalán nem hasonlított a korábbiakra.

Talán azért, mert az elmúlt hét során ő benne is kialakult egy kellemes érzés Tamás iránt, amelynek folytatását várta titokban. Azóta többször is visszacsengett fülében a mondata:

– *„Kell, hogy legyen időd magadra is!”*

Sok igazságot fedezett fel ebben. Nem lehet úgy élni mindig, hogy majd ekkor, majd akkor. Sok halogatással csak az idő rohan felettem! —ismétlte magában többször is az imádója szavait.

Este nyolc órakor vége lett a tanításnak.

– Akkor eljössz? – fordult Tamás felé kíváncsian, válszát várva.

– Megígértem, nem? – mosolygott jókedvűen.

– A sötétben nem látod megigazítani a kerítést.

– Egy félórás munka az egész. Az udvari villany fényénél tökéletesen meg lehet csinálni – felelte magabiztosan.

A tanítás végén beültek a kocsiba és elindultak Ildikóék felé. Ezen az estén nem készült esni a nyári zápor, mégis nyomasztó csend uralkodott a kocsi belsejében. Nem beszélgettek, mert el voltak foglalva saját gondolataikkal. A gondolatok egymással voltak kapcsolatban. Ildikó arra gondolt, hogy mennyivel másképpen alakulhatott volna élete, ha a sors egy kicsit is kegyesebb hozzá. Mindig így utazhatott volna, kényelmesen, biztonságban egy férfi védőszárnyai alatt. E helyett, buszon, vonaton lökdösődnek, lábára lépnek. Tűrni kell más esetben is a kéjsóvár férfiszemek félreérthetetlen kíváncsiskodását.

Most döbönt csak igazán rá, mennyire ki van

szolgáltatva mindennek és mindenkinek. Mindez elkerülhető lett volna, ha lenne mellette egy olyan társ, mint Tamás. Ennél a gondolatnál megállt egy pillanatra:

– Tulajdonképpen, mit is akar ez a Tamás? A kérdésre tudta a választ. Hiszen ő mondta, szereti a feleségét. Akkor pedig csak a kalandot keresi.

Nem több számára ő sem, mint a többi nő. Legfeljebb pillanatnyilag kíváncsiosabbnak találja. Erre a gondolatra máris kiszolgáltatottnak érezte magát a mellette ülő férfinak, amiért érezte, gyűlölni kellene, de nem tudja. Nem látta még soha a feleségét, mégis gyűlölni és irigyelni kezdte.

– Elveszem tőle, de nem csak egy pillanatra, hanem örökre! – született meg benne egy elhatározás, amely talán soha nem valósulhat meg, hiszen szereti a párját. A boldogsághoz neki is joga van, nemcsak Tamás feleségének.

Már pedig boldog akar lenni ő is, még azon az áron is, hogy mástól kell elvennie boldogsága tárgyát. Tudta, hogy a mai nap estéjének ebben döntő szerepe lehet. Ezért elhatározta, hogy olyan lesz hozzá, amilyen még eddig soha, senki sem volt.

– El fogom csábítani, megszerzem magamnak. Nem bánom kinek mi a véleménye! Tamásnak tetszem és ez most a legfontosabb! – tökélt el tántoríthatatlanul.

– Erősnek kellennem és elszánnak! A gyengék soha nem érnek el semmit! Eltapossák őket és örökké sajnálnivalók. Ő nem akart ilyen lenni!

Tamásnak is Ildikó körül forogtak a gondolatai.

– Helyes asszony! – figyelte szeme sarkából a gondolataiba merülő asszonyt.

– Ma este véget vetek ennek a zavaros, kiszámíthatatlan következményekkel járó kalandnak. – győzködte önmagát és próbálta hinni, mindez nem történhet másképpen.

Érezte, minden eddiginél veszélyesebb tűzzel játszik, amely könnyen megégetheti. Az eddigi kap-

csolataiból egyik nő sem tetszett ennyire. Éppen ezért saját magának sem hitte el, hogy ez az este, egyben ennek a kapcsolatnak a végét jelenti. De mégis bízott elhatározásának sikeres megvalósításában.

A következő percben felbukkant az ismerős ház. Kitétte az irányjelzőt balra és rákanyarodott a hídra.

– Itt volnánk! – mondta Ildikónak, aki a nagy hallgatás után – merengéséből – kissé riadtan eszmélt.

– Zárd be a kocsit és gyere bel! – szólt a hazaérkezés tudatának rögződésekor.

Az asszony ment elől. Csípőinek mozgását szuggerálva figyelte az utcai lámpa gyér fényénél. Most, még sokkal kíváncsiabbnak találta, mint eddig bármikor. Ildikó előkötötte táskájából a kapukulcsot, amely most az első próbálkozásra nyitotta a kaput.

– Látod, milyen ügyes vagy. És még mindig jól nyílik! – mutatott a nyitott kapura, Tamás felé fordulva.

– Ezt én sértésnek veszem, mert amit én megjavítok, több hét múlva is nyílni fog, nem még egy hét múlva –, mondta mesterkéltséggel.

– Jól van no, fiatal úr! Nem akartam megsérteni! – mondta mosolyogva és megsimította tenyerével Tamás haragosra mesterkéltséggel.

Ez a simogatás nagyon kellemes érzéssel töltötte el. Úgy érezte, akkor érzett ilyet, amikor feleségének udvarolt. Megfogta a simogató kezét és olyan hévvel szorította, hogy az asszony felszisszent.

– Ne butáskodj már, még meglát valaki. Tudod, egy elvált asszonyról még enélkül is suddognak egy ilyen kis faluban.

Ezt mondta, de mégis láthatóan jól esett a férfi szorítása. Érezte az erőt, amely talán ezen az estén még őt is le fogja győzni. Eszéágában sem volt ellene küzdeni. Elengedte a kezét, mielőbb még jobban megszorítaná és elindult befelé a házba, Ildikó után. A lakás belseje egyszeri látás után is meghitt volt számára.

– Foglalj helyet, mindjárt melegítek valamit. Gondo-

lom, éhes vagy – kínálta helyyel.

– Addig nem ülök le, amíg a kerítés nincsen készen. Hol találok valami szerszámot?

– Ha annyira sürgős, találsz a fűskamrában ásót, lapátot és ami kell.

Megkereste a szerszámokat és nekikezdett a kerítés megjavításának. Ezalatt Ildikó a hűtőből elővette az ételt és a tűzhelyre tette. Aztán oda állt a tükör elé, hogy egy rakoncátlan hajfűrtjét megigazítsa, amelyik sehogyan sem akart engedelmeskedni akarátának.

– Tetszem vajon neki? – kérdezte a tükörbeli képmástól, de az bizonytalanul nézett vissza rá.

Pedig ő ma este nagyon akart tetszeni. Úgy, hogy egy életre megszerezze magának. Előkereste a legkedvesebb lemezeit, mert ma este táncolni akart. Erre a táncra ő fogja Tamást felkérni, aki eddigre már elkészült a kerítés gyors javításával és bejött a házba. Leültek az asztalhoz és mohón kanalazták az ételt, ami nem is csoda, hiszen az ebéd óta ugyancsak megéheztek.

– Ízlik? – kérdezte, akinek jól esett nézni a férfi mohó étvágyát, ami őrá is átragadt.

– No-ná! Persze, hogy ízlik, majdnem olyan, mint ...! – válaszolt hirtelen elharapva a mondat végét.

– Mondd csak ki bátran, nem sértődök meg érte.

– Nincs semmi jelentősége, ne is beszéljünk róla – próbálta szépíteni elszólását, amit ösztönösen, minden meggon-dolás nélkül tett.

A vacsorával végeztek. Ildikó leszedte az asztalról a vacsora maradványait, aztán bekapcsolta a lemezjátszót és leült a heverő szélére. Tamás mellé ült. A lemezjátszón felhangzott az ismerős sláger: *„Aki melletted él, annak könnyű a hűség!*”. Tamás közelebb húzódott és átfogta Ildikó derekát. Érezte, keze alatt megrezdül a teste, mint akit parányi áramütés ért. De nem tiltakozott. Egy pár pillanatig tűrte az erős szorítását, majd kibújt ölelő karjaiból.

– Gyere táncoljunk! – mondta, és ábrándos, kék

szemeivel úgy nézett rá, hogy kérését nem lehetett megtagadni.

– Értsem úgy, hogy hölgy válasz?

– Persze! Remélem nincs kifogásod ellene?

– Szó sincs róla! – súgta a szerelmes asszony fülébe, miközben átkarolta karcsú derekát, aki viszont engedelmesen simult hozzá. Fejét keblére hajtva, táncba kezdtek a zene ritmusára.

Ahogy peregtek a zeneszámok a lemezejátszón, úgy lett egyre elviselhetetlenebb a hőség, amit nem csak a mozgás váltott ki náluk.

Először Ildikó szólt:

– Várj! Levetem a pulóvert! Melegem van.

Ezután Tamásnak is fölöslegessé vált a pulóvere, és ő is levetette.

– Van valami üdítőitalod? – kérdezte a táncból lihegő asszonyt.

– Persze, hogy van! Öntök bele egy kis konyakot is, ha elfogadod! – mondta bizonytalanul, mivel Tamás még kocsit akar vezetni az éjjel, ezért nem biztos, hogy elfogadja.

El bizony! Hogyne fogadnám. Nem akarok már most kocsiba ülni. Hozd minél előbb, annál jobban esik – mondta sűrűn.

Koccintottak, majd a heverő szélére ültek. A konyaktól és az asszony iránt régóta érzett felfokozott vágytól, két kezébe fogta fejét és csókolgatni kezdte. A kékszemű, szőke asszony könnyező szemeivel nézett rá. Tudta, ez a fátyolos szempár tele van vágygal. Ugyan azzal a vágygal, amit ő is érez, ami hosszú idő óta nem hagyja békén, amióta csak meglátta.

Az eltelt hónapok óta, egyre erősödött az érzés. Úgy gondolta, talán elérkezett a pillanat, hogy a vágyakozása beteljesüljön. Megölelte a remegő testű asszonyt, kinek már nem csak arca volt forró, hanem az egész teste. Amikor szájon csókolta és gombolgatni kezdte blúzát, nem volt benne semmilyen tiltakozás. Kigombolt blúzából, két gyönyörű mellének bársonyos hamvai előbuk-

kantak. Fejét a halmok közé dugta, majd csókolgatni kezdte, fölfelé haladva a csúcsockig. Eközben tovább vetkőztette és haladt a csókokkal lefelé.

A vágyakozó asszony teste megvonaglott. Nagy sóhajtasok kíséretében úgy szívta magába a levegőt, mintha csak most hagyták volna abba a táncot.

– Jól esik a csók? – kérdezte naívan

– Igen! Igen!...

Ettől az őszinteségtől még szorosabban ölelte a szerelmes asszony ruhátlan testét, amellyel összeforrva, eljutottak az igazi menyországba, vagy talán a pokolba.

Most még nem is sejtették, mi lesz ezután. Tamás számára elkezdődött valami visszafordíthatatlan kapcsolat, amelyből nem tudott, vagy talán nem is akart szabadulni. Aki a tűzzel játszik, megéghet.

Kettős élete egyre zavarosabbá vált, tele mindkét irányban hazugságokkal. A felesége szándékosan nem akart tudomást venni férje kettős életéről, akinek már minden összekuszálódott gondolataiban. Jól tudta, hogy választani kellene a két asszony között, de mindig csak önmagát biztatta: – *Majd-majd, egyszer!*

Álmatlan éjszakáin gyötörték a lehetséges megoldás gondolatai. Ha úgy érezte, megbillen a mérleg valamelyik asszony javára, a következő pillanatban máris helyre állt az egyensúly. Pedig jól tudta, sokáig nem bírják idegei a hazugságokkal teli életet. Mert hazudott mind a két asszonynak, akik mind a ketten a maguk részére akarták kisajátítani, teljes egészében.

– Nála voltál megint? – kérdezte a felesége csendesen. Ki tudja már hányszor ígérte meg, hogy most az egyszer még elmegyen ahhoz a másikhoz, aztán örökre elköszön tőle. De az elköszönésből ismételten nem lett semmi sem.

Hogyan is tudta volna mondani Ildikónak – ennek az ábrándos kékszemű asszonynak, hogy többé már nem jön? Mikor belépett az ajtón, már ugrott a nyaká-

ba. Elárasztva őt sok-sok meleg csókkal és kedves szavaival kérdezte:

– No, beleegyezik a válásba? – kérdezte egyre türelmetlenebbül Tamást, aki legutóbb azzal köszönt el, hogy legközelebb már választ hoz kérdésére.

De hogyan tegyen fel ilyen kérdést feleségének? Annak az asszonynak, akit változatlanul úgy szereti, mint Ildikót? Vergődött ijedten, mint hálóban a nyúl, akiért a vadász a következő pillanatban benyúl és megfogja. Ez a nyulacska számára a véget jelentette, a halált.

– Ez lenne a megoldás nekem is? – kérdezte magától riadtan. Valami ismeretlen, jeges borzongás futott végig rajta, amitől minden ízében remegni kezdett. Nagyon félt a haláltól.

– Beleegyezik? – kérdezte ismételten a férfit, akinek arcán komoly gondok gyötrődése látszott és nem igyekezett válással.

– Tudod, nem megy ez olyan könnyen. Fel kell készítenem rá. – mondta hangjában tele bizonytalansággal, miután érezhette, védekezését maga sem hiszi el. Csak egyfajta időhúzás céljából ismétli védekező szavait.

A szőke asszony nem bízott már abban, hogy a válás valaha is megtörténik. Nem tudta magának sem megmagyarázni kételkedésének igazi okát. De annál inkább akarta a férfi szívét, akit szeret, mielőbb csak egyedül birtokolja.

– Nem bírom elviselni, hogy ezekkel a kezekkel őt is megöleled! – siránkozta Ildikó és megsimogatta Tamás kezét, majd arcához emelve, hol egyiket, hol másikat csókolgatni kezdte, majd mind a két kezével húzta a heverő felé.

Tamás tébolyultan, megbabonázva követte a heverő felé. Nem bánta volna, ha az ég szakadna le közben, mert nem talált megoldást. Ebből a kettős kapcsolatból már józan ész kiutat soha sem fog találni.

Vágyaik lecsillapítása után elernyedve, mozdulatlanul feküdtek egymás mellett.

– Ha ilyenkor szakadna le az ég, nem is lenne olyan rossz! – sóhajtott egyet Tamás, de csak az asszony sóhajtásait hallhatta, aki most a kínos kérdését tette fel neki:

– Ugye, már bánod a kapcsolatunkat?

– Nem bánom én egy cseppet sem, csak erre a kapcsolatra nincs megoldási képlet, amivel megoldható lenne, mint egy nehéz matematikai egyenlet – mondta és ismét elhallgatott.

– Van még valami italod? – kérdezte a mellette ernyedten, meztelenül mellette fekvő asszonyt. Úgy gondolta, ha már olyan buta, hogy nem képes megoldani problémáját, akkor legyen még butább és ne is tudjon a létezéséről.

– Persze, hogy van! De ne igyál már, ha még az éjjel haza akarsz menni! – kérlelte csendesen és női szíve máris őszinte aggodásba kezdett. Rettenetesen félteni kezdte a mellette fekvő férfit, de most nem egy másik asszony ölelésétől, mert attól még nem veszhet el minden.

– Ne aggódj! Amikor én indulni akarok, akkorra elpárolog belőlem úgy, mintha egyáltalán nem is ittam volna. – nyugtatta meg Ildikót, de ettől még nem lett nyugodtabb, miután tovább nyugtatta:

– Ne félj, tudok én vigyázni! – mondta magabiztosan, és keresni kezdte a majdnem tele konyakos üveget.

– Öntsek Neked is?

– Kérek!

Ezután szorgalmasan töltögette az italt, de csak az övé ürült ki egyre gyakrabban. Ahogyan fogyott az üvegből a mámorító ital, úgy hagyták békén gyötrő gondolatai. Feledni kezdte a válás nyomasztó terhét. A fejéből induló zsibbasztó érzés eláramlott testének minden szegletébe.

Minden testrésze érezte az alkohol jótékony, nyugtató hatását, amelyre érezte, hogy nagy szüksége van.

Aztán mégis, valahonnan a zsibbadás mélyéből, valami ismeretlen szikra által lobbant agyába a gondolat,

amit egyre erősebben érzett a fejében:

– Haza kell mennem! – mondta a heverőn még békésen fekvő Ildikónak.

– Ilyen ittasan nem ülhetsz kocsiba! – szólt az aggódó asszony, akin eluralkodott a félelem Tamás hirtelen jött elhatározására.

– Ne félts engem! Tudok én vezetni!

– Szó sem lehet róla! Ilyen állapotban nem engedlek! – tiltakozott hevesen és megfogta két kezét, amellyel a férfi elköszönésképpen megakarta ölelni.

Ildikó – talán a hetedik érzékével – rosszat sejtett.

Tamás nem engedte magát elmenési szándékáról lebeszélni. Kibontakozott a bilincsként szorító kezeiből.

– Majd jövők! – intett a marasztalni akaró asszony felé, akinek nem volt más választása, mint tehetetlenül nézni, amint Tamás beül a kocsiba és távozni készül.

Az utcai lámpa fénye szikrázott a krémszínű, új Lada gyári fényezésén, amely nem olyan régen jöhetett le a gyártószalagról. A hajnali pirkadat még messze járt, de a tiszta égbolt csillagai fényükkel nem engedték, hogy kormsötét legyen az éjszaka.

Egyik-másik türelmetlen pacsirta már nem győzte várni a hajnalt és énekelni kezdett, mintha ezzel előbbre tudná hozni a pirkadatot. Nehezen sikerült betenni a slusszkulcsot a gyújtáskapcsolóba. Miután mégiscsak sikerült, beindította a motort és erősen túráztatta. A világítást bekapcsolva, kitolatott az úttestre, miközben bőgette a motort. Első sebességbe kapcsolva, ismét nagy gázt adott, miután durván kiengedte a kuplungot. Egyre nagyobb iramban száguldott a hazafelé vezető úton, amely inkább az örök hazafelé vezette őt.

Az út jobb oldalán sorakozó telefonoszlopok villanásnyi idő alatt érkeztek és maradtak el mögötte. Felezővonal, záróvonal teljesen mindegy volt már számára. Az út egyik oldaláról a másikra cikázott, nem volt már ura járművének, amely vezetőjétől függetlenül oda mehetett, ahová akart.

Jobb lába megmerevedett a gázpedálon, a motor böngött a nagy fordulattól. Az éjszakai pillangók szerte-szétjel fröccsentek a szélvédő üvegén. De számára már a tiszta kilátás léte, vagy nem léte, nem jelentett semmit. Feje és végtagjai elnehezültek a nagy mennyiségű alkohol hatására. Reflexei eltompultak. A telefonoszlopok kísértetiesen közeledtek a száguldó kocsi felé. Ijesztő felkiáltójelként figyelmeztetve a vezetőt a veszélyre, aki ebből már nem érzékelt semmit. A következő pillanatban egy hatalmas ütközés történt. A telefonoszlop kirepült helyéről. A kocsi roncs átrepült az árkon és a kerekei az égnek állva forogtak még egy ideig. Majd azok forgása is megállt.

Ebben a pillanatban érezte mindkét asszony, hogy valami szörnyű dolog történt. Olyan, amit soha, de soha senki és semmi nem tud jóvátenni számukra.

Az egyik asszony zavaros, nyugtalan álmában érezte ezt, amelyből riadtan ébredt, verejtékezve. Ijedten tapogatta a mellette üres fekhelyet, de nem talált ott senkit. Ekkor már ébren is érezte a szörnyű félelmet, melyet máskor egy rossz álom után soha nem érzett, mert tapogató keze ott találta Tamást.

A másik asszony nem aludt, hiszen még most köszönt el tőle. Így ébren érezte, hogy hirtelen valami nagy-nagy üresség támadt lelkében, ahonnan kiszakítottak valamit, amit már nem lehet pótolni. Mind a kettő asszony úgy képzelte, győztesen kerül ki ebből a szerelmi háromszögből. Ezért küzdöttek türelemmel, kitartással a győzelmük reményében.

De a Sors másképpen akarta. Úgy akarta, hogy ne legyen győztes, csak vesztesek. Nem azért, mintha ők ezt érdemelték volna. Soha senki nem azt kapja, amit megérdemelne. Forgatókönyvüket – életforgatókönyvüket – így írták meg, és az nem következhet be másképpen, csak ahogy írva van.

Már a baleset okozta por is elült a kocsi körül. Vezetője az ülés helyzetének megfelelően, fejfelé a

kocsi mennyezetén mozdulatlanul nyugodott. Arca ismeretlenségig roncsolódva. Orrából, szájából még folyt a vér. A kétfelé vezető út, az egyik asszony, illetve másik asszony gondjai már nem gyötörték, békén hagyták.

Nem kellett már választani a számára egyformán szeretett két asszony között. Nem kellett, mert ő érette is eljött a vadász, amely számára azt jelentette, mint a hálóban vergődő nyulacskának: *az Élet szomorú végét.*

Tartalomjegyzék

A Toldi - kunyhó foglyai.....	4. oldal
Túlvilági segítők.....	58 “
A kőkereszt hazatalál.....	.71 “
Gizike.....	78 “
Ájn moment, recepcion.....	84 “
Szerencsés ember vagyok.....	98 “
A felvilágosult suszter.....	101 “
Hajló Nád, a besúgó.....	106 “
Prémium.....	122 “
Egy kis riporter nagy álma.....	133 “
Járj szerencsével.....	138 “
A szerelem bilincsében.....	152 “